

Matching van jong met oud in het vrijwilligerswerk

Bachelorproef 2009-2010
Onderzoeksverslag

In dit document wordt het verslag van het onderzoek beschreven voor de Bachelorproef van Linda van Leeuwen en Inez Weseman. Beide studentes aan van de Haagse Hogeschool opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening.

Voorwoord

Voor de opleiding Sociaal Pedagogisch Hulpverlening in deeltijd vorm wordt er van ons verwacht dat wij onze opleiding afsluiten met de bachelorproef. Het centrale uitgangspunt van de bachelorproef is het met elkaar verbinden van leren en kennisontwikkeling. Met de bachelorproef wordt van ons dan ook gevraagd een beroepsprestatie te leveren, dat wil zeggen: de ontwikkeling van een nieuw product of dienst of verbetering van een bestaand product of dienst voor een opdrachtgever uit het sociaal-agogische werkveld, dat relevant, actueel, bruikbaar en vernieuwend is (Eijk, van et al, 2009).

In 2006 zijn we gestart in het eerste jaar van de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening in deeltijdvorm. Wij, Linda van Leeuwen en Inez Weseman, werden in het eerste blok bij elkaar in de leergroep gezet en vanaf dat moment hebben we bijna alle groepsopdrachten in alle jaren samen gedaan. Het was voor ons dan ook geen moeilijke keuze of we voor de Bachelorproef alleen of met iemand samen de opdracht gingen doen. Niets leek ons beter dan samen de opleiding af te sluiten.

We willen bij deze Florence, met name Petra van der Stap, van locatie Vredenburg, bedanken voor haar geduld, enthousiasme en motiverende woorden. We hebben een paar keer gedacht dat het ons niet zou gaan lukken, maar door de prettige bijeenkomsten met Petra kregen wij elke keer de moed om door te gaan. Ook willen we bij deze Wendela de Boer van de Haagse Hogeschool bedanken voor haar kritische begeleiding. De tips die wij van haar ontvingen hebben we ter harte genomen en mede daardoor is het onderzoeksverslag geworden, zoals het nu is. We zijn trots op het resultaat en hopen dat u het met veel plezier zult lezen.

Inhoudsopgave

Voorwoord	01
Inhoudsopgave	02
Inleiding	05
1. De opdracht	07
1.1 Context	07
1.2 Probleembeschrijving	08
1.3 Opdrachtoomschrijving	10
1.4 Het eindresultaat	10
1.5 Verantwoording van de opdracht	11
1.6. Vraagstelling	11
1.6.1. Onderzoeksvraag	11
1.6.2 Doelstelling	11
1.6.3 Deelvragen	12
2. Onderzoeksonderwerp	13
2.1 keuze onderzoeksaanpak	13
2.2 verantwoording onderzoeksaanpak	13
2.3 Onderzoekseenheden	15
2.3.1. Ouderen	15
2.3.2. Jongeren	17
3. Vrijwilligers in de ouderenzorg zijn een noodzaak!	19
3.1 Vrijwilligerswerk in Nederland	19
3.2 Vrijwilligers op Vredenburg	20
3.3 De ouderen aan het woord	22
3.4 Samenvatting	24
4. De ideale vrijwilliger	27
4.1 Uit de interviews	27
4.2 Samenvatting	29
5. Jongeren willen geld verdienen! Toch?	31
5.1 De statistieken	31
5.2 Andere instellingen	32
5.3 Wat zeggen jongeren?	32
5.4 Samenvatting	35

6. Jongeren ondernemen van alles!	37
6.1 Algemeen beeld	37
6.2 Jongeren aan het woord	38
6.2.1. Hoeveel vrije tijd	38
6.2.2. Activiteiten	39
6.2.3. Reistijd en vervoer	42
6.3 Samenvatting	43
7. Jongeren aan het werk bij Vredenburg?	45
7.1 Wat er in de literatuur staat	45
7.2 Florence locatie Vredenburg	46
7.2.1 Werving	46
7.2.2 Begeleiding	48
7.2.3 Waardering	49
7.3 Samenvatting	51
8. Conclusies	53
8.1 Ouderen	53
8.2 Jongeren	54
8.3 Vrijwilligersbeleid	55
Nawoord	57
9. De literatuurlijst	59

Inleiding

Voor u ligt het onderzoeksverslag geschreven door Linda van Leeuwen en Inez Weseman. Vorig jaar hebben we, samen met nog 2 andere klasgenoten, een onderzoek gedaan naar jongere vrijwilligers. Uit dit onderzoek zijn een aantal interessante conclusies gekomen waar we heel enthousiast over waren. Wij hadden toen al het idee om voor de Bachelorproef op dit onderzoek verder te gaan en ook om dit onderzoek samen uit te voeren.

Jongeren, ouderen en vrijwilligers zijn 3 onderwerpen die wij willen verbinden. Er zijn weinig jongeren aan het werk als vrijwilliger in de ouderenzorg, maar toch kwam er uit ons onderzoek van vorig jaar dat er wel degelijk interesse is bij de jongeren om als vrijwilliger aan de slag te gaan in de sector Zorg en Welzijn.

We zijn op zoek gegaan naar een opdrachtgever die zich ook interesseert op dit gebied en we kwamen al snel bij Florence uit. Mede dankzij de enthousiaste reactie die wij van Florence en dan met name locatie Vredenburg ontvingen zijn wij enthousiast aan de slag gegaan met ons onderzoek. Doordat we door onze opdrachtgever zeer serieus werden genomen en we hierdoor zeker weten dat de resultaten uit ons onderzoek gebruikt gaat worden, hebben we zoveel mogelijk uit dit onderzoek willen halen. We hebben hard gewerkt en veel tijd in ons onderzoek gestoken, maar, zoals u in dit rapport kunt lezen, ook met veel resultaat! We hopen dan ook dat Florence locatie Vredenburg dankzij onze input meer jongeren als vrijwilliger kan aantrekken. Dat is waar het ons al die tijd om te doen is geweest!

Als eerste gaat u in dit rapport lezen wat onze opdracht is in hoofdstuk 1. In 1.1 wordt de context beschreven; wie is Florence? U leest daarna wat het probleem precies is in 1.2 en in 1.3 wordt de opdracht omschreven. In 1.4 staat beschreven wat wij met ons onderzoek willen bereiken, namelijk het eindresultaat. In 1.5 vertellen we waarom we voor deze opdracht hebben gekozen en als laatste leest u in 1.6 wat hebben we precies zijn gaan onderzoeken; welke hoofdvraag, doelstelling en deelvragen hebben we onszelf gesteld. In hoofdstuk 2 beschrijven wij hoe het onderzoek werd vorm gegeven. In 2.1, geven we een verantwoording van ons onderzoek in 2.2 en beschrijven wij de onderzoekseenheden die in ons onderzoek zijn onderzocht.

In hoofdstuk 3 wordt aandacht besteed aan de noodzaak van vrijwilligers in de ouderenzorg. Waarom is het nou zo belangrijk dat vrijwilligers er zijn? In hoofdstuk 4 wordt er doorgepakt op dit onderwerp door dieper in te gaan op het soort vrijwilliger dat het beste geschikt is voor in de ouderenzorg. Welke wensen en eisen hebben ouderen in vrijwilligers? Er zal blijken in hoeverre ouderen bezwaar hebben tegen jongere vrijwilligers. In het volgende hoofdstuk, hoofdstuk 5, wordt dan vooral in gegaan op de mogelijkheid van jongeren als vrijwilligers. Is het waar dat jongeren helemaal niet zitten te wachten op vrijwilligerswerk, maar vooral willen geld verdienen? Dit onderwerp wordt doorgepakt in hoofdstuk 6 waarin wordt uitgelegd welke raakvlakken de jongeren hebben met ouderen. Wat vinden jongeren dan leuk om te doen en is dit een goede basis voor matching voor vrijwilligerswerk? In hoofdstuk 7 worden alle opties en mogelijkheden die eerder zijn gevonden vergeleken met het beleid van Florence locatie Vredenburg. In hoeverre zijn al deze opties bij Florence locatie Vredenburg uitvoerbaar? En waar moet nog rekening mee gehouden worden? Het wordt allemaal beschreven in dit hoofdstuk. Als laatste wordt er een conclusie geschreven in hoofdstuk 8. Uit dit hoofdstuk moet blijven hoe de vrijetijdswensen van jongeren tussen de 16 en 21 jaar afgestemd kunnen worden op de vrijwilligerseisen van ouderen wonend in een voorziening van Florence, namelijk Vredenburg.

Voordat in hoofdstuk 9 de literatuurlijst beschreven staat, hebben wij een nawoord geschreven.

1. De opdracht

Om een duidelijk beeld te kunnen geven van de opdracht is dit hoofdstuk gesplitst in meerdere paragrafen. Als eerste wordt beschreven wie Florence is. Daarna wordt het probleem uitgebreid beschreven en komen de vragen die we hierin hebben aan bod. In 1.3 tot en met 1.5 geven we kort de omschrijving van de opdracht, het eindresultaat en de verantwoording van de opdracht weer. Als laatste staat in 1.6 beschreven welke vragen richting hebben gegeven aan ons onderzoek.

1.1 Context

Zorgaanbieder Florence biedt thuiszorg, verzorgingshuiszorg, verpleeghuiszorg, jeugdgezondheidszorg en service en advisering in de gemeenten Den Haag, Delft, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Voorschoten en Wassenaar.

Florence heeft zich een aantal belangrijke doelen gesteld. Deze zijn als volgt vertaald in de missie: 'Florence biedt een samenhangend aanbod van diensten op het gebied van zorg, welzijn en wonen. Zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en keuze zijn uitgangspunten voor een zinvol bestaan. Op betrokken, ondernemende en betrouwbare wijze geven wij gestalte aan alle activiteiten'¹.

Florence is trots op het feit dat het aan 20.000 cliënten zorg, advies, welzijn en service biedt. De cliënten wonen in Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Voorschoten en Wassenaar. Florence doet dit met een 4.700 medewerkers, 1400 vrijwilligers en een budget van 150 miljoen euro. Florence kent:

- ✓ 6 zorgwinkels
- ✓ 18 verzorgings- en verpleeghuizen
- ✓ 5 consultatiebureaus
- ✓ 5 spreekuurlocaties voor het maatschappelijk werk
- ✓ 3 opvoedbureaus
- ✓ 8 locaties van waaruit thuiszorg wordt geleverd
- ✓ 15 locaties dagverzorging
- ✓ 1 zorghotel
- ✓ 8 spreekuurlocaties voor onze diëtisten
- ✓ 5 cursuslocaties²

Wij hebben ons onderzoek uitgevoerd op de locatie: Vredenburg. Vredenburg is een verzorgingshuis in Oud Rijswijk. We zouden ook onderzoek doen op een andere locatie van Florence, maar dit is niet door gegaan in verband met uitbraak van het NORO-virus tot 2 keer toe. Florence is een grote organisatie en heeft, zoals je eerder kon lezen, ruim 4700 medewerkers in dienst. Met alleen deze 4700 mensen kan Florence nooit bieden wat zij cliënten nu te bieden heeft. Florence heeft dan ook in alle sectoren vrijwilligers in dienst die de vaste medewerkers ondersteunen bij hun taak. In totaal heeft Florence 1400 vrijwilligers in dienst. Om het vrijwilligerswerk goed te kunnen coördineren en de kwaliteit van de vrijwilligers te kunnen waarborgen wordt er binnen Florence veel aandacht besteed aan vrijwilligerswerk en

¹ Florence, zorg met respect. *Over Florence, Missie*. <http://www.florence-zorg.nl/over-florence/over-de-naam-missie-kernwaarden-en-kengegevens/missie-florence/> geraadpleegd 12 november 2009

² Florence, zorg met respect. *Over Florence, kerngegevens Florence*. <http://www.florence-zorg.nl/over-florence/over-de-naam-missie-kernwaarden-en-kengegevens/kengegevens-florence/> geraadpleegd 12 november 2009

daarmee ook aan de vrijwilligers. Elk segment heeft zijn eigen vrijwilligerscoördinator, een vast aanspreekpunt voor alle vrijwilligers. Er wordt nauw samengewerkt met HOF Vrijwilligerswerk (een organisatie voor vrijwilligerswerk in Den Haag). Elke vrijwilliger krijgt bijvoorbeeld een vrijwilligerspas waarmee ze vele kortingen kunnen krijgen. Daarnaast zijn alle rechten en plichten van vrijwilligers vastgelegd in protocollen en wordt er veel aandacht besteed aan dagjes weg of etentjes voor de vrijwilligers.

De missie van het vrijwilligerswerk binnen Florence, locatie Vredenburg is als volgt:
'Vrijwilligerswerk is werk dat onverplicht en onbetaald, maar wel in georganiseerd verband wordt verricht ten behoeve van de cliënt en mag de beroepszorg aanvullen maar niet vervangen. Vrijwilligerswerk onderscheidt zich van het werk van beroepskrachten. De cliënten ervaren de vrijwilligers o.a. als contact met de maatschappij, die extra tijd, ondersteuning door hand en spandiensten en aandacht kunnen geven, aandacht zonder de "professionele blik". Als vrijwilliger probeer je bij de cliënt aansluiting te vinden op zijn/haar leefwereld. Je heb respect voor de mening van een ander, ook al denkt die anders dan jij'.³ Daarnaast is er ook een speciale visie voor vrijwilligerswerk vastgelegd:

'Vrijwilligerswerk is vrijwillig, maar niet vrijblijvend. Vrijwilligerswerk binnen een zorgorganisatie biedt alle betrokken partijen vele voordelen, het berust op een win - win situatie. Voor de vrijwilligers zelf kan het vrijwilligerswerk o.a. een gevoel van nuttig zijn, zinvolle werk- en vrijetijdsbesteding, een herintreding in de maatschappij, gezelligheid, zicht op een mogelijke beroepskeuze, affiniteit met de doelgroep en contacten met andere mensen. Vrijwilligers verdienen een duidelijke plek in de organisatie en hebben recht op een duidelijke aansturing en begeleiding. Wij verwachten ook iets van je terug als vrijwilliger'.⁴

1.2 Probleembeschrijving

Generaties leven naast, in plaats van met elkaar. De onderlinge samenhang is verdwenen. De afgelopen veertig jaar zijn de verhoudingen tussen de generaties ingrijpend veranderd. Tot in de jaren zestig van de vorige eeuw volgden generaties elkaar op, traden in elkaars voetsporen. De ouderen droegen hun zaken en hun kennis over aan de jongeren, die vervolgens op hun eigen manier – dat wel – verder gingen.

Die continuïteit is verdwenen. Als 'nieuweling' kom je nu in een zo snel veranderende wereld dat er geen sporen klaar liggen, alles moet opnieuw ontdekt. Daarom leven generaties nu naast elkaar in plaats van zoals vroeger, na elkaar. Iedere generatie moet haar eigen levensloop uitvinden, haar eigen problemen oplossen.

Generaties zijn even aparte 'werelden' geworden zonder een werkelijke onderlinge samenhang. Iedere generatie ontmoet pittige uitdagingen die ze zelf niet effectief kan aanpakken, omdat deze het gevolg zijn van het ontbreken van samenhang tussen de generaties. Dit is geen uniek Nederlands verschijnsel, het voltrekt zich in vrijwel alle Westerse samenlevingen. Het lijkt een evolutionaire ontwikkeling te zijn. De Europese Unie heeft om het belang van 'samenleven' te onderstrepen 29 april uitgeroepen tot Dag van De Generaties.

[...]

³ Florence Zorg met respect. *Vrijwilligers, missie*. <http://www.florence-zorg.nl/vrijwilligers/visie-en-missie-vrijwilligerswerk/missie/> geraadpleegd: 12 november 2009

⁴ Florence Zorg met respect. *Vrijwilligers, Visie*. <http://www.florence-zorg.nl/vrijwilligers/visie-en-missie-vrijwilligerswerk/visie/> geraadpleegd 12 november 2009

Iedere generatie moet tegenwoordig zelf 'het wiel' uitvinden. Onze generaties, de bouwstenen voor een harmonische samenleving, leven naast en los van elkaar leven. Dat levert verspilling van talent, kwaliteit en energie op. Een complexer gevolg is het vage gevoel van onbehagen en onveiligheid in en over de maatschappij en over de (on)bestuurbaarheid ervan.

Deze constatering lijkt vreemd in een tijd waarin ouders en kinderen het juist zo goed met elkaar kunnen vinden en waarin veel mensen de (mantel)zorg voor hun oudere familieleden op zich nemen. Inderdaad, we houden van onze kinderen, maar hebben problemen met 'de jeugd'. En 'opa' is lief, maar 'de ouderen' zijn berekenende babyboomers. Terwijl we op individueel vlak binnen de familie vaak prima relaties met de andere generaties hebben, hebben we weinig of geen weet van de leefwerelden van de andere generaties als collectief.

De grootste uitdaging is of wij als samenleving in staat zijn dit te zien en op te pakken. Dat moet beginnen bij de dialoog tussen de generaties over de kwaliteit van leven en samenleven. De jongere generaties beschuldigen 'die arrogante babyboomers' wel erg goed voor zichzelf te hebben gezorgd, en in haar kerstboodschap wees Koningin Beatrix de jongeren nog eens op hun verantwoordelijkheid voor de ouderen. Dit denken sluit generaties eerder verder in zichzelf op dan dat het iets opent.

Generaties die naast elkaar staan hebben elkaar veel meer te bieden dan de vroegere op elkaar volgende generaties. De jongste generaties brengen nieuwe kwaliteiten waar de samenleving als geheel behoefte aan heeft. Zij moeten de kans krijgen een inbreng te hebben. De babyboomgeneratie kan de nodige wijsheid en rust in de samenleving (terug) brengen. De oudsten moeten (weer) de nodige aandacht en respect krijgen voor de allerlaatste fase van het leven. De middengeneraties zouden steun kunnen krijgen in hun moeite balans te houden en te vinden. De jongste en zelfs de ongeboren generaties zouden een 'stem' kunnen krijgen in belangrijke besluiten, omdat die vooral over hun toekomst gaan. Ons democratisch gesprek zou kortom een nieuwe dynamiek kunnen krijgen over hoe wij onze leefwereld willen zien en mogelijk maken. De vaak totaal verschillende kwaliteiten en energie van de onderscheiden generaties kunnen in dialoog een geheel nieuwe dynamiek in organisaties en samenleving mogelijk maken.

We leven in een tijd waarin een groot verlangen bestaat naar nieuwe vormen van sociale cohesie. Als generaties herkend worden als dé bouwstenen voor vruchtbare sociale samenhang ligt er een fascinerende ontwikkeling in het verschiet.⁵

De begrippen 'ontgroening' en 'vergrijzing' werden gevleugelde woorden, vaak in één adem genoemd, om aan te duiden dat de samenstelling van de bevolking drastisch aan het veranderen is. Een verandering die gepaard kan gaan met toenemende spanningen tussen de generaties. Immers, jongeren kunnen zich bedreigd gaan voelen door een steeds groter wordende groep ouderen die banen en huizen bezet houden en die beslag leggen op grote delen van de collectieve middelen voor sociale zekerheid en gezondheidszorg. Daarnaast wijzen ouderen nogal eens naar jongeren als veroorzakers van sociale onveiligheid en moreel verval. Deze wederzijdse vooroordelen worden nog versterkt doordat ouderen en jongeren buiten het directe familieverbanden weinig contact hebben met elkaar (Penninx, 1995). Er zijn goede redenen om de solidariteit tussen de generaties niet alleen via wetgeving, maar ook heel praktisch in het alledaagse leven te bevorderen. Wij denken om dit praktisch vorm te kunnen geven, dat er een mogelijkheid is om jongeren en ouderen samen te brengen doormiddel van vrijwilligerswerk.

⁵ Trouw. (29 april 2009) *Steek kloof tussen generaties over*. Geraadpleegd 16 november 2009.
http://www.trouw.nl/opinie/podium/article2744350.ece/Steek_kloof_tussen_generaties_over.html

Er zijn binnen Florence verschillende mogelijkheden voor vrijwilligersfuncties, zoals in het winkeltje, in het restaurant, als chauffeur en op de administratie. Ook bij de activiteitenbegeleiding of in de pastorale zorg. Momenteel heeft Vredenburg 1 jongere in dienst onder de 21 jaar. Vredenburg wil graag meer jongeren, tussen de 16 en 21 jaar, als vrijwilliger aan de slag krijgen, maar tot nu toe lukt dit niet. Vredenburg heeft pogingen ondernomen om jongeren als vrijwilliger te werven. Toch lukt het nog niet om jongeren als vrijwilliger te werven en daarna als vrijwilliger vast te houden. Hierdoor wordt al gauw gedacht dat jongeren geen zin of tijd hebben om vrijwilligerswerk te gaan doen, echter uit het onderzoek wat wij vorig jaar hebben gedaan voor het vak praktijkonderzoek blijkt dat jongeren wél openstaan voor vrijwilligerswerk in de zorg. In totaal zei uiteindelijk 95% 'ja' op de vraag of ze vrijwilligerswerk in de sector zorg en welzijn zouden willen doen, nadat we de jongeren uitgebreid hebben bevraagd wat zij dan graag zouden willen. De jongeren stellen echter een aantal eisen en hebben wat wensen waar aan voldaan moet worden, willen zij erover na gaan denken. Wat zijn dan die eisen en wensen die jongeren hebben als het gaat om het doen van vrijwilligerswerk? Wij hebben tijdens ons onderzoek uiteraard hier vragen over gesteld. Het bleek dat 30% van de ondervraagden wel vrijwilligerswerk wil doen wat in hun interessegebied ligt. 26% stelt eisen op het gebied van tijd dat het vrijwilligerswerk kost. Rond de 10% vindt een vorm van beloning belangrijk (opvallend is dat maar een klein deel geld noemde als beloning, maar de meerderheid toch de dankbaarheid van anderen voor hun werk) en rond de 10% vindt gezelligheid en/of vriendschappen belangrijk. Welke interesses hebben jongeren dan? En hoeveel tijd hebben ze te vergeven? Dat hebben wij niet verder onderzocht in ons onderzoek en is dan ook zeker iets om dieper op in te gaan. Het ontbreekt Vredenburg aan de kennis over de wensen en eisen die jongeren stellen aan vrijwilligerswerk. Wanneer deze eisen en wensen van jongeren bekend zijn, hoe kan er dan voor gezorgd worden dat de jongeren daadwerkelijk iets kunnen doen wat in hun straatje past bij Florence, locatie Vredenburg? En past dit wel bij de eisen en wensen van de cliënten? Dat brengt ons bij de vraag wat de wensen en eisen van de ouderen zijn? Wat willen ouderen graag van een vrijwilliger? En hoe kan dit afgestemd worden op de wensen van de jongeren?

1.3 Opdrachtschrijving

Informatie verzamelen bij de bewoners van Vredenburg over de wensen die zij hebben in een vrijwilliger. En informatie verzamelen bij jongeren in de leeftijd van 16 t/m 20 jaar over hun wensen die meespelen bij de beslissing om als vrijwilliger aan de slag te gaan in de ouderenzorg.

1.4 Het eindresultaat

Wij willen met ons onderzoek een bijdrage leveren aan het oplossen van het probleem van te weinig jongeren die werkzaam zijn als vrijwilliger bij Vredenburg, door zoveel mogelijk relevante informatie aan te leveren, waarmee de opdrachtgever na het uitvoeren van het onderzoek aan de slag kan om het probleem daadwerkelijk aan te pakken. We gebruiken de informatie om aanbevelingen te doen om het probleem op te kunnen lossen in een adviesrapport.

1.5 Verantwoording van de opdracht

Momenteel speelt de kredietcrisis een grote rol in de samenleving. Mensen raken hun banen kwijt en er wordt flink bezuinigd op de zorg wat blijkt uit onder andere de invoering van de zorgzwaartepakketten en de afschaffing van het verlenen van psychische zorg in de AWBZ. De verwachting is dat het personeelstekort in de zorg de komende tijd zal groeien. En vrijwilligers zullen een steeds grotere rol kunnen gaan spelen om de beste zorg te kunnen blijven bieden. Daarnaast komt de vergrijzing eraan. De komende 30 jaar zal het percentage mensen ouder dan 65 jaar toenemen van 14,4% in 2007 naar 23,7% in 2037. Er zullen in 2037 ruim 4 miljoen ouderen zijn in Nederland. Dat is dus bijna een verdubbeling in vergelijking tot 2007 (toen was dit ruim 2.3 miljoen) (Oostelaar & Wolfswinkel, 2006). Het gebruik van zorg neemt toe en daardoor stijgen de kosten. Vooral ouderen en chronisch zieken gebruiken veel zorg en kosten veel geld (Klazinga, 2006). Wij verwachten dat met de grote stijging van het aantal ouderen de zorgvraag toe zal nemen, waardoor er meer kosten komen voor de zorg.

Ook zal de generatie van de naoorlogse geboortegolf vanaf 2010 de leeftijd van 65 jaar bereiken. Hierdoor zullen de ouderdomsgerelateerde ziekten zoals kanker, hart- en vaatziekten, suikerziekte, dementie en zintuigstoornissen de komende 20 jaar met naar schatting tussen de 25% en 60% toenemen (Oostelaar & Wolfswinkel, 2006). Daarnaast leven we momenteel als generaties naast elkaar. Er heerst onbegrip bij de ouderen over jongeren en andersom. Als beroepsbeoefenaars in het Sociale werkveld tonen wij aan met dit onderzoek te kunnen inspelen op deze ontwikkelingen. Wij stimuleren het sociale werkveld, in dit geval Florence locatie Vredenburg, om een nieuwe werkwijze te gaan hanteren om jongeren als vrijwilligers in te gaan zetten, zodat er een verbeterde bijdrage wordt geleverd aan de zorg in de toekomstige vergrijzing.

1.6. Vraagstelling

Heden ontbreekt het Florence locatie Vredenburg aan informatie die nodig is om jongeren als vrijwilliger in de ouderenzorg in te zetten. Wij hebben het probleem omgezet in een onderzoeksvraag, een doelstelling en om antwoord te kunnen krijgen hebben we een vijftal deelvragen opgesteld.

1.6.1. Onderzoeksvraag

We richten ons onderzoek zodanig in, dat we uiteindelijk antwoord geven op de volgende vraag: Hoe kunnen de vrijetijdswensen van jongeren van 16 tot en met 20 jaar afgestemd worden op de vrijwilligerswensen van ouderen wonend in een voorziening van Florence, namelijk Vredenburg?

1.6.2 Doelstelling

Florence, locatie Vredenburg ontvangt vanuit ons onderzoek **input** voor gerichte werving van jongeren als vrijwilliger in de ouderenzorg.

1.6.3 Deelvragen

Om de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden hebben we de volgende deelvragen uiteen gezet:

- Voor welke doelen worden vrijwilligers in de ouderenzorg ingezet?
- Welke verwachtingen hebben ouderen van vrijwilligers?
- Wat weten jongeren van vrijwilligerswerk?
- Hoe willen jongeren het liefst de vrije tijd die ze hebben besteden?
- In hoeverre houdt het vrijwilligersbeleid van Florence, locatie Vredenburg rekening met vrijwilligers van 16 tot en met 20 jaar?

2. Onderzoeksontwerp

In dit hoofdstuk beschrijven we de manier waarop we ons onderzoek richting hebben gegeven. Hoe zijn we de deelvragen gaan beantwoorden en waar vonden we deze antwoorden? We beschrijven in 2.1 de gekozen methoden voor ons onderzoek. In 2.2 komt de betrouwbaarheid en geldigheid van ons onderzoek aan bod. Als laatste beschrijven we in 2.3 de onderzoekseenheden, welke is gesplitst in de twee onderzochte groepen; ouderen en jongeren.

2.1 Keuze onderzoeksapproach

Om ons onderzoek te kunnen verrichten hebben we per deelvraag gekeken naar de manier waarop we antwoord konden krijgen op de vraag.

- Voor welke doelen worden vrijwilligers in de ouderenzorg ingezet?
Voor het beantwoorden van deze vraag zochten wij in literatuur. Daarnaast voerden wij gesprekken met 20 ouderen om te bekijken welke kijk zij hebben op de doelen van vrijwilligers. 18 van deze ouderen voldeden aan het profiel van ons onderzoek.
- Welke verwachtingen hebben ouderen van vrijwilligers?
Voor het beantwoorden van deze vraag hielden we een open interview met bewoners van Vredenburg in een kwalitatief survey onderzoek (tussen 10 – 30 respondenten, in totaal uiteindelijk 18 bruikbare).
- Wat weten jongeren van vrijwilligerswerk?
We verspreidden een enquête op een school bij 2 verschillende opleidingen. Dit is een kwantitatief enquête onderzoek (meer dan 30 respondenten) om zoveel mogelijk informatie te verkrijgen. Uiteindelijk hebben wij 32 bruikbare enquêtes ontvangen. Ook maken we hiernaast gebruik van literatuur en feiten/cijfers.
- Hoe willen jongeren het liefst de vrije tijd die ze hebben besteden?
In dezelfde enquête als vraag 3 stelden we vragen gebaseerd op deze deelvraag om zo een antwoord te kunnen krijgen. Ook keken we daarnaast in literatuur.
- In hoeverre houdt het vrijwilligersbeleid van Vredenburg rekening met vrijwilligers van 16 tot en met 20 jaar?
Het antwoord op deze vraag vonden wij in literatuur, namelijk in het vrijwilligersbeleid van Florence. Daarnaast maakten we gebruik van de literatuur over jongeren als vrijwilligers. We hebben ook activiteitenbegeleiders, vaste medewerkers en de vrijwilligerscoördinator hierover bevraagd.

2.2 Verantwoording onderzoeksapproach

We hebben gekozen voor verschillende vormen van dataverzameling, namelijk verschillende soorten literatuur, interviews en enquêtes. Het gebruiken van verschillende dataverzamelingstechnieken en verschillende databronnen (ouderen en jongeren) wordt een multimethodenapproach genoemd. Het is een vorm van triangulatie, omdat we op meerdere *manieren* data verzamelden (Baarda et al, 2005) We gebruikten ook meerdere bronnen, waardoor ons onderzoek gebaseerd is op data-triangulatie.

Als eerste hebben we gekozen voor het afnemen van een enquête, omdat we wilden weten wat jongeren denken en de beste manier om dat te weten te komen, is door het ze te vragen. Omdat

mondeling in tijd niet haalbaar was voor het aantal jongeren dat wij voor ogen hadden, hebben we gekozen voor een schriftelijke methode. We wilden bij het uitdelen van de enquêtes ter plaatse zijn om op deze manier erop toe te zien dat de dataverzameling zoveel mogelijk binnen de eigen context plaatsvindt en de jongeren in hun eigen omgeving zijn. We streefden ernaar de onderzoekssituatie niet te verstoren, dit heet onobtrusive measurement (Baarda et al, 2005).

Ook bij de interviews zorgden we in de eigen omgeving van de bewoners van Vredenburg de interviews af te nemen. Omdat ouderen over het algemeen minder goed kunnen lezen of zien leek een schriftelijke methode niet handig. Wel wilden we de mening van de bewoners van Vredenburg weten en hiervoor moesten we ze bevragen. Mede hierom hebben we gekozen voor interviews aan de bewoners van Vredenburg.

We hielden bij de interviews rekening met de omgeving waarin de bewoners van Vredenburg zich bevonden en zagen het onderwerp als onderdeel van de context. De ouderen zijn niet los te zien van de gemeenschappelijke ruimtes of het complex van Vredenburg waar ze wonen. Ze zijn immers beperkt tot wat Vredenburg en het complex hen te bieden heeft. We zien het onderwerp als een holistisch geheel. Dit is een belangrijk kenmerk van kwalitatief onderzoek. In ons hele onderzoek hielden we hier rekening mee. We onderzochten de bewoners van Vredenburg, we onderzochten jongeren op scholen bij verschillende opleidingen en hielden daarbij rekening met de omgeving waarin beiden zich bevonden.

Om ons onderzoek betrouwbaar te maken hebben we in de eerste instantie gezorgd dat we gebruik maakten van meerdere onderzoekers. We deden het onderzoek samen en keken dus niet van 1 kant naar het onderzoek. Toch kun je samen ook een blinde vlek creëren en we hebben dit voorkomen door onze contactpersoon zo vaak mogelijk te betrekken bij het onderzoek, dit heet peer-debriefing. Ook betrokken we onze begeleider van school bij onze onderzoeksresultaten. We maakten gebruik van veldnotities om zo snel mogelijk onderzoeksresultaten vast te leggen, zodat we geheugenverstoreningen voorkomen. Ook hebben wij een deel van de interviews op band opgenomen, zodat wij terug konden luisteren bij het analyseren van de gegevens.

Wat betreft geldigheid bestaan er 3 soorten in een onderzoek. Als eerste interne geldigheid. Dit is de onderzoekszetel wat wij aan de start van het onderzoek geschreven hebben. Omdat we een kwalitatief explorerend onderzoek deden, een onderzoek om hypothesen of ideeën te genereren, was het belangrijk dat de hoofdvraag past bij dit soort onderzoek. Bij een explorerend onderzoek staat de ontwikkeling van begrippen, hypothesen of een theorie voorop; dat is het uiteindelijke doel (Baarda et al, 2005). Het doel van ons onderzoek is om input te genereren, zodat Florence, locatie Vredenburg met deze informatie verder kan om jongeren gericht te gaan werven. Onze onderzoeksvraag is in eerste instantie een beschrijvende onderzoeksvraag, omdat we beschrijven waar de vrijetijdswensen van jongeren en de vrijwilligerswensen van ouderen liggen. We gingen echter een stap verder door ons af te vragen hoe deze op elkaar afgestemd kunnen worden. Het is naast een beschrijvende onderzoeksvraag ook een verklarende onderzoeksvraag. We wilden uiteindelijk tot ideeën of een theorie komen om in een adviesrapport te zetten, zodat Vredenburg er daarna mee verder kan. Een verklarende onderzoeksvraag past bij een explorerend onderzoek. Hiermee is de interne geldigheid verzekerd.

Omdat we ons onderzoek hebben gebaseerd op onobtrusive measurement en het holisme is de externe geldigheid voor een groot deel gewaarborgd. Omdat we kozen voor meerdere groepen jongeren van 2 verschillende soorten opleidingen hebben wij de mogelijkheid vergroot om de onderzoeksresultaten te generaliseren naar andere situaties. Het was in onze opzet de bedoeling om meerdere locaties van Florence te onderzoeken, maar we zijn helaas uiteindelijk beperkt tot 1 locatie in verband met tot 2x toe een uitbraak van het NORO-virus. Hierop hebben wij ons onderzoek aangepast en zijn wij ons gaan richten op locatie Vredenburg. Wij beperkten ons onderzoek daarmee wel tot de bewoners van Florence van 1 locatie, maar we interviewden ouderen uit meerdere ruimtes binnen het gebouw van Vredenburg, namelijk op de eigen kamers en in de gemeenschappelijke recreatiezaal, waardoor ook op dit vlak gegeneraliseerd kan worden naar andere situaties. Ook hebben contact gezocht met andere zorginstellingen in de regio en een andere instelling op het gebied van vrijwilligerswerk in Zorg en Welzijn. We hebben de onderzoeksresultaten overdraagbaar gemaakt en vergroten hierdoor de externe geldigheid.

Als laatste is er de instrumentele of dataverzamelingsgeldigheid. Bij de analyses van de ingezamelde data hebben wij rekening gehouden met het feit dat triangulatie niet per definitie betekent dat ons onderzoek valide is. We hielden in de gaten dat de gegevens die we op meerdere manieren verzamelden in dezelfde richting wijzen, zodat ze convergeren. Wanneer ze niet zouden convergeren, dus divergeren, zouden we nagaan hoe dit komt om te zorgen dat onze gegevens alsnog geldig worden, eventueel als dit nodig bleek, zouden we dingen opnieuw doen, maar dan anders. Dit hebben wij dan ook toegepast. Tijdens de interviews met de ouderen kwamen wij erachter dat we de vragen in verkeerde volgorde stelden, waardoor er antwoorden uit kwamen waar wij niet op doelden. Hierop hebben wij direct de vraagstellingen aangepast. Daarnaast wilden wij gebruik maken van member-checking aan het eind van het onderzoek, wanneer we de theorie of het idee hebben gegenereerd. Dit houdt in dat we aan een aantal jongeren hebben gevraagd of onze theorie klopt. Dit deden wij door middel van emails. Hiermee hebben we de instrumentele of dataverzamelingsgeldigheid vergroot.

2.3 Onderzoekseenheden

In deze paragraaf worden de onderzoekseenheden beschreven. Welke groepen mensen hebben wij geïnterviewd en bij wat voor soort jongeren hebben wij de enquêtes afgenomen?

In 3.1.1 beschrijven wij de ouderen die we hebben geïnterviewd. De jongeren worden in paragraaf 3.3.2 beschreven.

2.3.1. Ouderen

Verzorgingshuis Vredenburg ligt op een prachtige locatie in het hart van het oude Rijswijk, dichtbij het Rijswijkse bos aan het Vredenburgplantsoen. Om het huis heen kijkt men uit over een grote, parkachtige tuin. De meeste bewoners wonen in principe zelfstandig en hebben een eigen kamer met kitchenette en badkamer. Er wordt passende zorg geboden naar vraag van de bewoner. Ook voor licht dementerenden biedt Vredenburg passende zorg.

In het centrum worden veel activiteiten georganiseerd. Er zijn verschillende hobbyclubs. Er wordt van alles georganiseerd: bingo, muziekmiddagen, modeshows, bloemschikken, optredens, spelletjes, handwerken, enzovoorts. Ideeën van bewoners en andere belangstellenden voor nieuwe activiteiten zijn altijd welkom.

De lichte recreatiezaal met terras staat open voor alle 50-plussers van Rijswijk. Ook is het voor wijkbewoners mogelijk om deel te nemen aan de warme maaltijd. Verder staan een kapsalon, pedicure, winkel en bibliotheek tot de beschikking van (wijk)bewoners. Grenzend aan het gebouw bevindt zich de Florence Zorgwinkel Rijswijk, waar men terecht kan voor gratis advies op het gebied van zorg, welzijn en service.

Als men kort wil verblijven, kan men gebruik maken van één van de twee speciaal daarvoor bestemde appartementen. Vredenburg spant zich ervoor in dat mensen in de derde levensfase zich thuis voelen in het centrum⁶.

Er zijn 6 verdiepingen binnen het gebouw. De verdiepingen 1 tot en met 4 beslaan de zelfstandige appartementen van de ouderen. Op de 5e en 6e verdieping bevindt zich de afdeling psychogeriatric (hierna genoemd PG), waar ouderen wonen met blijvende / toenemende cognitieve beperkingen op basis van verschillende dementie beelden. Voor ons onderzoek richten wij ons op de onderzoekseenheid 'ouderen die zelfstandig in een appartement wonen op basis van somatische problematiek in zodanige mate dat zij in staat zijn activiteiten te ondernemen, eventueel door middel van hulp(middelen)'. Het is belangrijk voor ons onderzoek dat wij ouderen onderzoeken die in staat zijn om 1. een gefundeerd antwoord te geven op vragen uit ons interview en 2. om activiteiten te ondernemen, omdat we de soorten activiteiten onderzoeken die zowel jongeren als ouderen kunnen doen, zodat ze deze uiteindelijk samen kunnen ondernemen. Daarnaast willen we de jongeren niet direct teveel verantwoordelijkheid geven. Voor een PG-afdeling zijn voor de jongeren extra instructies nodig en dit is een doelgroep waar jongeren van kunnen schrikken, wat hen kan tegenhouden om als vrijwilliger aan de slag te gaan. Als jongeren wat meer ervaring hebben als vrijwilliger in de ouderenzorg en ze willen zich verdiepen in een doelgroep met meer problematiek, kunnen ze alsnog doorstromen naar de PG-afdeling.

Wij hebben 21 ouderen van locatie Vredenburg geïnterviewd. 2 ouderen woonden in een eigen appartement in de wijk en vielen hierdoor buiten onze doelgroep, 1 oudere woonde op de PG-afdeling, waardoor dit interview ook niet bruikbaar was. De verdeling van de bruikbare interviews in geslacht en leeftijd is als volgt:

Aantal mannen	8
Aantal vrouwen	10
Jongste man	73
Jongste vrouw	81
Oudste man	91
Oudste vrouw	93
Aantal bewoners tussen 70 en 80 jaar	3
Aantal bewoners tussen 80 en 90 jaar	9
Aantal bewoners tussen 90 en 100 jaar	6
Aantal bewoners geïnterviewd op de kamer	6
Aantal bewoners geïnterviewd in de recreatiezaal	12

⁶ Florence, zorg met Respect. *Wonen met zorg in Rijswijk, Vredenburg*. <http://www.florence-zorg.nl/wonen-met-zorg/wonen-met-zorg-in-rijswijk/vredenburg-verzorgingshuis/>, geraadpleegd 12 november 2009

2.3.2 Jongeren

Om meerdere jongeren tegelijk te bereiken hebben wij contact opgenomen met het ROC Mondriaan. Het ROC Mondriaan levert vakkundig onderwijs aan jongeren, volwassenen en bedrijven. Hun missie is: 'De deelnemers (studenten en cursisten) en hun loopbaan staan bij Mondriaan centraal. Wij streven ernaar dat onze deelnemers hun opleidingstrajecten met een kwalificatie beëindigen. Daarmee vervullen wij een centrale functie in de driehoek arbeidsmarkt-deelnemer-onderwijs. Een goede afstemming met bedrijven, instellingen, overheden en maatschappelijke groeperingen is daarvoor een absolute voorwaarde'⁷. Het ROC Mondriaan bevindt zich aan het Leeghwaterplein in Den Haag. Wij hebben voor deze locatie gekozen, omdat 1. Vredenburg op minder dan 3 kilometer van deze locatie van het ROC Mondriaan ligt en 2. omdat het ROC tegenover de Haagse Hogeschool ligt, wat het makkelijk maakte voor ons om de school te bezoeken.

Het ROC Mondriaan stond direct open voor ons verzoek om studenten te lenen voor ons onderzoek. Wij hebben eerst bij de opleiding 'Helpende Zorg en Welzijn niveau 2' de enquêtes uitgevoerd. Wij hebben gekozen voor studenten van deze opleiding, omdat zij zich breed oriënteren op werken in de zorg of het welzijn. Werken als vrijwilliger in de ouderenzorg zou kunnen bijdragen aan hun toekomst. Omdat zij reeds voor deze opleiding hebben gekozen, verwachten wij dat zij zich eerder zullen inzetten voor een ander, dan jongeren van andere opleidingen. Zij kiezen voor een sociaal beroep, dus gaan we er vanuit dat zij van karakter ook sociaal zijn en hierdoor wellicht eerder openstaan voor vrijwilligerswerk in de ouderenzorg. Op deze opleiding zaten voornamelijk vrouwen, dus hebben wij naast Zorg en Welzijn de opleiding 'Beveiliging niveau 2' benaderd, naar onze verwachting een meer mannenberoep om ook zoveel mogelijk mannen te bevragen. Bij de opleiding Zorg en Welzijn liepen 2 mannen stage van de opleiding 'Secretarieel medewerker niveau 2'; hen hebben we ook in de enquêtes meegenomen.

In totaal hebben we van 32 jongeren bruikbare enquêtes verkregen. Als volgt de verdeling:

Aantal mannen	12
Aantal vrouwen	20
Aantal jongeren van 16 jaar	1
Aantal jongeren van 17 jaar	7
Aantal jongeren van 18 jaar	14
Aantal jongeren van 19 jaar	8
Aantal jongeren van 20 jaar	2
Aantal mannen van Zorg en Welzijn	0
Aantal vrouwen van Zorg en Welzijn	18
Aantal mannen van Beveiliging	10
Aantal vrouwen van Beveiliging	2
Aantal mannen van Administratie	2
Aantal vrouwen van Administratie	0

⁷ ROC Mondriaan vakkundig onderwijs, *Missie en Visie*.

<http://www.rocmondriaan.nl/mondriaan/Pages/MissieenVisie.aspx> geraadpleegd: 18 januari 2010.

3 Vrijwilligers in de ouderenzorg zijn een noodzaak!

Vele handen maken licht werk, zolang er niet bezuinigd wordt. Zelf hebben wij in ons werkveld mogen ervaren hoe prettig het is dat er vrijwilligers zijn. Als begeleider op de groep heb je het vaak druk met alle standaard taken, zoals lichamelijke verzorging en het bijwerken van de administratie. Door deze drukte is het heel prettig als er iemand zoals een vrijwilliger langskomt om bijvoorbeeld het stukje persoonlijke aandacht op zich te nemen. Als begeleider probeer je dit zelf ook te geven, echter door de zorgzwaarte is deze aandacht vaak kort en komt het volgens ons bovendien veel te weinig voor. Wij denken dat dit in de ouderenzorg ook zo werkt en dat vrijwilligers in de ouderenzorg onmisbaar zijn. Is dit ook zo? En is dit dan de enige reden waarom vrijwilligers zo belangrijk zijn in de ouderenzorg?

In dit hoofdstuk beschrijven wij in 3.1 eerst hoe het met vrijwilligerswerk in Nederland gesteld is. In 3.2 wordt het beleid van Florence onder de loep genomen. Wat zegt het beleid en wat zeggen de medewerkers? Vervolgens hebben we ouderen gevraagd waarom zij het belangrijk vinden dat er vrijwilligers zijn. We hebben interviews afgenomen en zullen de uitkomsten van deze gegevens aan de doelen van vrijwilligers in de ouderenzorg koppelen. Tot slot geven we een korte samenvatting waarin we antwoord op de volgende vraag geven: "Voor welke doelen worden vrijwilligers in de ouderenzorg ingezet?".

3.1 Vrijwilligerswerk in Nederland

In het algemeen is vrijwilligerswerk: werk dat iemand onbetaald en onverplicht doet, voor anderen of voor de samenleving. Het is niet precies te zeggen wat wel en wat geen vrijwilligerswerk is. De volgende criteria gelden in het algemeen voor het werk dat iemand als vrijwilliger doet:

- Het werk is in het algemeen belang of in een specifiek maatschappelijk belang.
- Het werk heeft geen winstoogmerk.
- Uw werk als vrijwilliger kost de arbeidsmarkt geen banen en komt niet in de plaats van een betaalde baan.

Feiten en cijfers

Nederland telt ruim 4,5 miljoen vrijwilligers. Zij zijn vaak actief in de sport, de zorg, het onderwijs en in de welzijnssector.⁸ De volgende punten beschrijven in het kort de statistieken in Nederland. Zij tonen in het kort aan hoe belangrijk vrijwilligerswerk in Nederland is, met name voor de ouderenzorg.

- Eén op de drie Nederlanders voelt zich wel eens eenzaam. (Bron: onderzoek TNS/NIPO, november 2008). Bepaalde groepen lopen een verhoogd risico, zoals chronisch zieken, gehandicapten, ouderen, allochtonen, mantelzorgers, dak- en thuislozen en alleenstaanden.
- Van de bijna 2,5 miljoen 65-plussers voelt 823.934 zich eenzaam. 4% van hen, 32.957 van de 65-plussers voelt zich ernstig tot uiterst eenzaam.
- Eenzaamheid verhoogt je bloeddruk, stressniveau en het risico op een depressie. Daarmee zijn deze gevoelens even slecht voor je gezondheid als roken of overgewicht. Vooral bij ouderen kan eenzaamheid gevaarlijk zijn, omdat zij meestal een zwakker gestel hebben. (Bron: onderzoek Professor Cacioppo, Universiteit van Chicago, mei 2009)

⁸ Rijksoverheid. *Vrijwilligerswerk*. <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vrijwilligers> geraadpleegd: 15 april '10

- Van alle 65-plussers woont ongeveer 52% alleen en van alle 75-plussers ongeveer 64,6%. Het meest eenzaam zijn alleenwonende ouderen die gescheiden zijn en weinig sociale relaties hebben. (Bron: SBS Statline, per 1 januari 2009)
- 6,8% van de bewoners (meer dan 10.000 ouderen) in zorginstellingen krijgt nooit bezoek (Bron: Vilans 2007).
- 20% (420.000 ouderen) van de ouderen viert Kerst en Oud en Nieuw niet. Ruim 200.000 ouderen (10 % van de ouderen) in Nederland zitten tijdens de feestdagen zonder bezoek, een kwart van hen (48.000 ouderen) voelt zich hierdoor eenzaam. (Interview-NSS)
- Zelf actief blijven en bijvoorbeeld vrijwilligerswerk doen of deelnemen aan (laagdrempelige) activiteiten vermindert eenzaamheid en de kans op sociaal isolement (prof. Jenny Gierveld, VU Amsterdam, 2009)
- Van de bijna 2,3 miljoen Nederlanders van 65 jaar en ouder wonen er 100.000 in een verzorgingshuis en 50.000 in een verpleeghuis. Nederland telt bijna 1.700 verzorgings- en verpleeghuizen. (bron: SCP, Ouderen in instellingen)
- 29% van de bewoners van verpleeg- en verzorgingshuizen in Nederland is eenzaam. (Bron: Nivel, feb. 2008)
- Een op de tien tehuisbewoners komt helemaal nooit buiten en een op de vijf (40.000 mensen) minder dan een keer per maand.
- Ouderen in zorginstellingen die meedoen aan groepsactiviteiten en vaker een praatje maken met het verzorgend personeel, oordelen positiever over hun leven. Het gaat dan niet zozeer om gesprekken tijdens de zorg, maar meer om een praatje tussendoor. Ze voelen zich bijvoorbeeld meer thuis, voelen zich veilig en minder eenzaam, vervelen zich minder en ervaren meer warmte en genegenheid. (Bron: Nivel, feb. 2008)
- 40% van de tehuisbewoners vindt dat de verzorging gehaast gebeurt en dat het personeel onvoldoende tijd heeft voor een vertrouwelijk gesprek.
- Driekwart van de verpleeghuisbewoners is afhankelijk van hulp van anderen voor de persoonlijke verzorging en het naar buiten gaan. ⁹

3.2 Vrijwilligers op Vredenburg

Zoals hierboven te lezen valt worden vrijwilligers in de ouderenzorg in Nederland vooral ingezet om eenzaamheid tegen te gaan. Wij denken dat vrijwilligers vooral worden ingezet om de vaste medewerkers te ontlasten. Maar hoe zit het met de vrijwilligers bij Florence locatie Vredenburg?

De verschillende doelen van vrijwilligerswerk

Er is een speciaal beleid geschreven gericht aan de vrijwilligers. In deze notitie

‘Vrijwilligersbeleid van Florence’ staat het volgende beschreven:

‘Vrijwilligers in de zorg verrichten onbetaald en onverplicht werk in georganiseerd verband ten behoeve van anderen die zorg en ondersteuning nodig hebben en met wie ze geen persoonlijke betrekking hebben. Hiermee onderscheidt het vrijwilligerswerk zich van de mantelzorg.

Mantelzorgers hebben een persoonlijke relatie met de zorgvrager.

De vrijwilligers verrichten werkzaamheden met een eigen, bijzonder karakter. Ze beantwoorden aan een behoefte aan hulp naast de zorg die beroepskrachten in de zorg bieden.

⁹ Nationaal ouderenfonds *Feiten en cijfers* <http://www.ouderenfonds.nl/wie-zijn-we/organisatie/feiten-en-cijfers> geraadpleegd: 15 april '10

Vrijwilligers kunnen extra aandacht en zorg geven aan cliënten. Hiermee dragen zij bij aan de realisering van een prettig woon- en leefklimaat voor de cliënten van Florence Vredenburg. Met hulp van vrijwilligers kunnen er meer activiteiten aangeboden worden. Bij een groot deel van de cliënten valt hun naaste omgeving weg. Vrijwilligers kunnen met hun aandacht en aanwezigheid deze leemte opvullen. Vrijwilligers leveren ook een bijdrage aan de leefomgeving van de cliënten of aan de organisatie.

De vrijwilliger van Florence Vredenburg voert verschillende werkzaamheden uit. Hieronder volgt een opsomming van mogelijke activiteiten uitgevoerd door vrijwilligers:

- Gastvrouw/heer : op diverse afdelingen op diverse locaties.
- Individuele bezoeken: gezelschap bieden, voorlezen met andere woorden: ingevuld zoals de cliënt dit wenst,
- Geestelijke zorg: Ondersteuning bieden bij activiteiten van de geestelijk verzorgers,
- Welzijnsactiviteiten: ondersteuning bieden bij welzijnsactiviteiten,
- Artsenbezoek: begeleiden van cliënten naar ziekenhuis, medisch centrum, specialist,
- Maaltijdbegeleiding: ondersteuning bieden aan cliënten die hulp nodig hebben bij de maaltijden,
- Intern vervoer van cliënten: vervoer binnenshuis van en naar restaurant, kapster, kapel etc.
- Facilitair: ondersteunen van de technische dienst en of recepties
- Horeca: ondersteuning bij activiteiten op deze afdeling
- Licht administratief werk op diverse afdelingen¹⁰

Als we kijken naar de doelen die beschreven staan in het vrijwilligersbeleid, dan komt dit samengevat op de volgende doelen neer:

1. Vergroten van het welzijn van de ouderen door hulp bij/overname van taken die men niet (meer) zelfstandig kan uitvoeren (ondersteunen bij vervoeren, maaltijden nuttigen)
2. Opvulling van leemte door uitblijven naaste omgeving (gezelschap bieden, welzijnsactiviteiten)
3. Verzorging van een zinvolle dagbesteding voor ouderen (welzijnsactiviteiten)
4. Bijdragen aan een optimale leefomgeving voor ouderen (bijv. aan het pand of in de kantine)
5. Door bijdrage aan de organisatie wordt er meer ruimte vrij gemaakt voor de beroepskrachten en, indirect, draagt men dan bij aan het welzijn van de ouderen (onder andere administratieve werkzaamheden)

De doelen volgens vaste medewerkers

We hebben een gesprek gevoerd met 3 vaste medewerkers van Vredenburg, namelijk een verzorgende niveau 3, een helpende niveau 2+ en een helpende niveau 2. Zij zien de vrijwilligers voornamelijk doelen 1 en 2 opvullen. De wandeling naar buiten met ouderen en het begeleiden van een ziekenhuisbezoek wordt door hen genoemd. Zij vinden vrijwilligers heel belangrijk en zij geven aan dat ze heel blij zijn dat de vrijwilligers er zijn. Wat wel opvalt is dat vrijwilligers geen regelmatig onderwerp van gesprek is onder de vaste medewerkers. Tijdens vergaderingen wordt er niet over gesproken. Als er over vrijwilligers gesproken wordt, dan is dit naar aanleiding van iets wat een vrijwilliger heeft gedaan. De medewerkers zijn in staat om de noodzaak bij de ouderen te signaleren en zij hebben ook een beeld van wat de ouderen leuk zouden vinden. De helpenden vertellen dat zij tijd hebben om het onderwerp met ouderen te bespreken bijvoorbeeld tijdens de was.

¹⁰ Stap, van der Petra (2009). *Vrijwilligersbeleid Regio de Voorden, Beleidsnotitie*. Rijswijk: Florence

De doelen volgens de vrijwilligersbegeleiders

De activiteitenbegeleider die wij hebben geïnterviewd geeft aan dat zij zonder de vrijwilligers niet zoveel activiteiten voor ouderen zou kunnen organiseren. Ook de geestelijk verzorger maakt veel gebruik van vrijwilligers, vooral om de kerkdiensten en gesprekken met ouderen te kunnen doen. De voorganger in de kerk is bijvoorbeeld een vrijwilliger. De geestelijk verzorger werkt slechts 9 uur voor Vredenburg, kostbare tijd die zo goed mogelijk besteed moet worden. De activiteitenbegeleider en de geestelijk verzorger zetten de vrijwilligers met name in, zodat er meer ruimte vrij gemaakt wordt voor de beroepskracht (doel 5), maar daarnaast ook om een zinvolle dagbesteding (doel 3 bij de activiteitenbegeleider) en de opvulling van leemte door uitblijven naaste omgeving (doel 2 bij de activiteitenbegeleider en de geestelijk verzorger).

3.3 De ouderen aan het woord

We hebben nu vanuit verschillende hoeken bekeken voor welke doelen vrijwilligers in de ouderenzorg worden ingezet. Wat zeggen de ouderen hier zelf over?

Op Vredenburg hebben wij in totaal 21 mensen geïnterviewd. Van deze 21 interviews waren er 18 bruikbaar. Om te meten in hoeverre ouderen te maken hebben met vrijwilligers hebben we hen eerst gevraagd met hoeveel vrijwilligers zij contact hebben. Van de 18 geïnterviewden wist slechts 1 oudere te vertellen dat hij contact heeft met een vrijwilliger. We hebben deze meneer de volgende vraag gesteld:

Vraag 5	Waarom is het voor u belangrijk dat er vrijwilligers zijn?
1x	Geen antwoord

Hij wist ons geen antwoord te geven op de vraag waarom het contact met deze vrijwilliger voor hem belangrijk is. Hij moest met deze vrijwilliger aan de slag van de zusters, zo vertelde hij.

Vrijwilligers inzetten voor hulp

De meeste van de overige 17 ouderen gaven aan dat ze niet zouden weten wie de vrijwilligers bij Vredenburg zijn en als ze al wel weten wie de vrijwilligers zijn, omdat ze een naamplaatje dragen, dan weten ze niet hoe ze ze heten of wat ze precies doen. Dit zegt ons dat de ouderen weinig direct contact hebben met vrijwilligers binnen Vredenburg. Wij waren benieuwd hoe de ouderen vrijwilligers zien en of ze een idee hebben voor welke doelen vrijwilligers worden ingezet. Wij hebben daarom gevraagd wanneer een vrijwilliger voor hen wél leuk/handig/belangrijk zou kunnen zijn. Hieronder het overzicht van de antwoorden:

Vraag 5	Wanneer zou een vrijwilliger voor u van belang kunnen zijn?
2x	Is sowieso niet voor mij van belang, heb ik niet nodig.
1x	Wanneer het nodig is.
2x	Als ik invalide word, want dan kan ik de dingen zelf niet meer.
3x	Voor het huishouden elke dag, want dat kan ik niet.
1x	Zodat ik naar buiten kan.
1x	Als iemand die tijd heeft belangstelling in mij toont en me mee neemt naar buiten, zodat ik om me heen kan kijken.
1x	Om op niveau te blijven door een praatje te maken.

1x	Zodat ik een rondje zou kunnen lopen en een praatje zou kunnen maken.
1x	Ik heb veel hulp nodig, dus dat is altijd welkom!
1x	Wandelen lijkt me wel leuk. En voor hulp als ik weg wil met mijn scooter.
3x	Geen antwoord

Zoals in bovenstaand schema te zien is, worden door 14 van de 17 verschillende ouders antwoord gegeven die vallen allen onder doel 1; 'Vergroten van het welzijn van de ouders door hulp bij/overname van taken die men niet (meer) zelfstandig kan uitvoeren. Mensen willen graag hulp bij het huishouden of hulp om een wandeling te gaan maken, omdat ze dit zelf niet (volledig) kunnen. Eén oudere benoemt dat hij op niveau wil blijven door met iemand te praten die 'goed bij is'. Dit valt ook onder doel 1; alleen kan hij moeilijk op niveau blijven, hier heeft hij iemand van 'buitenaf' bij nodig.

Een praatje maken

Twee van deze ouders gaven daarnaast uit zichzelf aan dat ze iemand zouden willen om een praatje mee te maken, wat valt onder doel 2; opvulling van leemte door uitblijven naaste omgeving. Een van de geïnterviewde noemde zelfs dat er nooit aan haar gevraagd wordt door iemand hoe het gaat. Dat mist ze erg. Als laatste is er nog 1 oudere die een activiteit zou willen doen, gewoon omdat ze het leuk vindt. Dit valt onder doel 3; Verzorging van een zinvolle dagbesteding voor ouders. 3 ouders wisten niets te bedenken.

We kwamen er tijdens de interviews achter dat ouders afhoudend tegenover vrijwilligers stonden. Enerzijds omdat ouders het moeilijk vinden om toe te geven dat ze iets niet (meer) kunnen (hierbij speelt trots een rol) en anderzijds omdat een aantal ouders hadden geaccepteerd dat ze iets niet (meer) kunnen. Dan willen ze het liever zo laten. Toen we dit merkten tijdens de eerste vragen van het interview hebben we de vragen anders gesteld. We zijn ons gaan richten op de activiteiten die ouders nu ondernemen en activiteiten die ze nu niet (kunnen) ondernemen. We vroegen de ouders welke activiteiten ze nu doen en welke activiteiten ze nog eens zouden willen doen (welke activiteiten missen ze van vroeger of hebben ze altijd al eens willen ondernemen?). Daarna hebben we ons gericht op de vraag of ze deze activiteit met iemand samen zouden willen ondernemen en zo niet, wat de reden is als ze het alsnog niet zouden willen. Hierdoor kregen we nog meer inzicht in de reden waarom er geen interesse is in een vrijwilliger en daarmee in de doelen waarvoor vrijwilligers worden ingezet. Het resultaat ziet u hieronder:

Vraag 11	Stel dat er een vrijwilliger tussen de 16 en 20 jaar met u activiteiten wil ondernemen, heeft u hier bezwaar tegen?
1x	Ja
17x	Nee
	Zo nee, zou u met deze jongere de activiteit (genoemd bij 10) ondernemen?
11x	Ja
6x	Nee
	Waarom niet?
5x	Ik heb al een vriendin of familie die me komt helpen.

1x	Mensen die slechter zijn hebben dat meer nodig.
4x	Er wordt hier al genoeg aangeboden.

De ouderen hadden geen bezwaren tegen vrijwilligers onder de 21 jaar, maar uiteindelijk willen 6 ouderen toch geen vrijwilliger om iets leuks mee te gaan doen.

Van deze 6 geïnterviewden geven er 5 aan dat ze genoeg aanloop hebben van familie of vrienden. Ze ontvangen een bezoekje van hen, geven hun was of boodschap op of ze ondernemen samen activiteiten, waar de ouderen naar eigen zeggen genoeg voldoening in vinden. De doelen 1, 2 en/of 3 worden in dit geval dus vervuld door het sociale netwerk van de ouderen en vrijwilligers zijn dan volgens hen niet nodig.

Van deze 6 geïnterviewden geven er 4 aan dat er aan activiteiten genoeg wordt geboden bij Vredenburg en dat ze zich prima vermaken. Voor hen geldt daarom dat een bezoek van hun sociale netwerk vooral belangrijk is voor doel 1 (hulp) of 2 (opvulling leemte).

3.4 Samenvatting

In Nederland nemen vrijwilligers een belangrijke plaats in. Wat vooral naar voren komt is dat vrijwilligers in de ouderenzorg belangrijk zijn, omdat ze voor veel ouderen eenzaamheid tegengaan. De cijfers liegen er niet om, heel veel ouderen in tehuizen zijn eenzaam. En daarnaast komt bijvoorbeeld slechts één op de tien tehuisbewoners helemaal nooit buiten en een op de vijf (40.000 mensen) minder dan een keer per maand.

Op de locatie Vredenburg van Florence zijn vrijwilligers ook heel belangrijk.

Volgens de notitie 'vrijwilligersbeleid' van Vredenburg zijn er in totaal 5 doelen die vrijwilligers kunnen vervullen, te weten:

1. Vergroten van het welzijn van de ouderen door hulp bij/overname van taken die men niet (meer) zelfstandig kan uitvoeren
2. Opvulling van leemte door uitblijven naaste omgeving
3. Verzorging van een zinvolle dagbesteding voor ouderen
4. Bijdragen aan een optimale leefomgeving voor ouderen
5. Door bijdrage aan de organisatie wordt er meer ruimte vrij gemaakt voor de beroepskrachten en, indirect, draagt men dan bij aan het welzijn van de ouderen

De vaste medewerkers vinden het ook belangrijk dat vrijwilligers er zijn. Zij benoemen met name doelen 1 en 2 waarvoor vrijwilligers op hun afdelingen worden ingezet. Wel valt op dat ze weinig over de mogelijkheden van vrijwilligers onderling bespreken. Zij zijn de medewerkers binnen Vredenburg die in contact staan met de ouderen en ze geven ook aan zicht te hebben op wat ouderen nodig hebben en leuk zouden vinden.

De ouderen vinden dat vrijwilligers vooral doel 1 opvullen; vrijwilligers zijn er wanneer je iets niet (meer) kan. Dit beeld is vrij stevig, want van de 17 ouderen benoemden 14 ouderen dit, dit is 82,3%! De ouderen verwachten dat je pas met een vrijwilliger te maken krijgt, als je het zelf niet meer kan. 1 oudere benoemt letterlijk dat er slechtere mensen zijn dan zij. Dit hoorden wij bij de andere ouderen bij eerdere vragen ook een paar keer terugkomen. Dit hadden wij niet verwacht, omdat wij dachten dat vrijwilligerswerk in de ouderenzorg zo vanzelfsprekend is voor de ouderen, maar blijkbaar is dit helemaal niet vanzelfsprekend voor de ouderen zelf.

De ouderen die juist geen vrijwilliger willen geven aan dat dit komt doordat zij een eigen sociale netwerk hebben die doelen 1, 2 of 3 al invullen. 4 van hen vindt daarbij ook dat er bij Florence locatie Vredenburg al genoeg leuke dingen georganiseerd worden en doel 3 wordt daarmee al weggenomen. Door deze activiteiten, die momenteel in de recreatiezaal georganiseerd worden voor de ouderen die in staat zijn om hun kamer zelfstandig uit te komen, worden 2 doelen opgevuld, namelijk:

2. Opvulling van leemte door uitblijven naaste omgeving

3. Verzorging van een zinvolle dagbesteding voor ouderen

Voor de ouderen die *niet* in staat zijn om zelfstandig van hun kamer te komen, betekent dit dat voor hen doelen 2 en 3 niet worden opgevuld, tenzij er een sociaal netwerk om hen heen gebouwd is of er reeds een vrijwilliger beschikbaar is. Ons onderzoek bevestigt dit. Van de 6 mensen die niet zelfstandig activiteiten ondernemen bij Vredenburg en daarnaast geen sociaal netwerk hebben, zouden alle 6 wel een vrijwilliger willen om iets mee te gaan doen.

Doelen 4 en 5 zijn voor de ouderen compleet onzichtbaar en worden nergens door de ouderen benoemd, maar deze worden door Vredenburg wel ingezet. Zo bevestigen de activiteitenbegeleider en de geestelijk verzorger dat zonder vrijwilligers hun werk eigenlijk onmogelijk wordt!

4 De ideale vrijwilliger

Als we mensen vertellen over het onderzoek wat wij doen, krijgen wij diverse standaard reacties te horen. Eén hiervan is ‘ouderen zitten toch helemaal niet op die bijdehante jongeren te wachten’? Wij vinden dit een stereotype beeld van de kloof die tussen ouderen en jongeren is ontstaan de afgelopen jaren en wij geloven dat niet echt niet altijd zo is.

Wij hebben het beeld dat veel ouderen erg zit te wachten op het bezoek van een vrijwilliger. En wij denken dat het de ouderen helemaal niet uitmaakt welke persoonskenmerken iemand vervolgens heeft en of iemand jong of oud is, zolang de vrijwilliger maar tijd heeft en interesse toont in de oudere. Wij denken dat ze allang blij zijn dat er iemand is die aandacht voor ze heeft. De geestelijk verzorger vertelt tijdens ons gesprek dat zij er ook zo over denkt. Volgens haar vinden ouderen het vooral erg belangrijk als ze worden aangekeken, dat er echt aandacht voor ze is. Wat vinden de ouderen zelf belangrijk in een vrijwilliger?

Wij hebben dezelfde ouderen ook hier vragen over gesteld. We hebben verschillende vragen gesteld die we in 4.1 in een kort overzicht aan de orde laten komen. Tot slot geven we een korte samenvatting waarin antwoord op de vraag wordt gegeven.

4.1 Uit de interviews

Van de 18 geïnterviewden op Vredenburg waren er uiteindelijk 12 ouderen die openstaan voor het ondernemen van een activiteit samen met een vrijwilliger. Dit is 66,6%.

Verwachtingen van ouderen

Om de verwachtingen van de ouderen concreet te maken, hebben wij de volgende vragen gesteld aan de ouderen die wel openstonden voor een vrijwilliger:

- wat moet een vrijwilliger volgens u kunnen?
- Wat moet een vrijwilliger volgens u weten?
- Wat vindt u verder belangrijk dat een vrijwilliger moet hebben?
- Heeft u nog meer wensen/eisen in een vrijwilliger?

Dit zijn de antwoorden die zijn gegeven in een schema:

Vraag 6	Wat vindt u dat een persoon goed moet kunnen om uw vrijwilliger te zijn?
5x	Hij/zij moet de vaardigheid bezitten van de activiteit die we doen.
4x	Hij/zij moet goed een praatje kunnen maken.
1x	Hij/zij moet ook stil kunnen zijn (geen kletskaus)
2x	Geen eisen op dit gebied
6x	Niet van toepassing (ouderen die geen vrijwilliger willen)

Vraag 7	Wat vindt u dat een persoon moet weten om uw vrijwilliger te zijn?
9x	Geen eisen op dit gebied.
3x	Hoe hij/zij moet weten hoe hij/zij de activiteit moet uitvoeren.
6x	Niet van toepassing (ouderen die geen vrijwilliger willen)

Vraag 8	Wat vindt u verder belangrijk dat uw vrijwilliger moet hebben (bijv. in het karakter of qua leeftijd of man/vrouw)
3x	Moet een man zijn
1x	Moet een vrouw zijn
3x	Moet gezellig zijn
1x	Moet behulpzaam zijn
3x	Moet vriendelijk zijn
6x	Maakt me verder niet uit
6x	Niet van toepassing (ouderen die geen vrijwilliger willen)

Vraag 9	Heeft nu nog meer wensen of eisen?
5x	Als de activiteit maar goed gaat
1x	Als de persoon maar goed helpt
1x	Als ik zelf de tijden mag bepalen
1x	Dat de persoon blijft, niet zomaar weggaat
1x	Dat de persoon zichzelf aanbiedt, ik wil niet om dingen vragen
6x	Niet van toepassing (ouderen die geen vrijwilliger willen)

De vaardigheid is het belangrijkste

Qua vaardigheden wordt er vooral van een vrijwilliger verwacht hij/zij de vaardigheden voor het uitvoeren van de specifieke activiteit bezit. Dit wordt 5 van de 12 keer genoemd. Daarna wordt vooral genoemd dat de vrijwilligers een praatje moeten kunnen maken. Dit wordt 4 van de 12 keer genoemd. 2 Ouderen hadden hier geen mening over.

Qua kennis wordt er weinig van een vrijwilliger verwacht. Een vrijwilliger hoeft eigenlijk niet zoveel te weten. Wel wordt er wederom 3x genoemd dat hij/zij moet weten hoe de activiteit uitgevoerd moet worden, alhoewel dit dan ook onder vaardigheden geschaard kan worden. (dan komt het aantal keer dat dit benoemd is op 8 verschillende ouderen van de 12 = 66,6%).

Hieronder vallen ook vrijwilligers die over een bepaald onderwerp een praatje moeten maken, er wordt namelijk wel van hen verwacht dat ze ook weten waar ze over praten.

Qua karaktereigenschappen worden verschillende eigenschappen benoemd die belangrijk zijn voor de ouderen: vriendelijkheid, gezelligheid en behulpzaamheid worden vooral genoemd. Dit is per persoon anders en is dus een persoonlijk gegeven. 4 ouderen hadden een voorkeur voor een bepaald geslacht. Dit is 33,3%.

Leeftijd boeit niet

Er wordt door de ouderen, op 1 na, geen eis gesteld aan leeftijd. De oudere die wel bezwaar had tegen de jongere leeftijd, vond dat oud bij oud hoort en jong bij jong. Ze benoemde letterlijk dat ze het moeilijk vindt om met jongeren te praten. Er zijn, op die ene na, dan ook geen bezwaren genoemd om een activiteit te ondernemen met een jongere vrijwilliger tussen de 16 en 21 jaar. Dit geldt overigens voor alle 17 overige ondervraagden, want deze vraag is aan alle 18 ondervraagden gesteld! Het stereotype beeld van mensen dat ouderen helemaal op jongeren zitten te wachten is dus helemaal niet zo. Volgens de activiteitenbegeleider vinden ouderen het juist erg leuk om met jongeren te praten, mits ze respectvol naar de ouderen toe zijn. Ze gaf een voorbeeld van een project van een middelbare school wat in april 2010 heeft plaats gevonden waarbij jongeren met de ouderen gingen wandelen. De ouderen hebben dit als heel leuk ervaren. De vaste medewerkers waarmee we hebben gesproken geven ook aan dat het heel leuk zou zijn

als er jongere vrijwilligers bij de ouderen zouden komen. Zij denken ook dat de ouderen het leuk zouden vinden.

4.2 Samenvatting

Een vast beeld van de ideale vrijwilliger kan niet geschetst worden.

Wij concluderen dat 66,6% van de ouderen die een vrijwilliger wenst de activiteit zelf het belangrijkste vindt. Er wordt dan ook van de vrijwilligers verwacht dat ze de vaardigheden en kennis bezitten die nodig zijn om de activiteit uit te voeren. Daarnaast noemden een aantal ouderen dat een praatje maken/gezelligheid voor hen belangrijk is.

Bijna elke oudere heeft daarnaast een eis op het gebied van karaktereigenschappen, maar deze zijn per oudere verschillend en dus persoonlijk. 33,3% van de ouderen had een voorkeur voor een bepaald geslacht, maar qua leeftijd maakt het de ouderen vrijwel niets uit. Van de 18 ondervraagden waren er 17 waarbij het niets uitmaakte hoe oud iemand is. Jonge vrijwilligers zijn zowel volgens de ouderen als de vaste medewerkers, de geestelijke verzorger en de activiteitenbegeleider welkom bij Florence locatie Vredenburg.

5 Jongeren willen geld verdienen! Toch?

Zoals er over de ouderen een stereotype beeld naar voren komt, zo wordt er over jongeren ook het een en ander gezegd als we mensen vertellen over ons onderzoek. Vooral de reactie 'jongeren willen toch geen vrijwilligerswerk doen, die zijn toch alleen maar gericht op geld verdienen?' komt vaak naar voren.

Tijdens ons praktijkonderzoek dat we gedaan hebben in het 3de leerjaar, ondervonden wij al dat dit beeld helemaal niet klopt. Jongeren gaven aan best bereid te zijn om vrijwilligerswerk te gaan doen in de sector Zorg en Welzijn. Tijdens één van de eerste gesprekken met de vrijwilligerscoördinator van Florence locatie Vredenburg bespraken we het beeld van haar dat jongeren misschien helemaal niet goed weten wat vrijwilligerswerk is en dat het woord vrijwilliger wellicht weerstand oproept bij jongeren. Het geld is dan niet de reden dat jongeren geen vrijwilligerswerk doen bij Vredenburg, maar het beeld wat jongeren van vrijwilligerswerk hebben kan wel een rol spelen. Of is er toch een andere reden aan te wijzen wat belangrijk is voor de jongeren? In dit hoofdstuk onderzoeken we wat jongeren belangrijk vinden als ze als vrijwilliger aan de slag zouden gaan.

In 5.1 bekijken we eerst wat de statistieken zegt over jonge vrijwilligers in Nederland. Hoeveel jongeren doen eigenlijk aan vrijwilligerswerk in Nederland? En hoe zit vervolgens dan met jongeren bij andere instellingen in de ouderenzorg? Daar geven wij antwoord op in paragraaf 5.2. Daarna beschrijven wij in 5.3 wat er uit de enquêtes naar voren is gekomen die wij hebben gehouden onder 32 jongeren. Wij richtten ons tijdens de enquête vooral op de vragen wat jongeren al van vrijwilligerswerk weten en of er inderdaad weerstand bestaat tegen het woord vrijwilliger. Tot slot beschrijven wij in de samenvatting de conclusie over de mogelijkheid van jongeren als vrijwilliger in de ouderenzorg.

5.1 De statistieken

Uit statistieken van het Centraal Bureau van de Statistiek¹¹ blijkt dat van alle jongeren in Nederland tussen de 18 en 24 jaar 41,9% doet aan vrijwilligerswerk. Dit is meer dan de groepen 25-34 jaar (37,2%) en de 65+ers. Tussen de 35 en 64 jaar wordt het meeste vrijwilligerswerk gedaan, maar zoveel scheelt het niet met de jongeren (tussen 35 en 44 jaar doet 48,8% vrijwilligerswerk, dit is het hoogste % per groep)! Bijna 42% van de Nederlandse jongeren doet dus aan vrijwilligerswerk, welke onderverdeeld zijn op verschillende gebieden; school, jeugd, verzorging, sport, hobby enz. Helaas is niet onderzocht hoe de verdeling er onder de jongeren uit zag en waar het meeste vrijwilligerswerk werd uitgevoerd, maar het is dus belangrijk te weten dat jongeren zeker niet onder doen voor andere leeftijdsgroepen op het gebied van vrijwilligerswerk. Deze cijfers vertellen ons dat veel jongeren in Nederland wel degelijk te maken hebben met vrijwilligerswerk en dit betekent dan ook dat jongeren wel een goed beeld hebben van wat vrijwilligerswerk is.

Volgens de literatuur zijn er verschillende aspecten voor jonge vrijwilligers wat het aantrekkelijk moet maken voor hen om vrijwilligerswerk te doen:
'Dat ze leuke / interessante taken doen, ervaring bieden en de mogelijkheid om nieuwe ervaringen op te doen. Dat de jongere in staat worden gesteld om hun tijd op een zinvolle

¹¹ Centraal Bureau voor de Statistiek. *Vrijwillige inzet 2008*. Geraadpleegd: 13 maart 2010.
<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/7B409695-8121-4D5B-90DE-38EF8948DDB6/0/2009vrijwilligeinzet2008art.pdf>

manier te besteden, de mogelijkheid te bieden om mensen te ontmoeten en een duidelijk resultaat hebben. Overeenkomsten met iemands interesses en principes en waardering van de organisatie en de sociale omgeving is daarbij ook aantrekkelijk.

Voor jongeren is kenmerkend dat zij bij een groep willen horen, zij kortdurende concrete activiteiten willen doen, zij vaak wisselen van activiteiten, taken of organisaties en dat zij op zoek zijn naar uitdagingen en nieuwe ervaringen¹².

Onderdeel zijn van een groep

De voorwaarden wat het vrijwilligerswerk voor jongeren aantrekkelijk moet maken komen voor een groot deel overeen met wat ook aantrekkelijk is voor oudere vrijwilligers. Het aspect waarin jongeren wezenlijk verschillen van ouderen is dat jongeren onderdeel willen zijn van een groep. Iedereen vindt het prettig om bij een groep te horen, maar voor jongeren is het een manier om hun eigen identiteit te ontwikkelen naar een volwassen persoon. Jongeren identificeren zich met anderen in groepen, ze ontwikkelen hiermee ook hun eigen zelfbeeld. De plekken waar jongeren nu vrijwilligerswerk verrichten in Nederland zullen waarschijnlijk grotendeels aan deze voorwaarde voldoen.

5.2 Andere instellingen

Toen we zagen dat in Nederland bijna 42% van de jongeren tussen de 18 en 24 jaar aan vrijwilligerswerk doet waren we benieuwd hoe dat precies zit in de ouderenzorg. We hebben in totaal 10 zorginstellingen voor ouderen in de regio Haaglanden benaderd met de vraag of zij jongeren onder de 21 jaar als vrijwilliger in dienst hadden. Geen enkele instelling heeft deze vraag positief beantwoord. Ook landelijk gezien bleek het lastig instellingen in de ouderenzorg te vinden die jonge vrijwilligers in dienst hebben! Bij Movisie wisten ze niet hoe we aan deze informatie konden komen en via hen werden we doorverwezen naar de Unie van Vrijwilligers. De Unie van Vrijwilligers vertelde ons dat ze in totaal 14.000 vrijwilligers in dienst heeft, maar geen één daarvan is onder de 21 jaar. Na veel landelijke instellingen gesproken te hebben kwamen we uiteindelijk uit bij Johanniter Hulpverlening. Johanniter Hulpverlening is een volbloed vrijwilligersorganisatie die zich richt op de sector Zorg en Welzijn. In totaal hebben zij landelijk 4500 vrijwilligers in dienst; 65 daarvan is onder de 21 jaar! Helaas zijn deze jongeren niet allemaal aan het werk in de ouderenzorg. Johanniter Hulpverlening richt zich op meerdere sectoren in zorg en welzijn. Zij hebben vrijwilligers werkzaam in thuiszorg, ziekenhuizen, inloophuizen, hospitiums en woonzorgcentra. De 65 jonge vrijwilligers zijn hier dus ook in onderverdeeld. Uit onze zoekactie blijkt hoe weinig jongeren onder de 21 jaar er in Nederland in de ouderenzorg als vrijwilliger werken.

5.3 Wat zeggen jongeren?

De intentie van jongeren om vrijwilligerswerk te doen is er wel, maar toch zijn ze weinig in de ouderenzorg werkzaam. Komt dit doordat jongeren zich niet identificeren met de 'groep' vrijwilligers die momenteel werkzaam zijn in de ouderenzorg? Daarin onderscheiden zij zich immers van de oudere vrijwilligers die wel werkzaam zijn in de ouderenzorg (de oudere vrijwilligers). Of heeft dit misschien toch met het beeld wat jongeren van vrijwilligerswerk in de ouderenzorg hebben te maken?

¹² Vrijwilligers informatiepunt. *Werven van jonge vrijwilligers*. Geraadpleegd: 12 november 2009.
<http://www.vrijwilligersinformatiepunt-berkelland.nl/>

Jongeren hebben een goed beeld

Wij hebben onder 32 jongeren tussen 16 en 21 jaar een enquête afgenomen. In deze enquête hebben wij 2 vragen gesteld over vrijwilligerswerk, namelijk:

- Schrijf alle woorden op waaraan jij denkt bij vrijwilligerswerk
- Noem enkele voorbeelden van vrijwilligerswerk

Uit de enquêtes kwam naar voren dat jongeren een goed algemeen beeld hebben van vrijwilligerswerk. Woorden als helpen (5x), verzorgen(3x) en activiteiten(4x) kwamen vooral naar voren als er voorbeelden werden gevraagd. Er werd 10x iets genoemd met ouderen, 8x iets met het buurthuis/jongerenwerk en 6x iets met kinderen.

Wij concluderen hieruit dat jongeren een goed algemeen beeld hebben van wat vrijwilligerswerk is. Opvallend was dat er in totaal 10 keer een voorbeeld van vrijwilligerswerk werd genoemd die te maken had met ouderenzorg. Dit was van alle voorbeelden het hoogste aantal, gevolgd door buurthuis/jongerenwerk 8x en kinderen 6x. Jongeren weten dus ook goed welke verschillende soorten van vrijwilligerswerk er mogelijk is.

Ook viel op dat 7 jongeren namen van organisaties omschreven en in totaal 22 jongeren plekken beschreven waar vrijwilligers over het algemeen werken (buurthuis, verzorgingshuis, ziekenhuis, asiel enz). Jongeren weten dus ook waar ze terecht zouden kunnen als ze vrijwilligerswerk zouden willen gaan doen.

De taken van vrijwilligers

Waar jongeren weinig over schreven waren de taken van vrijwilligers, want wat is precies helpen in een buurthuis of verzorgen van ouderen? Er werden wel 12 beschrijvingen gegeven van soorten taken die uitgevoerd kunnen worden, maar hiervan was 7x huishoudelijk. Slechts 5 keer werd er iets aan taken benoemd buiten huishoudelijk werk om (onder andere honden uitlaten, collecteren, knutselen). Jongeren missen dus de kennis over wat vrijwilligerswerk inhoudelijk betekent.

Vrijwilligerswerk is positief!

Het beeld heerst bij vele mensen dat jongeren alleen aan geld denken als je over vrijwilligerswerk begint. Uit de enquêtes kwam echter het volgende naar voren toen we de jongeren vroegen naar de woorden die bij jongeren opkomen bij zien van het woord 'vrijwilligerswerk':

Van de 32 jongeren geven in totaal 14 jongeren een omschrijving die te maken heeft met geld (niet per sé een negatieve omschrijving, dit kan ook neutraal zijn). Dit geeft aan dat minder dan de helft van de jongeren (43,8%) daadwerkelijk aan geld denkt bij het woord vrijwilligerswerk en een meerderheid (56,2%) hier dus helemaal niet mee bezig is!

Bij de meisjes werd er van de 17 meisjes die deze vraag beantwoordden 6x het woord gratis (of gratis werk) geschreven en bij de jongens was dit van de 10 jongens 2x.

Gratis (werk) is in onze optiek een neutrale omschrijving van het woord vrijwilligerswerk (vrijwilligerswerk is immers gratis werk). Daarnaast werd als neutrale omschrijving vooral 'helpen van mensen' (in verschillende varianten) genoemd, in totaal 10x.

Onder negatieve omschrijving van vrijwilligerswerk scharen wij 'onbetaald werk' en 'geen geld', omdat de woorden 'onbetaald' en 'geen' een negatieve lading hebben. In totaal vermeldden 3 jongens dat het onbetaald is en ook 3 vrouwen vermeldden dit. Dit is 18% van alle jongeren.

Bij de overige negatieve omschrijvingen kwam 'hard werken' 2x naar voren, tijdverspilling 1x en saai/vervelen 1x.

Hier tegenover staat dat 7 jongeren het woord 'goed' beschreven, 4 jongeren het woord 'lief' gebruikten (liefde/liefdadigheid), 3 jongeren een beschrijving gaven gebaseerd op het woord 'waardering' (dankbaar werk, krijgt een goed gevoel) en 1 jongere beschreef het woord zorgzaam. Ook kwam de eigen ontwikkeling 2x naar voren.

Kort overzicht van de verschillende soorten omschrijvingen en het aantal keer dat dit benoemd is:

Jongeren gaven:	Aantal:
Alleen positieve omschrijving	8
Alleen neutrale omschrijving	7
Zowel positief als negatief	2
Zowel positief als neutraal	4
Alleen negatieve omschrijving	1
Alle omschrijvingen	3
Zowel negatief als neutraal	2

Zoals in dit overzicht te zien is worden er over het algemeen meer positieve omschrijvingen over vrijwilligerswerk gegeven dan negatieve omschrijvingen. 8x werd er door jongeren alleen een positieve omschrijving gegeven tegenover slechts 1x een puur negatieve omschrijving. 11 jongeren zien meerdere kanten van vrijwilligerswerk en noemden 2 of meer soorten omschrijvingen.

Er waren geen verkeerde beschrijvingen van jongeren, dus beschrijvingen die niets met vrijwilligerswerk te maken hebben.

Wat jongeren niet weten over vrijwilligerswerk

Waar jongeren zeer weinig over zeiden in de enquêtes, is de voordelen die het hen zelf oplevert. Er waren slechts 2 jongeren die iets meldden over de eigen ontwikkeling. Eén jongen van 20 jaar zei;

- voor eigen plezier of kennis
- om meer te weten
- om opleiding te ervaren.

Een meisje van 18 zei: 'voor de eigen sociale ontwikkeling'. 2 jongeren van de 32 jongeren is slechts 6,25% die benoemt dat vrijwilligerswerk voor hen wat zou opleveren!

Motivatie

Volgens de literatuur is het een belangrijk punt voor jongeren in hun beslissing of vrijwilligerswerk voor hen aantrekkelijk is of niet. Alle vrijwilligers doen hun vrijwilligerswerk niet als er voor henzelf niets tegenover staat en dit geldt ook voor de jongere vrijwilligers. Voor de oudere vrijwilliger in de ouderenzorg houdt dit met name in dat ze het vrijwilligerswerk doen om zingeving te hebben in hun eigen leven. Volgens Movisie verrichten vrijwilligers van oudsher vanuit zingeving, gewoonte en trouw aan de organisatie hun werk. Met name de oudere vrijwilligers zullen zich in deze omschrijving herkennen. Voor een andere groep vrijwilligers ligt het accent op werk doen dat uitdagend is, leuk en verrijkend, passend bij de levensfase. Jongeren zijn niet bezig met zingeving in hun leven, want jongeren hebben genoeg dingen te doen in hun leven die hen zingeving biedt; school, werk, vriendschappen, hobby's, stages enzovoorts. Het lijkt erop dat dit een cruciaal verschil is wat in de ouderenzorg naar voren komt en het ziet

ernaar uit dat dit één van de redenen is waarom er vooral oudere vrijwilligers in de ouderenzorg werkzaam zijn. Jongeren vallen eerder onder de groep vrijwilligers waarbij het accent ligt op werk doen dat uitdagend is, leuk en verrijkend en passend bij de levensfase. En wat past beter bij de levensfase van jongeren dan onderdeel uitmaken van een leuke groep? De groep 'ouderen' en de vrijwilligers in de ouderenzorg (die ook ouder zijn) maakt het voor jongeren niet aantrekkelijk om daar onderdeel van uit te maken.

5.4 Samenvatting

Bijna 42% van de Nederlandse jeugd tussen 18 en 24 jaar doet aan vrijwilligerswerk¹³, volgens de statistieken van het CBS. Jongeren zijn dus bekender met vrijwilligerswerk dan men denkt! Ook onze enquêtes bevestigen dat jongeren wel degelijk een algemeen goed beeld hebben van vrijwilligerswerk en welke verschillende soorten vrijwilligerswerk er bestaan. Ook weten jongeren waar ze voor vrijwilligerswerk terecht zouden kunnen en welke organisaties er bestaan die vrijwilligers inzetten. Wat opvalt is dat het zeer moeilijk is om instellingen in de ouderenzorg te vinden waar jongere vrijwilligers werkzaam zijn. Uiteindelijk hebben we slechts 1 vrijwilligersorganisatie gevonden waar er door jongeren onder de 21 jaar vrijwilligerswerk wordt gedaan in de ouderenzorg, maar hoeveel het er daadwerkelijk zijn is niet duidelijk.

De vrijwilligers die werkzaam zijn in de ouderenzorg zijn over het algemeen vrijwel allemaal ouder. Oudere vrijwilligers doen hun vrijwilligerswerk van oudsher onder andere vanuit de behoefte van zingeving. Hierin verschillen de oudere vrijwilligers aanzienlijk van de jongere vrijwilligers en dit kan een reden zijn waarom er weinig jongeren in de ouderenzorg als vrijwilliger aan werk zijn. Het moet jongeren iets anders opleveren dan zingeving willen ze in de ouderenzorg als vrijwilliger aan het werk gaan.

Helaas is dit precies één van de dingen wat jongeren niet goed weten, zo blijkt uit de enquête die we hebben afgenomen. Wat jongeren niet goed weten is:

- Hoe ziet het vrijwilligerswerk er concreet voor hen uit? (welke taken hebben vrijwilligers, hoe ziet dit eruit?)
- Welke voordelen zijn er voor de jongeren zelf als ze vrijwilligerswerk doen? (kennis, ervaring, sociale contacten, nieuwe uitdagingen, waardering enz)

Wat volgens de literatuur belangrijk is voor jongeren wat vrijwilligerswerk voor hen aantrekkelijk zou maken en waarin ze ook verschillen van oudere vrijwilligers, is dat ze onderdeel willen zijn van een groep. Dit haakt ook in op wat zou passen bij de levensfase van de jongeren. De groep 'ouderen' en de groep 'vrijwilligers in de ouderenzorg' (die allemaal ook ouder zijn) maakt het voor jongeren niet bepaald aantrekkelijk om daar onderdeel van uit te maken; ze kunnen zich met hen niet identificeren! Jongeren willen dus wel meer in het leven dan alleen maar geld verdienen. Het moet ze wel duidelijk zijn wat het hen uiteindelijk in andere opzichten oplevert!

¹³ Centraal Bureau voor de Statistiek. *Vrijwillige inzet 2008*. Geraadpleegd: 13 maart 2010.
<http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/7B409695-8121-4D5B-90DE-38EF8948DDB6/0/2009vrijwilligeinzet2008art.pdf>

6 Jongeren ondernemen van alles!

Als wij terugkijken naar onze tijd als tieners tussen de 16 en 21 jaar, dan kunnen wij van onszelf nog herinneren dat wij het elke dag heel druk hadden. We hadden altijd iets te doen; school, bijbaantje, huiswerk maken en daarnaast vooral veel leuke dingen doen met vrienden. We denken dat de jongeren van nu het op zijn minst net zo druk moeten hebben. Ze moeten hun sociale contacten onderhouden, naar school, hebben een bijbaan en andere hobby's. Wij vragen ons dan ook af in hoeverre een vrijwilligersbaan past in het tijdschema van jongeren. Hoeveel vrije tijd hebben jongeren eigenlijk? En wat doen ze dan het liefst in die vrije tijd?

We schrijven in dit hoofdstuk in 6.1 wat de literatuur zegt over wat jongeren het liefst doen in hun vrije tijd. Vervolgens bekijken we of dit beeld klopt met wat wij aan een groep jongeren hebben gevraagd over hun bezigheden naast school. Daarnaast hebben we onderzocht hoeveel tijd een jongere kwijt wil zijn om op een plek van bestemming te komen. Tot slot schrijven we een samenvatting waarin een conclusie naar voren komt.

6.1 Algemeen beeld

Over het algemeen is er weinig te vinden in de literatuur over wat jongeren het liefst doen in hun vrije tijd in Nederland. Er zijn een paar onderzoeken gedaan door universiteiten naar de vrijetijdsbestedingen van jongeren, waaronder een onderzoek naar allochtone jongeren en een onderzoek naar Belgische jongeren. Gemeentes doen ook regelmatig onderzoek naar de vrijetijdsbesteding van jongeren om hun aanbod in de gemeente zo goed mogelijk te laten aansluiten. Het lastige is dat alle ondervraagde jongeren in deze onderzoeken bij een bepaalde doelgroep horen, waardoor deze bronnen voor ons onderzoek niet (geheel) bruikbaar zijn. Ook waren er onderzoeken te vinden die waren gedaan onder jongeren tussen een bepaalde leeftijd, namelijk 12 – 17 jaar en 18-24 jaar. Deze leeftijdsgrenzen waren niet te vergelijken met ons onderzoek, daar wij jongeren interviewden van 16 tot en met 20 jaar. Ook was één onderzoek te oud om te vergelijken (2001). Algemeen vielen er wel een paar dingen op uit deze onderzoeken:

- Jongeren spreken volgens deze onderzoeken graag met vrienden af.
- De bioscoop is volgens deze onderzoeken onder veel jongeren populair.
- Jongeren besteden volgens de onderzoeken veel tijd aan mediagebruik; televisie, internet, computer en/of telefonie. Volgens het CBS gebruikte 91% van de Nederlandse jongeren in 2009 tussen 15 en 25 jaar dagelijks het internet en 93% gebruikte dagelijks een computer¹⁴. Er is hier echter niet mee gezegd dat zij dit in hun vrije tijd doen, dit kan ook op school/werk zijn.
- Veel jongeren zijn lid van een sportvereniging.

Volgens het CBS deden jongeren in 2008 tussen de 12 en 18 jaar gemiddeld aan 346 minuten sportbeoefening per week (5 uur en 46 minuten) en jongeren tussen de 18 en 25 jaar deden gemiddeld aan 234 minuten per week (3 uur en 54 minuten)¹⁵.

¹⁴ Centraal Bureau voor de Statistiek Statline tabel 'ICT gebruik van personen naar persoonskenmerken' Geraadpleegd: 13 maart 2010. <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=71098NED&D1=0-14.33-34.41-47.55-59.65-84.114-133&D2=7-8&D3=a&HD=090817-1415&HDR=G1.G2&STB=T>

¹⁵ Centraal Bureau voor de Statistiek Statline tabel 'Zelfgerapporteerde medische consumptie, gezondheid en leefstijl' Geraadpleegd: 13 maart 2010. <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=03799&D1=231.237-241&D2=19-20&D3=a&D4=1-8&HD=090616-1354&HDR=G2.T&STB=G1.G3>

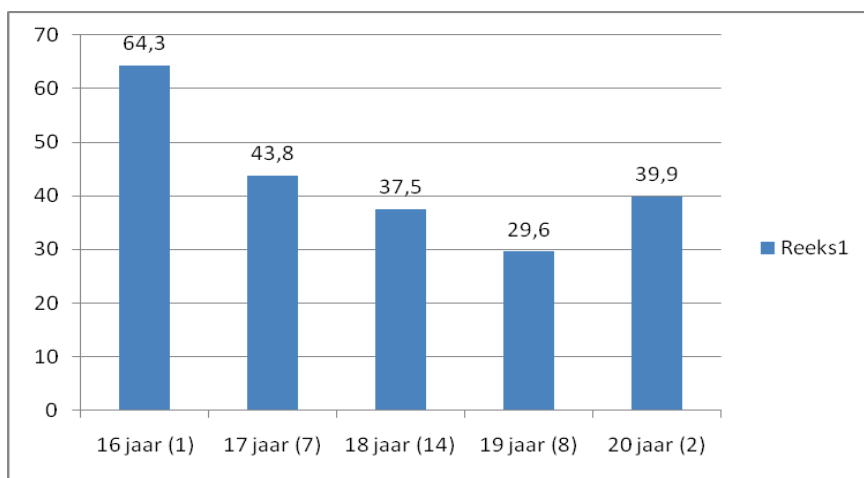
6.2 Jongeren aan het woord

Doordat we verschillende soorten informatie hebben verkregen uit de enquêtes hebben we dit hoofdstuk ingedeeld in meerdere paragrafen om het overzichtelijk te houden. In paragraaf 6.2.1 wordt de hoeveelheid vrije tijd besproken. Daarna volgt een paragraaf over de activiteiten die jongeren ondernemen. In 6.2.3 worden reistijd en vervoer onder de loep genomen.

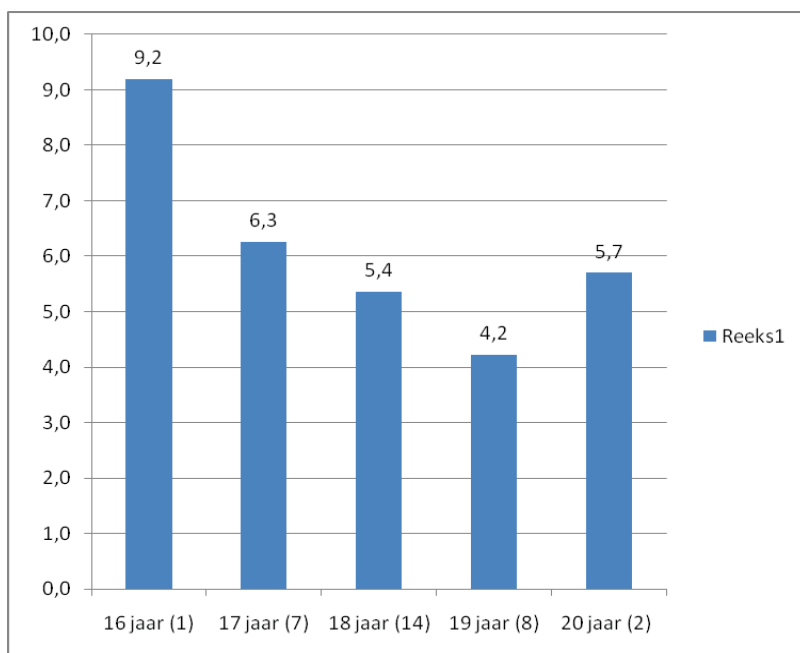
6.2.1 Hoeveelheid vrije tijd

Om te kunnen meten wat jongeren graag in hun vrije tijd doen, dienen wij eerst te onderzoeken hoeveel vrije tijd jongeren te besteden hebben. Wij hebben per leeftijd bekeken hoeveel vrije tijd jongeren hebben. De groepen van de 16-jarigen en de 20-jarigen waren ondervertegenwoordigd, hiervan kan dan ook geen representatief beeld geschetst worden. Onder vrije tijd verstaan wij tijd die de jongeren naar eigen wens kunnen indelen. De volgende bezigheden van jongeren vallen buiten vrije tijd; school, werk, stage, sport, kerk, douchen, eten en opstaan, omdat dit verplichtingen zijn. De uren voor school of werk wanneer school of werk voor 12.00 uur begint, worden niet meegerekend als vrije tijd. In het weekend begint de vrije tijd in de ochtend om 10.00 uur, omdat er rekening wordt gehouden met de behoefte van de jongeren op te slapen. Eerst volgt het resultaat in een tabel met het aantal uren gemiddeld per week en daarna een tabel van het gemiddeld aantal uren vrije tijd per dag.

De jongeren per leeftijd tegenover het gemiddeld aantal uren vrije tijd per week:

De jongeren per leeftijd tegenover het gemiddeld aantal uren vrije tijd per dag:

Er valt hier goed te zien dat jongeren naarmate de jongeren ouder worden, ze minder vrije tijd beschikbaar hebben. De leeftijden 16 en 20 laten we buiten beschouwing, omdat deze cijfers niet representatief zijn. Wij hadden niet verwacht dat jongeren zoveel vrije tijd zouden hebben (gemiddeld 37,5 uur per week!). Het lijkt erop dat jongeren genoeg tijd over hebben om eens in de week 1 of 2 uurtjes vrijwilligerswerk te gaan doen, echter komt er uit de enquêtes ook naar voren dat jongeren van de 5,4 uur het liefst 2,7 uur gemiddeld per dag slapen. Dat is precies de helft van hun vrije tijd! Van de 37,5 uur liggen zij 19,7 uur te slapen. Hierdoor blijft er minder effectieve tijd over voor jongeren om activiteiten te gaan ondernemen (gemiddeld 2,7 uur per dag, 18,1 uur per week).

6.2.2 Activiteiten

Er is nu duidelijkheid over hoeveel uren aan vrije tijd jongeren hebben per week. De verplichtingen zijn daar al uit gefilterd, dus deze vrije tijd is tijd wat ze over hebben voor leuke dingen. Welke activiteiten vinden jongeren dan leuk om te ondernemen? Dat hebben we in de enquête ook aan hen gevraagd. Hieronder staan 2 kolommen met alle activiteiten die de jongeren hebben aangekruisd op de enquête; op 1 kolom staan de activiteiten die ze reeds ondernemen, dit is gesorteerd op aantal jongeren. Dit is de rode lijst. U ziet bijvoorbeeld dat 27 van de 32 jongeren naar muziek luistert. In de gele kolom vindt u de activiteiten die jongeren graag zouden willen ondernemen, maar nog niet doen.

Wat ze al doen op aantal	
27	Muziek luisteren
26	Films kijken
25	Uit eten gaan
24	Bioscoop

Wat ze nog zouden willen doen aantal	
12	Bungeejumpen
10	Paintballen
8	Parachutespringen
6	Sauna bezoeken

24 Internetten	6 Survivalen
22 Op visite gaan	5 Beatboxen
22 Telefoneren	5 Fotograferen
21 Chatten	5 Met techniek bezig
21 Emailen	5 Schaatsen
21 Kletsen	5 Schilderen
21 Koken	5 Sieraden maken
21 Televisie kijken	5 Toneel spelen
20 Fietsen	4 Dansles geven
20 Strand	4 Karten
20 Zwemmen	4 Schoonheidsspecialiste
19 Gamen	3 Boek schrijven
19 Winkelen	3 bowlen
18 Sporten	3 Dansen
18 Uitgaan	3 Gedichten maken
17 Opmaken	3 Oppassen
16 Bowlen	3 Organiseren van act.
16 Lezen	3 Rappen
16 Wandelen	3 Scouting
15 Fotograferen	3 Uitgaan
15 Huishoudelijk werk	3 Varen
15 Pretpark bezoeken	3 Zwemmen
14 Oppassen	2 (Leg)puzzels maken
13 Kermis bezoeken	2 bakken van taarten
12 Dansen	2 bioscoop
12 Schaatsen	2 Buurthuis bezoeken
11 Zingen	2 Darten
10 Bakken van taarten,	2 Dieren verzorgen
10 Karten	2 Films maken
9 Dieren verzorgen	2 Handenarbeid
9 Sauna bezoeken	2 Lasergamen
9 Spelletjes doen	2 Ontwerpen
8 Buurthuis bezoeken	2 skaten
8 Knutselen	2 Sporten
8 Toeschouwer bij sport zijn	2 Stylisten
8 Vissen	2 Toeschouwer bij sport zijn
7 Paintballen	2 Uitjes organiseren
7 Sporten	2 Vissen
7 Teken	1 Cabaret
7 Toneel bekijken	1 Illegale dingen doen
7 Voorlezen	1 kermis bezoeken
6 Darten	1 koken
6 Gedichten maken	1 Muziek maken
6 Met techniek bezig zijn	1 Pretpark bezoeken
6 Theater bezoeken	1 Scrapbook maken
6 Uitjes organiseren	1 Spotten van vervoersmiddelen.

5 Museum bezoeken	1 strand
5 Schilderen	1 Teken
5 Schoonheidsspecialiste	1 Toneel bekijken
4 Cabaret	1 Uit eten gaan
4 Illegale dingen doen	1 Verzamelen
4 Lasergamen	1 voorlezen
4 Organiseren van act.	1 wandelen
4 (leg)puzzels maken	1 winkelen
4 Skaten	1 Zingen
4 Survivalen	
4 Varen	
3 bungeejumpen	
3 Films maken	
3 Muziek maken	
3 Toneel spelen	
2 boek schrijven	
2 Ontwerpen	
2 Rappen	
2 sieraden maken	
2 Spotten van vervoersmiddelen.	
2 Stylisten	
1 Cultuur snuiven,	
1 Dansles geven	
1 handenarbeid	
1 parachutespringen	
1 scrapbook maken	
1 scouting	

Er valt te zien dat er bij de activiteiten die vallen onder media hoog wordt gescoord; tussen de 19 en 24 jongeren doen aan activiteiten als gamen, televisie kijken, emailen, chatten, telefoneren en/of internetten. Activiteiten die ondernomen worden samen met vrienden scoren echter hoger; uit eten gaan, bioscoop, op visite gaan en kletsen staan hoog in de lijst met minimaal 21 jongeren die kletsen tot 25 jongeren die uit eten gaan. Muziek luisteren en films kijken zijn activiteiten die met vrienden samen gedaan kunnen worden, maar deze activiteiten worden ook alleen ondernomen. Deze activiteiten staan bovenaan de lijst. Actieve activiteiten scoren redelijk; fietsen, zwemmen, sporten, bowlen en wandelen scoren tussen de 16 jongeren (wandelen) tot 20 jongeren (fietsen). Creatieve activiteiten scoren opvallend laag; met 8 jongeren scoort knutselen het hoogst, en handenarbeid met 1 jongere het laagst. In totaal noemen de jongeren 76 verschillende activiteiten die ze leuk vinden om te doen.

In de lijst met activiteiten die jongeren wel graag een keer zouden willen ondernemen staan de meer gewaagde activiteiten ruim bovenaan; Bungeejumpen (12x), Paintballen (10x) en Parashute springen (8x). Daarna volgt een hele lijst met activiteiten die elke keer maar door een paar jongeren ondernomen wil worden. Wij concluderen hieruit dat jongeren de meeste activiteiten die zij graag willen doen reeds ondernemen.

Gezamenlijke interesses tussen jong en oud

We weten nu hoeveel vrije tijd jongeren hebben en dat is genoeg vrije tijd om vrijwilligerswerk te gaan doen, bijvoorbeeld 1 keer per week of 1 keer per 2 weken. We weten ook wat jongeren leuk vinden om in deze vrije tijd te ondernemen. Als we naar deze lijst kijken dan valt ons direct iets op. In de lijst van activiteiten staan een aantal activiteiten beschreven waarvan de ouderen van Vredenburg hebben aangegeven deze ook leuk te vinden om te doen, toen we hen interviewden. Het gaat om de volgende activiteiten:

- bezoek ontvangen
- fietsen
- handwerken (op de lijst van de jongeren valt dit onder handarbeid)
- kaarten, klaverjassen en sjoelen (op de lijst van jongeren valt dit onder spelletjes doen)
- (voor)lezen
- muziek luisteren
- praatje maken (op de lijst van de jongeren is dit kletsen)
- puzzelen, woordzoekers maken (op de lijst van de jongeren is dit (leg)puzzels maken)
- rijgen (op de lijst van de jongeren is dit sieraden maken)
- techniek (op de lijst van de jongeren is dit met techniek bezig zijn)
- tekenen
- trainen (op de lijst van de jongeren valt dit onder voertuigen spotten)
- vissen
- Erop uitgaan, wandelen
- winkelen
- zingen

Het blijkt dat er onder de 18 geïnterviewde ouderen en de 32 geënquêteerde jongeren 16 activiteiten te vinden zijn waarin beide groepen geïnteresseerd zijn om te ondernemen.

Volgens de website van Florence, <http://www.werkenbijflorence.nl/page/vrijwilligerswerk/> vragen cliënten steeds vaker om vrijwilligers waar zij individueel een activiteit mee kunnen doen, een gesprek kunnen voeren of een wandeling maken. Deze vorm van vrijwilligerswerk is goed in te passen in de eigen agenda, doordat het zelf in te delen is. De activiteiten die zowel jongeren als ouderen gezamenlijk leuk vinden om te doen kunnen als basis dienen om een match te maken tussen jong en oud. De ouderen geven aan dit heel leuk te vinden. Willen jongeren dit ook? We zagen in het vorige hoofdstuk dat jongeren wel openstaan voor vrijwilligerswerk, echter dat in de ouderenzorg dit in de praktijk lastig te vinden is. We hebben 20 van de 32 jongeren die we hebben geënquêteerd 1,5 maand later via email benaderd met de vraag of zij het zien zitten om als vrijwilliger met een oudere een activiteit te gaan ondernemen die ze hadden aangekruist op de enquête. We hebben bij deze uitnodigingen aan de jongeren gebruik gemaakt van een aantal aanbevelingen die in het adviesrapport uitgebreid aan bod zullen komen. We hebben binnen 2 weken van 6 jongeren (=30%) antwoord gekregen op onze email en al deze jongeren vonden het een leuk idee om dit met een oudere te gaan doen!

6.2.3 Reistijd en vervoer

We weten nu dat jongeren gemiddeld 18,1 uur per week vrije tijd te besteden hebben, we weten dat jongeren veel activiteiten leuk vinden om te ondernemen en dat er genoeg activiteiten te

vinden zijn die zowel ouderen als jongeren leuk vinden om te doen. Er zijn ook jongeren te vinden die het leuk zouden vinden om hun interesse voor een activiteit te delen met een oudere door middel van vrijwilligerswerk. Hoeveel tijd is er nog over voor de jongeren om te reizen naar hun verplichtingen? En hoe ver zijn de jongeren bereid te reizen voor het vrijwilligerswerk? Om erachter te komen hoe zeer jongeren bereid zijn om te reizen naar hun activiteiten in hun vrije tijd hebben wij hen gevraagd hoe lang ze per verplichting onderweg zijn. De volgende tabellen geven een beeld van hoeveel tijd de jongeren in hun vrije tijd bezig zijn met reizen:

Hoelang onderweg naar school, werk, sport, hobby:							
Gemiddelde van de mannen							
Aantal minuten / leeftijd	16	17	18	19	20	Totaal	%
0-14 minuten	0	0	1	2	0	3	27,3
15-29 minuten	0	0	2	1	1	4	36,4
30-45 minuten	0	1	0	0	0	1	9,1
45-59 minuten	0	1	0	0	0	1	9,1
60+ minuten	0	0	1	1	0	2	18,2
						11	

Gemiddelde van de vrouwen							
Aantal minuten / leeftijd	16	17	18	19	20	Totaal	%
0-14 minuten	0	2	2	0	0	4	19,0
15-29 minuten	0	2	5	2	0	9	42,9
30-45 minuten	1	0	3	1	1	6	28,6
45-59 minuten	0	0	0	0	1	1	4,8
60+ minuten	0	1	0	0	0	1	4,8
						21	

Bij de mannen is in totaal 63,7% binnen 29 minuten op de plaats van bestemming. Bij de vrouwen is dit 61,9%. De manier van vervoeren geschiedt voor 96,9% met het openbaar vervoer. De fiets en brommer/scooter zijn het minst populair; 9,4% pakt de fiets en 9,4% pakt de brommer of scooter. 12,5% gaat lopend naar zijn/haar bestemming en 18,8% gaat met de auto als zij de hier beschikking over hebben. Omdat vrijwilligerswerk een soort verplichting is, verwachten wij dat jongeren ook hiervoor gemiddeld maximaal 29 minuten onderweg willen zijn.

6.3 Samenvatting

Jongeren hebben gemiddeld 5,4 uur per dag aan vrije tijd te besteden die ze zelf kunnen indelen. In deze 5,4 uur is sporten niet meegenomen, omdat dit al onder verplichtingen valt. Als eerste kiezen de meeste jongeren ervoor om in hun vrije tijd te slapen. Gemiddeld slaapt een jongere 2,7 uur per dag in hun vrije tijd. Dit is exact de helft van hun vrije tijd. Er blijft dan nog 2,7 uur per dag aan effectieve vrije tijd over die ze kunnen besteden aan hun eigen interesses.

Uit de enquêtes blijkt dat in totaal 76 verschillende activiteiten door de 32 bevraagde jongeren worden ondernomen. Deze verschillende soorten activiteiten zijn persoonlijk en voor iedereen

verschillend, maar er valt wel iets te zeggen over de activiteiten die de jongeren het meest ondernemen. De activiteiten die het hoogst scoren volgens de uitkomsten van de enquête zijn activiteiten die zowel met vrienden samen, als alleen ondernomen kunnen worden, namelijk muziek luisteren en films kijken. Dit doen jongeren het liefst in hun vrije tijd, want maar liefst 84,4% doet aan muziek luisteren en 81,3% doet aan films kijken.

Vanuit meerdere onderzoeken in de literatuur valt op dat jongeren;

- graag met vrienden afspreken

De activiteiten die met vrienden samen worden ondernomen scoren in ons onderzoek inderdaad zeer hoog; uitgaan en kletsen scoren respectievelijk 18 keer en 21 keer en op visite gaan, bioscoop en uit eten gaan scoren respectievelijk 22, 24 en 25 keer. Dit komt overeen met de literatuur en daarmee kan geconcludeerd worden dat voor de meeste jongeren vrienden een zeer belangrijk onderdeel zijn van hun vrije tijd.

- veel tijd besteden aan media-gebruik

Uit ons onderzoek blijkt dat 24 jongeren doen aan internetten. De activiteiten telefoneren, chatten, emailen, televisie kijken en gamen worden door tussen 19 en 22 jongeren gedaan. Dit zijn allen activiteiten die onder media vallen. Media scoort dus inderdaad hoog.

- veel naar de bioscoop gaan

De bioscoop staat op nummer 4 van de lijst; 24 jongeren gaan graag naar de bioscoop. Dit is 75% van alle jongeren. Daarmee scoort de bioscoop even hoog als internetten.

- vaak lid zijn van een sportvereniging

Actieve activiteiten scoren redelijk; Fietsen, zwemmen, sporten, bowlen en wandelen staan in de top 25 van activiteiten. Echter geeft 'slechts' 56,3% van de jongeren aan daadwerkelijk te 'sporten'. Hiervan hoeft niet iedereen lid te zijn van een vereniging. Het is niet te zeggen hoeveel jongeren lid zijn van een vereniging en hoe belangrijk dit voor jongeren is. Hierin kunnen wij de literatuur dan ook niet bevestigen.

Ondanks dat jongeren veel ondernemen in hun leven, is de mogelijkheid om de interesses in activiteiten van jongeren te koppelen aan interesses van ouderen in activiteiten niet ondenkbaar! Er waren, tussen de 18 ouderen en de 20 jongeren, in totaal 16 activiteiten te vinden waar gezamenlijk een interesse naar uit ging tijdens ons onderzoek. Bij navraag onder 20 jongeren bleken 6 jongeren geïnteresseerd om een activiteit van hun interesse structureel met een oudere te gaan ondernemen! Omdat vrijwilligerswerk een bepaalde soort verplichting is, is het voor de jongere wel prettig als ze hiervoor niet langer dan 29 minuten hoeven te reizen, aangezien ze dit gemiddeld onderweg zijn naar hun huidige verplichtingen. De jongeren hebben immers al heel veel te doen!

7 Jongeren aan het werk bij Vredenburg?

Dat de intentie van jongeren om vrijwilligerswerk te gaan doen er is, hadden wij gedacht. Dat er daadwerkelijk jongeren te vinden zijn die in de ouderenzorg aan de slag willen gaan als vrijwilliger hadden wij op gehoopt! De ouderen bij Vredenburg staan open voor contact met jonge vrijwilligers en de vaste medewerkers zien het plan ook zitten. Dat brengt ons bij de vraag in hoeverre Florence locatie Vredenburg rekent op vrijwilligers onder de 21 jaar. Welk beleid is er momenteel voor de vrijwilligers en sluit dit aan op wat de jongeren nodig hebben? En hoe kunnen de matches in de praktijk tot stand worden gebracht? Welke middelen heeft Florence hiervoor ter beschikking? En in hoeverre past dit in de huidige functies van de medewerkers? Wij hebben gebruik gemaakt van verschillende soorten literatuur.

Om dit overzichtelijk te houden hebben we het in 2 delen gesplitst. Eerst beschrijven we de algemene literatuur en wat hierin gezegd wordt over hoe organisaties ingericht moeten zijn voor jonge vrijwilligers. Vervolgens beschrijven we in 7.2 wat het beleid van Florence zegt. Dit hebben we gesplitst in 3 delen; werving, begeleiding en waardering. Het beleid wat op papier staat wordt nader bekeken aangevuld met ervaringen uit de praktijk. Tot slot geven we een samenvatting in 7.3 waarin we met de conclusie komen of Vredenburg geschikt is om met jonge vrijwilligers te werken.

7.1 Wat er in de literatuur staat

Aantrekkelijkheid vrijwilligerswerk

Al eerder kon u lezen wat volgens de literatuur aantrekkelijk is voor jonge vrijwilligers:

‘Dat ze leuke / interessante taken doen, ervaring bieden en de mogelijkheid om nieuwe ervaringen op te doen. Dat de jongere in staat worden gesteld om hun tijd op een zinvolle manier te besteden, de mogelijkheid te bieden om mensen te ontmoeten en een duidelijk resultaat hebben. Overeenkomsten met iemands interesses en principes en waardering van de organisatie en de sociale omgeving is daarbij ook aantrekkelijk.

Voor jongeren is kenmerkend dat zij bij een groep willen horen, zij kortdurende concrete activiteiten willen doen, zij vaak wisselen van activiteiten, taken of organisaties en dat zij op zoek zijn naar uitdagingen en nieuwe ervaringen¹⁶.

We hadden al gezien dat het verschil met oudere vrijwilligers vooral zit in de motivatie om vrijwilligerswerk te doen; bij oudere vrijwilligers werkzaam in de ouderenzorg speelt zingeving een grote rol. Bij jongeren moet de motivatie ergens anders vandaan komen en de mogelijkheden voor motivatie zijn momenteel bij de jongeren onbekend. Daarnaast kenmerkt de groep jongeren zich door de behoefte om bij een groep te horen. De jongeren willen zich identificeren met anderen.

Aantrekkelijke organisaties

Volgens het vrijwilligers informatiepunt zijn er voor een organisatie verschillende aspecten belangrijk als het gaat om wat een vrijwilligersorganisatie aantrekkelijk maakt voor jongere vrijwilligers.

¹⁶ Vrijwilligers informatiepunt. *Werven van jonge vrijwilligers*. Geraadpleegd: 12 november 2009.
<http://www.vrijwilligersinformatiepunt-berkelland.nl/>

‘Dat er nieuwe mensen welkom zijn binnen de organisatie, er is geen ‘vaste’ groep en er wordt geluisterd naar ideeën van jongeren. Er wordt met ze in gesprek gegaan en er wordt daadwerkelijk iets met de ideeën gedaan. De kennis van jongeren wordt ingezet (bijvoorbeeld uitleg aan de secretaris over computers), ook al is het maar voor een paar uurtjes. De activiteiten moeten aansluiten bij de interesses en/of hobby’s van de jongeren’.¹⁷

Volgens de literatuur is er met van alles rekening te houden om het idee van jongere vrijwilligers bij Vredenburg te laten slagen. In hoeverre houdt het beleid op Vredenburg rekening met deze punten en de punten die wij reeds eerder hebben benoemd?

7.2 Florence locatie Vredenburg

Florence locatie Vredenburg heeft als een van de weinige zorginstellingen in Nederland de landelijke kwaliteitsonderscheiding ‘Vrijwillige inzet; goed geregeld!’ van brancheorganisatie Vereniging NOV behaald. Dit keurmerk geeft aan dat Florence locatie Vredenburg haar vrijwilligerswerk succesvol en aantrekkelijk heeft georganiseerd¹⁸. Er is een uitgebreid beleid geschreven speciaal voor de vrijwilligers van Florence locatie Vredenburg.

Het vrijwilligersbeleid

In het vrijwilligersbeleid van Vredenburg wordt er geen onderscheid gemaakt in leeftijd bij vrijwilligers. De notitie ‘Vrijwilligersbeleid’ wat op elke afdeling ter inzage voor de vrijwilligers klaar ligt, is een helder geschreven stuk wat voor elke vrijwilliger te begrijpen is. Is dit ook voor jongeren een helder stuk? En sluit de inhoud van dit stuk aan bij de jongeren als zij als vrijwilliger aan de slag zouden gaan? Hieronder wordt het beleid uitgebreid onder de loep genomen.

7.2.1 Werving

Werving van vrijwilligers is een belangrijk onderdeel van het vrijwilligersbeleid van Florence. Hoe haalt Florence locatie Vredenburg vrijwilligers binnen in de organisatie en sluit deze manier van werving aan op de jongeren?

De zoekende vrijwilliger

Over de werving van vrijwilligers wordt in het vrijwilligersbeleid het volgende geschreven; ‘Spontaan aanbod van vrijwilligers komt steeds minder voor. De bereidheid om vrijwilligerswerk te doen neemt niet af, maar organisaties moeten wel steeds meer moeite doen om vrijwilligers aan te trekken. Daarom is het voor ons als organisatie belangrijk om het belang van de vrijwilliger als uitgangspunt te nemen en niet het werk van de organisatie. Werving wordt profielgericht gedaan, waarbij de taakomschrijving het uitgangspunt is voor de profielen. Aan de profielen worden activiteiten gekoppeld’.

Wat met dit stuk bedoeld wordt is dat vrijwilligers worden geworven door middel van het plaatsen van vacatures op basis van de taakomschrijving. Mensen die op zoek zijn naar vrijwilligerswerk zoeken dus specifiek op taken naar een bepaalde functie. Op deze manier worden er vrijwilligers aangetrokken die specifiek op zoek zijn naar een bepaalde taak of

¹⁷ Vrijwilligers informatiepunt. *Werven van jonge vrijwilligers*. Geraadpleegd: 12 november 2009.

<http://www.vrijwilligersinformatiepunt-berkelland.nl/>

¹⁸ Edinga René, Elize Smal (2008) *Hoe succesvol bent u met vrijwilligers? Zelfevaluatie. Vrijwillige inzet; goed geregeld*. Kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling Movisie, Utrecht. 2e en herziene uitgave 2008

functie. Deze manier van werven is dus bedoeld voor mensen die actief uit zichzelf op zoek zijn naar vrijwilligerswerk. Hier is een reden voor volgens de vrijwilligerscoördinator. Momenteel hebben ouderen het beeld dat vrijwilligers alleen worden ingezet als iemand iets niet meer kan. De huidige manier van werven is hierop ingericht en dit klopt dus met elkaar. Als er nu een aanvraag voor een vrijwilliger binnenkomt, dan wordt er op zoek gegaan naar een vrijwilliger die hierbij past. Hiervoor wordt een taakomschrijving opgesteld en zo wordt er door potentiële vrijwilligers op deze functie gesolliciteerd.

Manieren van werving

In het notitiebeleid staat nog meer over werving beschreven: 'Vredenburg heeft diverse mogelijkheden om vrijwilligers te werven:

- mond- tot -mond reclame;
- vacaturemelding bij de Vrijwilligersvacaturebanken
- vacaturemelding op de internetsite Florence;
- advertenties
- samenwerking met externe contacten'

Mond-tot-mondreclame

Volgens de vrijwilligerscoördinator werkt de mond-tot-mondreclame het beste. 'Wanneer vrijwilligers enthousiast vertellen over het vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld hun ervaringen en gevoel van waardering, naar burens, kennissen en/of familie, enthousiasmeren zij anderen om een kennismakingsgesprek en een wederzijdse proefperiode aan te gaan. Je hoort ook dan terug dat mensen elkaar kennen. Dit werkt het beste, zo zijn er inmiddels ook echtparen die vrijwilligerswerk verrichten, met ieder zijn eigen afspraken of vriendinnen, burens, etc'. Ook tijdens het gesprek met Johanniter Hulpverlening komt naar voren dat mond-tot-mondreclame de beste manier van werving is voor deze organisatie. Johanniter Hulpverlening vertelt bewust geen advertenties te maken voor de werving van vrijwilligers, omdat ze zo hard groeien puur door de netwerken van de verschillende vrijwilligers.

Jongeren zal deze manier van werving ook aanspreken. Als jongeren onder elkaar enthousiast vertellen over hun vrijwilligerswerk is de kans groot dat deze jongeren ook nieuwsgierig worden. Groepsvorming speelt hierbij wederom een rol. Wat hierin wel belangrijk is, is dat de eerste jongeren nog geworven moeten worden voordat er mond-tot-mondreclame kan worden ingezet.

Vacatures

Naast de mond-tot-mondreclame plaatst Florence locatie Vredenburg vacaturemeldingen op de eigen internetsite, de vrijwilligersvacaturebanken en andere advertenties.

Uit ons eerder onderzoek vanuit het 3de jaar, Praktijkonderzoek 'De jonge vrijwilliger', blijkt dat dit punten zijn, waarbij de drempel hoog kan zijn voor jongeren. Het is een soort van solliciteren, waarbij jongeren het moeilijk vinden om de eerste stap te zetten. Jongeren gaven aan dat ze liever persoonlijk gevraagd worden, dan dat ze zelf de eerste stap moeten zetten.

Nu blijkt dat jongeren zich niet zo snel zouden aanmelden in de ouderenzorg voor vrijwilligerswerk, zal er vanuit Florence locatie Vredenburg iets meer moeite voor gedaan moeten worden om jongeren te werven.

Vacaturemeldingen op de eigen internetsite die nu worden gedaan, kunnen jongeren voorzien van extra informatie over hoe sommige functies in elkaar steken. Internet is voor jongeren belangrijk en daar wordt door jongeren veel gebruik van gemaakt. De taakomschrijvingen op de

website van Florence zijn daarom heel handig om te gebruiken. De vacaturemeldingen als taakomschrijving kunnen gebruikt worden als aanvullende informatievoorziening.

Samenwerking met externen

Uit navraag bij de vrijwilligerscoördinator blijkt dat de samenwerking met de externe contacten als volgt in elkaar steek; 'De externe contacten zijn o.a. vrijwillige vacaturebanken (HOF en Rijswijkse vacaturebank) en een netwerk van coördinatoren vrijwilligerswerk; de Nederlandse Klankbordgroep in samenwerking met Movisie en Vilans.

Het initiatief om deze samenwerkingen aan te gaan kwam vanuit de vrijwilligerscoördinator en ze wordt onderhouden door de (regio)coördinator vrijwilligerswerk. Via de interne route bij Vredenburg wordt er een besluit genomen over een mogelijke samenwerking met een externe, dit gebeurt in overleg met locatiemanagement en goedkeuring van de wijkmanager.

De mogelijkheid om samen te werken met externe contacten kan een belangrijk onderdeel zijn bij het werven van jonge vrijwilligers. Want waar vind je jongeren die enthousiast gemaakt kunnen worden voor vrijwilligerswerk? Plekken waar jongeren in elk geval te vinden zijn, zijn scholen, buurthuizen en (sport)verenigingen. Een samenwerking met externe partijen in deze richting is niet ondenkbaar!

7.2.2 Begeleiding

Naast werving van vrijwilligers is de begeleiding van vrijwilligers ook een groot onderdeel in het vrijwilligersbeleid van Florence locatie Vredenburg.

Soorten begeleiding

Volgens de notitie 'vrijwilligersbeleid' zijn er 2 soorten begeleiding naar de vrijwilligers toe. Als eerste is er de vrijwilligerscoördinator. Zij geeft algemene ondersteuning aan de afdelingen ten aanzien van vrijwilligerswerk. Zij draagt zorg voor scholing en eventueel loopbaanbeleid voor de vrijwilligers. Daarnaast informeert zij vrijwilligers over ontwikkelingen in de organisatie of in het vrijwilligersbeleid. Volgens de vrijwilligerscoördinator heeft zij zeker wekelijks contact met de begeleiders van de vrijwilligers buiten de afspraken op papier, dus conform het beleid. Als tweede is er de begeleiding van de vrijwilligers zelf. De vrijwilligers die 1-op-1 activiteiten ondernemen met ouderen worden begeleid door de activiteitenbegeleiders en de geestelijk verzorger.

Contactmomenten

Volgens de vrijwilligerscoördinator zijn er vaste contactmomenten vastgesteld wanneer een vrijwilliger gaat starten; 'Door het kennismakingsgesprek en het vernemen van vaak zeer persoonlijke situaties wordt er al een "band" tussen coördinator en aspirant vrijwilliger gekweekt. Deze wordt versterkt in de proefperiode door de evaluaties'. Voor de vrijwilligerscoördinator is dit tevens een belangrijk toetsingsmoment ten aanzien van het vrijwilligerswerk en hoe het wordt uitgevoerd. 'Ook langslopen of het gezicht laten zien blijft geboden', zo vertelt de vrijwilligerscoördinator. Ook benadrukt de vrijwilligerscoördinator dat zij altijd via de telefoon of mail te benaderen is. Ook in het reguliere overleg met een groep vrijwilligers en het aanspreekpunt en manager van betreffende afdeling (horeca apart, activiteitenbegeleider apart) herhaalt zij dit nog even. Toetsing en evaluatie van de vrijwilligerswerkactiviteit gebeurt aan de hand van een formulier.

De geestelijk verzorger en de activiteitenbegeleider die wij hebben gesproken gaven aan minimaal 1x per week met de vrijwilligers contact te hebben. Indien het groepsactiviteiten betreft dan zien zij de vrijwilligers in ieder geval tijdens de activiteiten. Zij zorgen er beiden dan ook even voor kort de aandacht voor elke vrijwilliger te hebben. De vrijwilligers die zelfstandig hun taken uitvoeren zien zij minder vaak. Een medium die zij in dat geval gebruiken om toch regelmatig contact met de vrijwilligers te hebben is email. Beiden vertellen dat er na de eerste maand een eerste evaluatiemoment is. Als beide partijen tevreden zijn, gaat het vrijwilligerswerk door. Vervolgens is er 1x per jaar een functioneringsgesprek en naar eigen behoefte is er de mogelijkheid om vaste afspraken te maken.

De geestelijk verzorger geeft aan dat zij 9 uur per week te besteden heeft voor haar werk op Vredenburg. Hiervan gaat momenteel 2 uur naar de begeleiding van de vrijwilligers. Ze geeft aan het erg druk ermee te hebben en ze vertelt dat zij officieel geen uren hiervoor krijgt. De activiteitenbegeleider geeft aan dat zij van de 20 uur dat zij per week werkt er daarvan ook 2 uur besteedt aan de begeleiding van vrijwilligers. Zij ziet dit als onderdeel van haar werk en volgens haar staat dit ook in de functieomschrijving beschreven.

Het begeleiden van jongeren

In hoeverre past deze begeleiding bij de jongeren als zij als vrijwilliger aan de slag gaan bij Vredenburg? Volgens het vrijwilligers informatiepunt is het belangrijk dat er wordt geluisterd naar ideeën van jongeren. Dat er met ze in gesprek wordt gegaan en dat er daadwerkelijk iets met de ideeën wordt gedaan. Jongeren moeten dus de gelegenheid krijgen om hun ideeën kwijt te kunnen en in gesprek te gaan bij Vredenburg. Bij de start van de begeleiding is er een kennismakingsgesprek en na een maand een evaluatiegesprek. Dit zijn goede en duidelijke momenten die voor jongeren geschikt zijn om hun verhaal kwijt te kunnen. Zoals eerder beschreven blijkt uit het onderzoek wat wij vorig jaar hebben uitgevoerd, dat jongeren het wel moeilijk vinden om zelf initiatief te nemen. Wij denken dat jongeren ook in de begeleiding deze mogelijkheid aangeboden moet worden om hun zegje te kunnen doen. Omdat de jongeren ingezet gaan worden om 1-op-1 met ouderen een activiteit te gaan ondernemen, zullen zij de begeleiders niet wekelijks te zien krijgen, terwijl deze korte aandacht voor hen juist goed zou kunnen zijn. Contact via email is een mogelijkheid wat bij jongeren aansluit en kan als aanvulling gebruikt worden.

7.2.3 Waardering

Het laatste punt wat uitvoerig in het vrijwilligersbeleid van Florence locatie Vredenburg beschreven staat is waardering.

Soorten waardering

In het vrijwilligersbeleid staat het volgende geschreven over waarderen van vrijwilligers: 'Beloning is een uiting van waardering en daar heeft iedereen, dus ook vrijwilligers, behoefte aan. Deze behoefte zal alleen maar sterker worden en heeft ook zijn weerslag op het behoud van vrijwilligers. Het is daarom nodig structureel aandacht te schenken aan beloning en behoud van vrijwilligers. Voor de vrijwilligers van Florence Vredenburg houdt beloning het volgende in:

- een schouderklop wanneer een vrijwilliger zijn activiteiten naar tevredenheid van cliënt of afdeling verricht
- de Florence kerst attentie

- een verjaardagskaart of een kaartje sturen op een andere bijzondere gelegenheid
- Bij ziekenhuisopname, langdurige ziekte van circa 6 weken of meer een bloemetje
- vieren van de Nationale Vrijwilligersdag rondom 7 december
- Florence servicepas, een zakagenda.

Waarderen ook voor jonge vrijwilligers?

Het is goed dat Vredenburg aandacht heeft voor vrijwilligers en hun waardering laat blijken. Vredenburg voldoet met de waardering aan de motivatoren die langer prikkelend werken bij vrijwilligers. Past deze waardering ook bij jonge vrijwilligers? Volgens het vrijwilligers informatiepunt is het voor jongeren aantrekkelijk om waardering te krijgen van de organisatie, dus de schouderklop is als eerste voor jongeren zeer belangrijk en absoluut van toepassing. Hierin verschillen jongeren niet van andere vrijwilligers. De activiteitenbegeleider en de geestelijk verzorger geven aan gemiddeld 1 keer per 2 weken een compliment te geven aan de vrijwilligers, maar ze geven ook aan dat ze hier niet zozeer bewust mee bezig zijn tijdens hun werk. De activiteitenbegeleider vertelt dat dit bij haar eigenlijk heel natuurlijk gaat.

Naast het regelmatige schouderklopje is er de jaarlijkse vrijwilligersdag. Deze vindt elk jaar op 7 december plaats. Deze vrijwilligersdag is in het leven geroepen om de vrijwilligers in het zonnetje te zetten en ze te bedanken voor hun inzet. Voor jongeren is het ook belangrijk om hen in het zonnetje te zetten en hen te benadrukken dat ze gewaardeerd worden. In hoeverre deze vrijwilligersdag bij jongeren aansluit is niet duidelijk. Elk jaar is het uitje anders. Er kan bij het organiseren van deze dag rekening worden gehouden met de jongeren.

Een andere manier bij jongeren het gevoel van waardering te vergroten, en waarin zij verschillen van de oudere vrijwilligers, is het benadrukken van het groepsgevoel. Als een jongere onderdeel is van een groep, kan hij/zij zich meer gewaardeerd voelen.

De verjaardagskaart en bloemetje bij ziekte of andere bijzonderheden vinden alle vrijwilligers leuk, zo ook de jongeren. Dit kan het gevoel van waardering zeker benadrukken.

De Florence Servicepas geeft vrijwilligers kortingen op allerlei zaken, te vinden op de website. Kortingen zijn voor jongeren vaak aantrekkelijk, omdat ze niet over veel geld beschikken. De kortingen die voor de jongeren interessant zijn die met de pas verkregen kunnen worden zijn de kortingen op sportscholen en korting op zwembaden. Daarnaast is er de mogelijkheid tot verkrijgen van de HOF-pas. Dit is een andere pas waarmee korting verkregen kan worden op bijv. attractieparken en bioscoop. De bioscoop is een activiteit wat 75% van de jongeren ondernemen! Voor het verkrijgen van de pas moeten vrijwilligers zich ergens anders inschrijven.

Als laatste krijgen vrijwilligers een zakagenda. De meeste jongeren zitten op school en beschikken reeds over schoolagenda's. Wij vragen ons daarom af of jongeren baat hebben bij een extra zakagenda.

7.3 Samenvatting

Werving

Volgens de literatuur is er met van alles rekening te houden om het idee van jongere vrijwilligers bij Vredenburg te laten slagen. In de documenten van Vredenburg wordt er geen onderscheid gemaakt in leeftijd bij vrijwilligers. Het beleidsdocument is in 3 delen te splitsen; er wordt aandacht besteed aan werving, begeleiding en waardering.

De huidige manier van werven is gericht op mensen die op zoek zijn naar vrijwilligerswerk. Deze manier van werven sluit aan op het beeld wat momenteel bestaat onder de ouderen dat vrijwilligers alleen worden ingezet als ze iets niet meer kunnen. Deze manier van werven zal voor jongeren ontoereikend zijn, omdat jongeren uit zichzelf niet op zoek zijn naar vrijwilligerswerk en al helemaal niet in de ouderenzorg.

Mond-tot-mond reclame werkt het beste om vrijwilligers te werven. Echter voordat dit kan gaan werken moeten er eerst jongeren aan het werk zijn binnen Vredenburg. Pas dan kunnen jongeren onderling elkaar enthousiast maken. De beste manier om jongeren zover te krijgen is door ze persoonlijk te vragen. Er wordt binnen Florence locatie Vredenburg al samengewerkt met externen, zoals bijvoorbeeld HOF Vrijwilligerwerk. De expertise om samenwerkingsverbanden op te zetten kan aangewend worden om samen te werken met instanties/instellingen waar veel jongeren komen, zoals scholen, buurthuizen of (sport)verenigingen.

De manier van vacaturemeldingen op de eigen internetsite die nu worden gedaan, kunnen jongeren voorzien van extra informatie over hoe sommige functies in elkaar steken en welke taken erbij komen kijken. Internet is voor jongeren belangrijk en daar wordt door jongeren veel gebruik van gemaakt. De taakomschrijvingen op de website van Florence zijn daarom heel handig om te gebruiken als aanvullende informatievoorziening.

Begeleiding

Volgens de notitie 'vrijwilligersbeleid' zijn er 2 soorten begeleiding naar de vrijwilligers toe. Als eerste is er de vrijwilligerscoördinator. Zij geeft algemene ondersteuning aan de afdelingen ten aanzien van vrijwilligerswerk. De vrijwilligerscoördinator verzorgt het eerste gesprek met de potentiële vrijwilliger. De vrijwilligers die 1-op-1 activiteiten ondernemen met ouderen worden vervolgens begeleid door de activiteitenbegeleiders en de geestelijk verzorger. Zij worden weer aangestuurd door de vrijwilligerscoördinator.

In het beleid staan vaste momenten beschreven dat vrijwilligers contact hebben met hun begeleiders: het kennismakingsgesprek en na een maand de evaluatie. Verder is er contact naar de behoefte van de vrijwilliger. Omdat jongeren over het algemeen niet zelf de eerste stap zullen zetten, zal de jongere contactmomenten aangeboden moeten worden. Een manier om contact te onderhouden is via email. Dit is een goed medium wat aansluit bij de jongere, echter moet dit niet het persoonlijke contact vervangen. De jongere moet de mogelijkheid krijgen om zijn zegje te doen en het is belangrijk dat er naar hem geluisterd wordt.

De geestelijk verzorger geeft aan weinig tijd te hebben voor de vrijwilligers, omdat zij maar 9 uur te besteden heeft aan Vredenburg. De activiteitenbegeleider ziet de begeleiding van de jongeren als onderdeel van haar werk, het staat in haar functieomschrijving. Ze is echter

momenteel al 2 uur per week kwijt aan de begeleiding van de oudere vrijwilligers en de verwachting is dat het begeleiden van jongere vrijwilligers meer tijd met zich meebrengt.

Waardering

Vredenburg heeft veel aandacht voor vrijwilligers; dat zegt het keurmerk wat Florence locatie Vredenburg heeft ontvangen ook! Vredenburg voldoet dan ook voor het grootste gedeelte met de waardering aan de motivatoren die langer prikkelend werken.

Jongeren hebben, net als oudere vrijwilligers, een zeer regelmatig schouderklopje nodig. De vrijwilligers die groepsactiviteiten ondernemen zien de begeleiders ongeveer wekelijks. De vrijwilligers die 1-op-1 met ouderen activiteiten ondernemen zien de begeleider toevallig of op afspraak. Zij voeren de activiteiten zelfstandig uit. Het meeste contact wat wordt onderhouden gaat per email. Zoals eerder geschreven is dit een goed medium voor een jongere, omdat zij zich al veel op internet bevindt. Echter moet er op gelet worden dat de jongere wel genoeg complimentjes blijft ontvangen en de begeleider moet zich hier altijd bewust van zijn.

Naast het schouderklopje is er de jaarlijkse vrijwilligersdag die wordt georganiseerd om de vrijwilligers te bedanken voor hun inzet. Voor jongeren is een dag of een uitje een manier om hen te bedanken wat goed aansluit op het niveau van jongeren. Een extra manier om het gevoel van waardering te benadrukken is om het groepsgevoel van jongeren te bevorderen. Hiervoor zijn jongeren extra gevoelig in vergelijking met oudere vrijwilligers.

De verjaardagskaart en het bloemetje bij ziekte of andere bijzonderheden zal voor zowel de oudere als de jongere vrijwilligers een gevoel van waardering bezorgen.

De Servicepas van Florence geeft kortingen aan vrijwilligers. De kortingen van deze pas die aansluiten op jongeren zijn kortingen op sportscholen en korting op een zwembad. De vrijwilligers krijgen daarnaast ook de mogelijkheid tot aanschaffen van de HOF-pas. Deze pas geeft kortingen op bijvoorbeeld attractieparken en de bioscoop. Het moet voor de jongeren duidelijk zijn waar de HOF-pas aangevraagd kan worden.

Vrijwilligers ontvangen allemaal een zakagenda. De meeste jongeren beschikken reeds over een schoolagenda, dus wij vragen ons af in hoeverre dit het extra aantrekkelijk maakt voor jongeren.

8 Conclusies

Om de vrijetijdswensen van jongeren van 16 tot en met 20 jaar te kunnen afstemmen op vrijwilligerswensen van ouderen wonend in het verzorgingshuis Vredenburg van Florence, moet er met verschillende factoren rekening worden gehouden op 3 verschillende gebieden, namelijk op het gebied van de ouderen, het gebied van de jongeren en op het gebied van het vrijwilligersbeleid van Vredenburg waar ook rekening gehouden moet worden met de uitvoering in de praktijk. In de komende paragrafen is dit per gebied beschreven.

8.1 De ouderen

Vrijwilligers in de ouderenzorg zijn heel belangrijk om meerdere redenen. Meer dan 10.000 ouderen in zorginstellingen krijgt nooit bezoek (Bron: Vilans 2007 via onderzoek *nationale ouderenfonds*¹⁹). Deze cijfers zeggen genoeg. Vrijwilligers worden in de ouderenzorg niet alleen ingezet om eenzaamheid tegen te gaan. In totaal zijn er 5 doelen waarom vrijwilligers worden ingezet. Indirect dragen ze allemaal bij aan het welzijn van de ouderen. Het gaat om de volgende doelen:

1. Vergroten van het welzijn van de ouderen door hulp bij/overname van taken die men niet (meer) zelfstandig kan uitvoeren (ondersteunen bij vervoeren, maaltijden nuttigen)
2. Opvulling van leemte door uitblijven naaste omgeving (gezelschap bieden, welzijnsactiviteiten)
3. Verzorging van een zinvolle dagbesteding voor ouderen (welzijnsactiviteiten)
4. Bijdragen aan een optimale leefomgeving voor ouderen (bijv. aan het pand of in de kantine)
5. Door bijdrage aan de organisatie wordt er meer ruimte vrij gemaakt voor de beroepskrachten en, indirect, draagt men dan bij aan het welzijn van de ouderen (onder andere administratieve werkzaamheden)

Wat blijkt is dat onder de ouderen bij Florence locatie Vredenburg het beeld heerst dat vrijwilligers worden ingezet als zij iets niet (meer) kunnen.

Voordat de vrijwilligerswensen van ouderen geïnventariseerd kunnen worden moet het algemeen beeld wat ouderen van vrijwilligers eerst veranderd worden, omdat anders de ouderen niet geïnteresseerd zijn in een vrijwilliger voor henzelf.

De kennis over de doelen waarvoor vrijwilligers worden ingezet moet binnen Florence locatie Vredenburg vergroot worden om het algemeen beeld te verscherpen, zodat ouderen meer interesse krijgen in de mogelijkheden voor een vrijwilliger voor henzelf. Het blijkt dat de vaste medewerkers, die contact hebben met alle ouderen en die kunnen signaleren of een oudere baat kan hebben bij de inzet van een vrijwilliger, ook weinig weten van de mogelijkheden van de inzet van vrijwilligers. Zij zijn de aangewezen personen om hier alert op te zijn. Het onderwerp vrijwilligers is te weinig onderwerp van gesprek onder de teamleden om een actueel onderwerp te zijn/blijven.

Om een vrijwilligersovereenkomst tussen jongeren en ouderen vervolgens te kunnen laten slagen is het belangrijk om aan de ouderen een aanbod op maat aan te bieden om een goede

¹⁹ Nationaal ouderenfonds *Feiten en cijfers* http://www.ouderenfonds.nl/wie_zijn_we/organisatie/feiten_en_cijfers geraadpleegd: 15 april '10

match met de jongere vrijwilligers te kunnen maken. Ouderen hebben een aantal eisen en wensen in vrijwilligers waar rekening mee gehouden dient te worden.

Als eerste dient de oudere gevraagd te worden welke activiteiten hij/zij zou willen ondernemen. De belangrijkste wens op basis waarvan de match gemaakt kan worden, omdat deze gedeeld wordt met de jongere, is de activiteit. De ouderen vinden de vaardigheden en kennis van deze activiteit het belangrijkste van alle wensen/eisen. Daarnaast hebben ouderen ook wensen op het gebied van karakter en geslacht. Aan de ouderen dient daarom daarna gevraagd te worden welke karaktereigenschappen men belangrijk vindt. Als laatste dient er gevraagd te worden of er bezwaren zijn voor een bepaald geslacht. Leeftijd maakt voor de ouderen niet uit, want ouderen staan absoluut open voor het idee om iets leuks te gaan ondernemen met een jongere onder de 21 jaar. Ook de activiteitenbegeleider, de geestelijk verzorger en de vaste medewerkers geven aan dat ze deze manier van matching tussen jong en oud zien zitten.

8.2 De jongeren

Bijna 42% van de Nederlandse jongeren doet dus aan vrijwilligerswerk, welke onderverdeeld zijn op verschillende gebieden; school, jeugd, verzorging, sport, hobby enz. Uit onze enquêtes blijkt ook dat jongeren een algemeen goed beeld hebben van vrijwilligerswerk en welke verschillende soorten vrijwilligerswerk er bestaan. Ook weten jongeren waar ze voor vrijwilligerswerk terecht kunnen en welke organisaties er bestaan die vrijwilligers inzetten. Hiermee hoeft dan ook geen rekening te worden gehouden bij het afstemmen van jongere vrijwilligers op ouderen.

Het blijkt dat er weinig jongeren in Nederland te vinden zijn die vrijwilligerswerk doen in de ouderenzorg. Jongeren verschillen op 2 punten wezenlijk van de vrijwilligers die zich nu aanmelden in de ouderenzorg. Ten eerste zijn jongeren niet op zoek naar zingeving in hun leven, wat de oudere vrijwilligers in de ouderenzorg wel zijn. De motivatoren van de jongeren moeten dus ergens anders vandaan komen. En dit is nu precies wat er uit onze enquêtes naar voren kwam, dat de jongeren niet goed weten welke voordelen er voor hen aan vrijwilligerswerk hangen! Dit kan zijn: kennis, ervaring, sociale contacten, nieuwe uitdagingen, waardering enz. Het is heel belangrijk om de jongeren hiervan bewust te laten zijn in eerste instantie vooral tijdens de werving, maar ook wanneer de jongeren al als vrijwilligers aan de slag zijn gegaan.

Het tweede punt waarin jongeren verschillen van de oudere vrijwilligers, is dat kernmerkend voor hen is dat ze bij een groep willen horen. Het groepsgevoel en de identificatie met andere groepsleden is belangrijk in de ontwikkeling van hun identiteit. Dit groepsgevoel, het onderdeel zijn van een leuke interessante groep, moet voor de jongeren benadrukt worden. Bij Florence locatie Vredenburg zijn voornamelijk oudere vrijwilligers werkzaam en de doelgroep is daarbij ook ouder. De nadruk moet komen te liggen op de groep jongeren die als vrijwilligers aan de slag gaan.

Wat ook uit de enquêtes naar voren kwam, wat jongeren niet goed weten is hoe het vrijwilligerswerk er concreet voor hen uit ziet (welke taken hebben vrijwilligers, hoe ziet dit eruit?). Zolang een jongere niet weet welke taken hij/zij moet doen als vrijwilliger, weet een jongere niet wat er van hem/haar verwacht wordt. Het blijft dan te vaag en onzekerheid maakt bang. Jongeren blijven weg als er teveel onduidelijkheid is.

Omdat volgens de literatuur jongeren het leuk vinden om vrijwilligerswerk te doen die in hun interessegebied ligt, moet eerst aan jongeren gevraagd worden wat ze leuk vinden om te doen. Op basis van de activiteiten die zij aangeven die zij leuk vinden om te doen, kan een match worden gemaakt met ouderen en de activiteiten die zij willen ondernemen met een vrijwilliger. Er waren in totaal 76 verschillende activiteiten aangekruist op de enquêtes die jongeren leuk vinden om te doen. Van deze activiteiten waren al onder 18 ouderen 16 activiteiten te vinden die zowel jong als oud leuk vindt om te doen!

Tijd speelt ook een belangrijke rol in het leven van een jongere. Van de 5,4 uur per dag gemiddelde vrije tijd, slaapt de gemiddelde jongere de helft van deze tijd! Er blijft dus weinig effectieve vrije tijd over en hoe de jongere deze tijd indeelt is persoonlijk. Er moet daarom overleg gepleegd worden met de jongeren over de frequentie en lengte van het vrijwilligerswerk. Het moet wel in hun tijd passen.

Tevens zijn de meeste jongeren bereid maximaal 58 minuten (heen en terug) te reizen naar hun verplichtingen. Aangezien 96,9% van de jongeren met openbaar vervoer reist, kan hier rekening mee gehouden worden. De plek van vrijwilligerswerk moet met openbaar vervoer bereikt kunnen worden en er moeten activiteiten aangeboden worden die met openbaar vervoer uitgevoerd kunnen worden, tenzij de ouderen over de middelen beschikken om bijvoorbeeld een taxi te betalen.

8.3. Vrijwilligersbeleid

Dat de match tussen jong en oud te maken valt op basis van activiteiten is mogelijk. Over welke middelen beschikt Florence locatie Vredenburg om dit te laten slagen?

Florence locatie Vredenburg heeft veel aandacht voor vrijwilligers, het zegt al genoeg dat Florence locatie Vredenburg als een van de weinige zorginstellingen in Nederland de landelijke kwaliteitsonderscheiding 'Vrijwillige inzet; goed geregeld!' van brancheorganisatie Vereniging NOV heeft behaald. Dit keurmerk geeft aan dat Florence locatie Vredenburg haar vrijwilligerswerk succesvol en aantrekkelijk heeft georganiseerd²⁰.

Er is dan ook een uitgebreid beleid geschreven speciaal voor de vrijwilligers van Florence locatie Vredenburg.

In deze notitie 'vrijwilligersbeleid' wordt beschreven hoe momenteel vrijwilligers geworven worden. De eerste manier van werving is het plaatsen van vacatures op de website van Florence. Deze manier van werving is gericht op vrijwilligers die op zoek zijn naar vrijwilligerswerk. Jongeren zijn niet naar op zoek naar vrijwilligerswerk in de ouderenzorg en deze manier van werving is voor jongere vrijwilligers niet geschikt. Hoe kun je dan als instelling jongeren bereiken? Er staat al iets beschreven in het beleid over samenwerking met externen. De expertise om samenwerkingsverbanden op te zetten kan aangewend worden. Externen waar jongeren te vinden zijn, zijn scholen, buurthuizen en (sport)verenigingen.

Als jongeren eenmaal als vrijwilliger aan de slag zijn bij Florence locatie Vredenburg kan gebruik worden gemaakt van mond-tot-mondreclame. Deze manier van werving werkt volgens

²⁰ Edinga René, Elize Smal (2008) *'Hoe succesvol bent u met vrijwilligers? Zelfevaluatie. Vrijwillige inzet; goed geregeld'*. Kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling *Movisie*, Utrecht. 2e en herziene uitgave 2008

de vrijwilligerscoördinator, maar ook volgens Johanniter Hulpverlening, die ervaren is in het werven van vrijwilligers voor zorg en welzijn, het beste!

De vrijwilligers die 1-op-1 activiteiten ondernemen met ouderen worden momenteel begeleid door de activiteitenbegeleiders en de geestelijk verzorger. De geestelijk verzorger en de activiteitenbegeleider die wij hebben gesproken gaven aan minimaal 1x per week met de vrijwilligers contact te hebben. Indien het groepsactiviteiten betreft dan zien zij de vrijwilligers in ieder geval tijdens de activiteiten. Zij zorgen er beiden dan ook even voor kort de aandacht voor elke vrijwilliger te hebben. De vrijwilligers die zelfstandig hun taken uitvoeren zien zij echter minder vaak. Een medium dat zij in dat geval gebruiken om toch regelmatig contact met de vrijwilligers te hebben is email.

De jonge vrijwilliger dient op regelmatige basis de mogelijkheid te hebben om zijn zegje te doen. De huidige contactmoment zijn hier geschikt voor. De huidige begeleiders hebben het heel druk met de begeleiding van de huidige vrijwilligers en de vraag is of zij genoeg tijd kunnen besteden aan meer (jongere) vrijwilligers.

Belangrijk om alle vrijwilligers te behouden is om vrijwilligers zeer regelmatig te prikkelen. Een regelmatig schouderklopje is als eerste heel belangrijk en zou tijdens de begeleidingsgesprekken uitgesproken kunnen worden. Het schouderklopje wordt volgens het vrijwilligersbeleid en de medewerkers al gedaan.

De huidige servicepas voldoet gedeeltelijk met de kortingen op sportscholen en korting op een zwembad. Naast de servicepas is er de HOF-pas, die met kortingen op attractieparken en de bioscoop veel aantrekkelijke kortingen biedt aan jongeren.

Een vrijwilligersdag sluit goed aan op de wens van jongeren om onderdeel te zijn van een groep. Met het organiseren van de vrijwilligersdag kan rekening worden gehouden met mogelijke aanwezigheid van jongeren.

De vrijwilligers ontvangen ook allemaal een zakagenda. De meeste jongeren beschikken over een schoolagenda en wij vragen ons af of jongeren baat hebben bij een agenda.

Er is geen speciaal beleid gericht op jongeren en er wordt geen onderscheid gemaakt tussen jongere en oudere vrijwilligers. Om het vrijwilligerswerk voor jongeren op Vredenburg aantrekkelijker te maken kunnen wat dingen hierin verbeterd worden. Alle punten die wij tijdens ons onderzoek hebben gevonden nemen wij mee in een adviesrapport.

Nawoord

U bent klaar met lezen in ons onderzoeksverslag; het rapport waar alle gegevens in worden beschreven die wij in de afgelopen 9 maanden voor ons onderzoek hebben verzameld. Wat is de tijd snel gegaan. Wij zijn aan het eind van het derde leerjaar al in contact gekomen met Petra van der Stap van Florence en we konden toen niet wachten om met ons onderzoek te gaan beginnen. Nu zijn we met ons onderzoek klaar en dat kunnen we ons, terwijl we dit schrijven, niet helemaal beseffen. We hebben het interessant gevonden om ouderen en jongeren te bevragen. We hadden allerlei gedachten en ideeën over jongeren als vrijwilliger, maar ook over de ouderen als hulpbehoevende. Een aantal resultaten uit ons onderzoek hebben ons verrast en we hebben onze ideeën en gedachten moeten aanpassen. Voor ouderen zijn vrijwilligers helemaal niet vanzelfsprekend en jongeren zijn niet zo geïnteresseerd in geld als veel mensen denken. Ze weten meer van vrijwilligerswerk dan veel mensen denken en ook daarin hadden wij niet zulke hoge verwachtingen.

De samenwerking tussen ons als onderzoekers verliep, zoals tot nu toe bij elke samenwerking, prettig. De taakverdeling verliep soepel en was voor beiden direct duidelijk. We hebben een logboek bijgehouden waarin alle contactmomenten tussen ons staan vermeld en daarin valt te zien dat we elkaar heel vaak hebben gezien/gesproken/gemaid. We zijn er dan ook van overtuigd dat vooral het goede contact tussen ons heeft bijgedragen aan het resultaat van dit onderzoek. Daarnaast heeft vooral bijgedragen dat we elkaar aanvullen op verschillende gebieden. Inez maakte een opzet voor de rapportage en Linda structureerde dit. Linda stelde de vragen aan de oudere en Inez vulde aan en schreef alles op. Op geen enkel moment hebben wij hierin problemen ondervonden en we kunnen dan ook niet anders concluderen dan dat onze samenwerking heel natuurlijk verlopen is.

Er zijn best wat aanbevelingen uit ons onderzoek naar voren gekomen, eigenlijk is er zoveel uit gekomen dat we een compleet traject voor jonge vrijwilligers in de ouderenzorg op papier kunnen zetten! Dit hebben we in het adviesrapport voor Florence locatie Vredenburg dan ook gedaan. We hopen dat Florence locatie Vredenburg veel baat heeft bij alle informatie en we hopen dat er over een poosje veel jonge vrijwilligers op deze locatie rondlopen.

Het op papier krijgen van onze opzet voor het onderzoek kostte tijd, de interviews en enquêtes afnemen kostten tijd, afspraken maken en gesprekken voeren met sleutelfiguren kostten tijd, het schrijven van dit onderzoeksverslag kostte tijd en het op papier zetten van het adviesrapport kostte ook veel tijd, maar alle tijd die wij in dit onderzoek hebben gestoken was het meer dan waard.

De literatuurlijst

Baarda, D.B, De goede, M.P.M., Teunissen, J. *Basisboek kwalitatief onderzoek, handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Stenfert Kroese. Tweede, geheel herziene druk.

Belt, Tom van der, Timmerman, Klaas (1998). *Vrijwilligerswerk, beleid en begeleiding*. Baarn: Nelissen.

Bruinsma, Monique, Dirksen, Led, Scholten, Cecil (2001). *Focus op de vrijwilliger, nieuwe impulsen voor werving, bemiddeling en begeleiding*. Utrecht: NIZW

Daal, H.J. van, Plemper E.M.T. (2003). *Geven van tijd: vrijwilligerswerk, geven in Nederland het tweejaarlijkse rapport over geven aan maatschappelijke en goede doelen*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Dam C.L. van en Wiebes P.E. (2005) *Aandacht voor welzijn*. Den Haag: Nederlands Instituut voor zorg en Welzijn. Sociaal en Cultureel Planbureau.

Edinga René, Elize Smal (2008) *'Hoe succesvol bent u met vrijwilligers? Zelfevaluatie. Vrijwillige inzet; goed geregeld'*. Kennis en advies voor maatschappelijke ontwikkeling Movisie, Utrecht. 2e en herziene uitgave 2008

Eijk, van Hetty. (2009) *Handleiding Bachelorproef Academie voor Sociale Professions*. Den Haag: de Haagse Hogeschool.

Klazinga, Niek (2006) *De vergrijzing leeft*. Den Haag: Stichting Maatschappij en onderneming.

Oostelaar Dirk & Gerrit Wolfswinkel (2006) *Ouderen in de samenleving. Basisboek voor hulp- en dienstverlening*. Bussum: Coutinho.

Pennen, Ton van der (juli 2003). *Ontwikkeling in het lokaal vrijwilligersbeleid. Het internationaal jaar voor de vrijwilligers; een jaar later*. SCP-werkdocument 94. Den Haag, Sociaal en Cultureel Planbureau.

Penninx, Kees en Josefine Zandbergen (1996). *Voor alle leeftijden*. Utrecht: NIZW.

Stap, van der Petra (2009). *Vrijwilligersbeleid Regio de Voorden, Beleidsnotitie*. Rijswijk: Florence

Zeijl, E (2003) *Rapportage jeugd 2002*. Den Haag: Sociaal Cultureel Planbureau.

Internetsites:

Centraal Bureau voor de Statistiek Statline tabel *'ICT gebruik van personen naar persoonskenmerken'* Publicatie gewijzigde versie 17 november 2009. Geraadpleegd: 13 maart 2010. <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=71098NED&D1=0-14,33-34,41-47,55-59,65-84,114-133&D2=7-8&D3=a&HD=090817-1415&HDR=G1,G2&STB=T>

Centraal Bureau voor de Statistiek. *Vrijwillige inzet 2008*. Publicatiedatum website 29 april 2009. Geraadpleegd: 13 maart 2010. <http://www.cbs.nl/NR/rdonlyres/7B409695-8121-4D5B-90DE-38EF8948DDB6/0/2009vrijwilligeinzet2008art.pdf>

Centraal Bureau voor de Statistiek Statline tabel *'Zelfgerapporteerde medische consumptie, gezondheid en leefstijl'* Publicatie gewijzigde versie 16 maart 2010. Geraadpleegd: 13 maart 2010. <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=03799&D1=231,237-241&D2=19-20&D3=a&D4=1-8&HD=090616-1354&HDR=G2,T&STB=G1,G3>

Florence, zorg met respect. *Over Florence, kerngegevens Florence*. <http://www.florence-zorg.nl/over-florence/over-de-naam-missie-kernwaarden-en-kengegevens/kengegevens-florence/> Publicatiedatum: Onbekend. Geraadpleegd 12 november 2009

Florence, zorg met respect. *Over Florence, Missie*. <http://www.florence-zorg.nl/over-florence/over-de-naam-missie-kernwaarden-en-kengegevens/missie-florence/> Publicatiedatum: onbekend. geraadpleegd 12 november 2009

Florence zorg met respect. *Vacatures. Vrijwilligerswerk*. Publicatiedatum: onbekend. Geraadpleegd: 13 maart 2010. <http://www.werkenbijflorence.nl/page/vrijwilligerswerk/>

Florence Zorg met respect. *Vrijwilligers, missie*. <http://www.florence-zorg.nl/vrijwilligers/visie-en-missie-vrijwilligerswerk/missie/> Publicatiedatum: onbekend. geraadpleegd: 12 november 2009

Florence Zorg met respect. *Vrijwilligers, visie*. <http://www.florence-zorg.nl/vrijwilligers/visie-en-missie-vrijwilligerswerk/visie/> Publicatiedatum: onbekend. Geraadpleegd: 12 november 2009

Florence, zorg met Respect. *Wonen met zorg in Rijswijk, Vredenburg*. <http://www.florence-zorg.nl/wonen-met-zorg/wonen-met-zorg-in-rijswijk/vredenburg-verzorgingshuis/> Publicatiedatum: Onbekend. Geraadpleegd 12 november 2009

Nationaal ouderenfonds *Feiten en cijfers* http://www.ouderenfonds.nl/wie_zijn_we/organisatie/feiten_en_cijfers Publicatie: Nationaal ouderenfonds 2010. geraadpleegd: 15 april '10

Rijksoverheid. *Vrijwilligerswerk*. <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vrijwilligers> Publicatiedatum: onbekend. geraadpleegd: 15 april '10

ROC Mondriaan vakkundig onderwijs, *Missie en Visie*. <http://www.rocmondriaan.nl/mondriaan/Pages/MissieenVisie.aspx> Publicatiedatum: Onbekend. Geraadpleegd: 18 januari 2010.

Trouw. (29 april 2009) *Steek kloof tussen generaties over*. Publicatie 29 april 2009
Pieter van Dijk, voorzitter Stichting Rijp en Groen. Geraadpleegd 16 november 2009. http://www.trouw.nl/opinie/podium/article2744350.ece/Steek_kloof_tussen_generaties_over_.html

UVV Den Haag. Unie van Vrijwilligers. *Projecten*. Publicatiedatum: onbekend. Geraadpleegd: 12 november 2009 <http://www.uvvdenhaag.nl/>

Vrijwilligers informatiepunt. *Werven van jonge vrijwilligers*. Publicatiedatum: onbekend. Geraadpleegd: 12 november 2009. <http://www.vrijwilligersinformatiepunt-berkelland.nl/>

Matching van jong met oud in het vrijwilligerswerk

Bachelorproef 2009-2010
Adviesrapport

In dit document wordt het adviesrapport beschreven voor de Bachelorproef van Linda van Leeuwen en Inez Weseman. Beide studentes aan van de Haagse Hogeschool opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening.

Voorwoord

Graag willen wij in dit adviesrapport onze dank uitspreken aan de volgende personen en instanties;

Petra van der Stap, vrijwilligerscoördinator Florence locatie Vredenburg, tevens onze opdrachtgever. Dankzij haar enthousiasme, informatieve input en kritische blik van Petra zou dit adviesrapport niet zodanig tot stand zijn gekomen.

Wendela de Boer, docent van de Haagse Hogeschool. Voor haar begeleiding vanuit de visie vanuit de Haagse Hogeschool en dit samen met ons heeft omgevormd naar de visie van Florence locatie Vredenburg.

De studenten van het ROC Mondriaan, opleidingen zorg en welzijn en Beveiliging. Voor het invullen van de enquêtes.

Speciale dank gaat uit naar Dhr. Dekker van het Mondriaan opleiding Zorg en Welzijn die ons enthousiast heeft ontvangen en ons in de gelegenheid heeft gesteld om bij de studenten enquêtes af te nemen.

De ouderen van Vredenburg. Voor de informatie die we verkregen hebben tijdens het afnemen van de interviews. De vaste medewerkers van Florence locatie Vredenburg, met een speciale dank voor Paulin van der Meer activiteitenbegeleider, Arine Benschop geestelijk verzorger en Yvonne Polderman zorgmanager.

De Johanniter Hulpverlening. Met in het bijzonder directeur Jacco Kruithof en projectmanager Ellen Verschuren. Van hen hebben we relevante informatie gekregen die voor input voor ons onderzoek heeft geleid.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	5
1. Wat ons is opgevallen	7
1.1 Het aanvraagtraject.....	7
1.2 Het wervingstraject.....	8
1.3 De match	8
1.4 Behouden van vrijwilligers.....	9
2. Het aanvraagtraject.....	11
2.1 Een goedlopend aanvraagtraject.....	11
2.2 Hoe wordt dit bereikt?.....	11
2.2.1 Wat is er nodig?.....	12
2.2.2 Concrete stappen:.....	13
3. Het wervingstraject.....	15
3.1 Jongeren werven voor Vredenburg	15
3.2 Hoe wordt dit bereikt?.....	15
3.2.1 Wat is er nodig?.....	15
3.2.2 Concrete stappen.....	19
4 De match.....	21
4.1 Het matchproces	21
4.2 Hoe wordt dit bereikt?.....	22
4.2.1 Wat is er nodig?.....	22
4.2.2 Concrete stappen.....	24
5 Behouden van vrijwilligers.....	27
5.1 De jonge vrijwilligers behouden.....	27
5.2. Hoe wordt dit bereikt?.....	29
5.2.1 Wat is er nodig?.....	29
5.2.2 Concrete stappen.....	30
Nawoord.....	33
Literatuur	35

Inleiding

We leven in een tijd waarin een groot verlangen bestaat naar nieuwe vormen van sociale cohesie¹. De begrippen 'ontgroening' en 'vergrijzing' zijn gevleugelde woorden, vaak in één adem genoemd, om aan te duiden dat de samenstelling van de bevolking drastisch aan het veranderen is. Een verandering die gepaard kan gaan met toenemende spanningen tussen de verschillende generaties. Immers, jongeren kunnen zich bedreigd gaan voelen door een steeds groter wordende groep ouderen die banen en huizen bezet houden en die beslag leggen op grote delen van de collectieve middelen voor sociale zekerheid en gezondheidszorg. Daarnaast wijzen ouderen nogal eens naar jongeren als veroorzakers van sociale onveiligheid en moreel verval. Deze wederzijdse vooroordelen worden nog eens versterkt doordat ouderen en jongeren buiten het directe familieverband weinig contact hebben met elkaar (Penninx, 1995). Er zijn goede redenen om de solidariteit tussen de generaties niet alleen via wetgeving, maar ook heel praktisch in het alledaagse leven te bevorderen. Wij denken, om dit praktisch vorm te kunnen geven, dat er een mogelijkheid is om jongeren en ouderen samen te brengen door middel van vrijwilligerswerk.

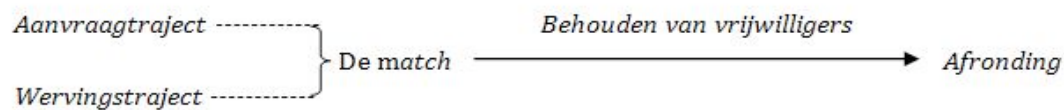
Florence locatie Vredenburg speelt goed in op ontwikkelingen rondom vrijwilligerswerk. Er wordt door Vredenburg veel aandacht besteed aan vrijwilligers en het werk wat zij verrichten. Florence locatie Vredenburg heeft niet voor niets de landelijke kwaliteitsonderscheiding 'Vrijwillige inzet; goed geregeld!' van brancheorganisatie Vereniging NOV behaald. Er zijn binnen Florence verschillende mogelijkheden voor vrijwilligersfuncties, zoals in het winkeltje, in het restaurant, als chauffeur en op de administratie. Ook bij de activiteitenbegeleiding of in de pastorale zorg. Al deze vrijwilligers vallen in een bepaalde leeftijdscategorie. Het zijn voornamelijk vrouwen van middelbare leeftijd en ouder. Momenteel heeft Vredenburg 1 jongere als vrijwilliger onder contract onder de 21 jaar. Locatie Vredenburg wil graag meer jongeren, tussen de 16 en 21 jaar, als vrijwilliger aan de slag krijgen en heeft pogingen ondernomen om jongeren als vrijwilliger te werven. Het is tot op heden niet gelukt om jongeren als vrijwilliger te werven en/of ze daarna als vrijwilliger vast te houden. Hierdoor wordt al gauw gedacht dat jongeren geen zin of tijd hebben om vrijwilligerswerk te gaan doen. Is dit ook zo?

Voor onze Bachelorproef van 2009-2010 voor de opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening Deeltijd aan de Haagse Hogeschool hebben wij onderzoek gedaan naar dit onderwerp. In de voorbereiding van dit onderzoek kwamen er meerdere vragen naar boven: Wat is er nodig om jongeren bij Vredenburg aan de slag te krijgen? Welk beleid sluit op de jongeren aan en welke aanpassingen moeten er binnen Vredenburg gedaan worden om aantrekkelijk te zijn voor jongeren? Welke mogelijkheden zijn er binnen Vredenburg om de match tussen jong en oud te maken? De resultaten van dit onderzoek liggen ten grondslag aan dit rapport, waarin we aan Florence locatie Vredenburg input geven voor gerichte werving van jongeren tussen de 16 en 21 jaar in de ouderenzorg.

In het rapport wordt in elk hoofdstuk aandacht besteed aan een ander onderdeel van het gehele vrijwilligerstraject binnen Vredenburg. Met het vrijwilligerstraject bedoelen wij het volgende: Enerzijds wordt er gestart met de aanvraag van een vrijwilliger voor een oudere. Dit stadium

¹ Trouw. (29 april 2009) *Steek kloof tussen generaties over*. Geraadpleegd 16 november 2009.
http://www.trouw.nl/opinie/podium/article2744350.ece/Steek_kloof_tussen_generaties_over.html

noemen we het aanvraagtraject. Anderzijds wordt er gelijktijdig gestart met de werving van vrijwilligers. Dit stadium noemen we het wervingstraject. Zowel het aanvraagtraject van een vrijwilliger voor een oudere als het wervingstraject van vrijwilligers, in dit geval jongeren tussen de 16 en 21 jaar, leiden tot een verzameling van informatie. Deze informatie wordt gebundeld bij het volgende stadium; de match. Tijdens de match wordt de koppeling gemaakt tussen een jonge vrijwilliger en een oudere. De volgende stap in het traject is het behouden van de vrijwilligers. Hoe zorg je er als locatie voor dat de jongeren lang enthousiast blijven? En om het traject compleet te maken kan er aandacht besteed worden aan de afronding. Aan alles komt een eind, zo ook aan elk vrijwilligerstraject. Uitgelegd in een schema komt het vrijwilligerstraject op het volgende neer:

Figuur 1: schema vrijwilligerstraject

In de volgende hoofdstukken wordt bij elk stadium van het traject uitgebreid stil gestaan met uitzondering van de afronding, dit hebben wij niet onderzocht. Wat is ons opgevallen aan de huidige situatie tijdens ons onderzoek? Hoe zou het volgens ons moeten gaan en hoe kan dit dan worden bereikt? Aan het eind van elk hoofdstuk beschrijven we concreet de stappen die ondernomen moeten worden om het resultaat te bereiken.

Dit resultaat geeft het antwoord op de volgende vraag:

Hoe kunnen de vrijetijdswensen van jongeren van 16 tot en met 20 jaar afgestemd worden op de vrijwilligerswensen van ouderen wonend in een voorziening van Florence, namelijk Vredenburg?

1. Wat ons is opgevallen

Tijdens ons onderzoek zijn ons dingen opgevallen bij Florence locatie Vredenburg in het huidige vrijwilligerstraject die goed aansluiten op jongeren van 16 tot en met 21 jaar. Ook zijn ons een aantal dingen opgevallen die mogelijk verbeterd kunnen worden.

In dit hoofdstuk beschrijven wij per onderdeel van het vrijwilligerstraject wat ons is opgevallen, beginnend in 1.1 met het aanvraagtraject. In 1.2 komt het wervingstraject aan bod. De volgende stap is de matching wat in 1.3 wordt beschreven. De dingen die ons zijn opgevallen in het huidige beleid om vrijwilligers te behouden worden in 1.4 beschreven.

1.1 Het aanvraagtraject

In het aanvraagtraject kan onderscheid worden gemaakt tussen twee verschillende groepen, namelijk de ouderen en de medewerkers van Florence locatie Vredenburg. Deze twee groepen spelen een belangrijke rol in het aanvraagtraject en worden daarom in deze paragraaf apart besproken.

De ouderen

Wij hebben op Vredenburg 18 ouderen geïnterviewd over het huidige vrijwilligersbeleid. Het blijkt dat het onder de ouderen vrijwel niet bekend is wie de vrijwilligers zijn bij Vredenburg. Zo gaven 17 van de 18 ouderen aan dat ze niet weten wie de vrijwilligers bij Vredenburg zijn. De ouderen stonden bovendien afhoudend tegenover vrijwilligers. Enerzijds omdat ouderen het moeilijk vinden om toe te geven dat ze iets niet (meer) kunnen (hierbij speelt trots een rol) en anderzijds omdat een aantal ouderen reeds hebben geaccepteerd dat ze iets niet (meer) kunnen. Dan willen ze het liever zo laten en er liever niet aan herinnerd worden. Het beeld heerst dus onder de ouderen dat vrijwilligers voornamelijk worden ingezet als een oudere zelf iets niet (meer) kan. Daarnaast zijn sommige ouderen, door de leeftijd en/of eventueel een ziektebeeld, niet in staat om informatie te onthouden, laat staan te weten wie de vrijwilliger is en wie de medewerker is. De bewoners zien per dag zoveel verschillende gezichten, medewerkers, familieleden van bewoners, vrijwilligers, of andere soort bezoekers, dat het moeilijk is om een persoonlijke band met één iemand te creëren.

De vaste medewerkers

Naast de ouderen bij Florence locatie Vredenburg leeft onder de vaste medewerkers het onderwerp vrijwilligers net zo min.

Het is ons opgevallen dat het onderwerp vrijwilligers geen regelmatig onderwerp van gesprek is onder de vaste medewerkers. Als er over vrijwilligers gesproken wordt, dan is dit naar aanleiding van iets wat een vrijwilliger heeft gedaan. Het onderwerp wordt nooit tijdens teamvergaderingen besproken en verder alleen als iemand het nodig heeft. De vaste medewerkers kijken niet bewust rond of ouderen een vrijwilliger kunnen gebruiken. De medewerkers vinden vrijwilligers wel heel belangrijk en zij geven aan dat ze heel blij zijn dat de vrijwilligers er zijn. De vaste medewerkers kunnen wel de noodzaak bij de ouderen signaleren en zij hebben ook een beeld van wat de ouderen leuk zouden vinden. De helpenden vertellen dat zij tijd hebben om het onderwerp met ouderen te bespreken bijvoorbeeld tijdens de verzorgingsmomenten, maar vooralsnog gebeurt dit niet. Daarnaast blijkt dat, toen wij de medewerkers vroegen of ze wisten bij wie ze terecht konden met een vraag over of voor vrijwilligers, de helpenden geen echt duidelijk antwoord konden geven. Eén iemand wist

helemaal niet bij wie ze terecht kon en de andere zei “Ja die ene vrouw, vraag me niet hoe ze heet, want dat weet ik niet precies”. Onze conclusie is dat het niet voor alle medewerkers duidelijk is hoe de aanvraag voor een vrijwilliger precies loopt en welke mogelijkheden er allemaal voor de ouderen zijn!

1.2 Het wervingstraject

Het huidige wervingstraject is ingericht op het werven van vrijwilligers die bewust op zoek zijn naar een vrijwilligersfunctie. Dit zijn voornamelijk mensen van middelbare leeftijd en ouder die op zoek zijn naar zingeving in hun leven. Zingeving is het geven van betekenis aan het leven².

Verschillen tussen jongere en oudere vrijwilligers

Het eerste grote verschil met vrijwilligers van 16 tot en met 21 jaar ten opzichte van de vrijwilligers die nu in de ouderenzorg werkzaam zijn, is dat jongeren niet op zoek zijn naar zingeving. Jongeren zijn niet bezig om hun leven betekenis te geven; ze gaan naar school, hebben vrienden, hebben hobby's en wellicht een bijbaan. Het tweede grote verschil met oudere vrijwilligers is dat jongeren bij een groep willen horen, omdat zij zich mede hierdoor ontwikkelen tot een volwassen persoonlijkheid. Jongeren identificeren zich met groepsleden en deze identificatie is in de ouderenzorg, met 'oudere' vrijwilligers, niet bepaald aantrekkelijk. Voor de jongeren is het niet duidelijk wat het vrijwilligerswerk in de ouderenzorg wél aantrekkelijk maakt. Jongeren willen wel meer in het leven dan alleen maar geld verdienen, echter het moet ze wel duidelijk zijn wat het hen uiteindelijk in andere opzichten oplevert!

Specifiek werven van jongeren

Wat uit ons eerder onderzoek vanuit het 3de jaar, Praktijkonderzoek 'De jonge vrijwilliger' naar voren kwam, is dat vacatures en advertenties punten zijn waarbij de drempel hoog kan zijn voor jongeren. Het is een soort van solliciteren, waarbij jongeren het moeilijk vinden om de eerste stap te zetten. Jongeren gaven aan dat ze liever persoonlijk gevraagd worden.

Nu blijkt dat jongeren zich niet zo snel zouden aanmelden in de ouderenzorg voor vrijwilligerswerk in verband met hun motivatie, zal er vanuit Florence locatie Vredenburg iets meer moeite voor gedaan moeten worden om jongeren te werven.

Mond-tot-mondreclame werkt zowel volgens Florence locatie Vredenburg als andere instellingen, zoals Johanniter Hulpverlening, het beste. Echter zijn er nog geen jonge vrijwilligers werkzaam bij Florence locatie Vredenburg die andere jongeren enthousiast kunnen maken.

Wat ons tijdens dit onderzoek ook is opgevallen is wat belangrijk is voor de specifieke werving van jongeren, is dat tijd bij jongeren een grote rol speelt. Gemiddeld hebben jongeren 2,7 uur effectieve vrije tijd per dag. Jongeren reizen voor hun huidige verplichtingen maximaal 29 minuten, vooral met het openbaar vervoer.

1.3 De match

Deze paragraaf beschrijft eerst hoe het nu gaat met matching tussen vrijwilligers en ouderen. Vervolgens beschrijven wij een andere manier die mogelijk is om jongere vrijwilligers met ouderen te matchen.

² Theraurus zorg en welzijn. Zingeving <http://www.thesauruszorgenwelzijn.nl/zingeving.htm> Geraadpleegd 28 april 2010.

De huidige match

Op dit moment wordt er door Florence locatie Vredenburg een match gemaakt, doordat er door een potentiële vrijwilliger gereageerd wordt op een bestaande 'functie' via een vacature of advertentie. Hierop wordt die persoon uitgenodigd door de vrijwilligerscoördinator voor een eerste gesprek en tijdens dit gesprek worden alle wensen en eisen met de potentiële vrijwilliger doorgesproken. Er wordt gekeken op welke afdeling die persoon wil werken of het beste tot zijn/haar recht zou komen. Wanneer er een contract wordt aangegaan met de vrijwilliger wordt de afspraak gemaakt voor de kennismaking met de begeleider. De begeleider legt vervolgens de werkzaamheden uit en leidt de nieuwe vrijwilliger rond op de locatie.

Het is ons opgevallen dat de vrijwilligerscoördinator *tijdens* het eerste gesprek samen met de potentiële vrijwilliger bekijkt waar iemand zou passen. De match wordt eigenlijk gedurende dit gesprek gemaakt in overleg met de vrijwilliger. Het overleggen met de vrijwilliger is een manier die goed zou passen bij jongeren, omdat jongeren graag betrokken willen worden.

Andere manier van matching

Volgens de website van Florence, <http://www.werkenbijflorence.nl/page/vrijwilligerswerk> vragen cliënten steeds vaker om vrijwilligers waar zij individueel een activiteit mee kunnen doen, een gesprek kunnen voeren of een wandeling maken. Deze vorm van vrijwilligerswerk is goed in te passen in de eigen agenda, doordat het zelf in te delen is. Dit soort vrijwilligerswerk is ideaal voor jonge vrijwilligers.

Van de lijst die wij tijdens ons onderzoek hebben in laten vullen door jongeren kwamen er 76 verschillende activiteiten naar voren die ze graag ondernemen. Tijdens het afnemen van interviews bij de ouderen kwamen er ook verschillende wensen voor activiteiten naar voren. Uit ons onderzoek bleek dat er onder de 18 geïnterviewde ouderen en de 32 geënquêteerde jongeren 16 activiteiten te vinden zijn waarin beide groepen geïnteresseerd zijn om te ondernemen. Er zijn naar onze mening (waarschijnlijk nog meer, maar in ieder geval) genoeg activiteiten te vinden die zowel jong als oud leuk vindt en kan als basis gebruikt worden voor een match!

1.4 Behouden van vrijwilligers

In het behouden van vrijwilligers spelen twee zaken een rol; de begeleiding en de waardering van vrijwilligers. Deze worden in deze paragraaf apart beschreven.

Begeleiding

De vrijwilligerscoördinator verzorgt het eerste gesprek met de potentiële vrijwilliger. De vrijwilligers die 1-op-1 activiteiten ondernemen met ouderen worden vervolgens begeleid door de activiteitenbegeleiders en de geestelijk verzorger. Zij worden weer aangestuurd door de vrijwilligerscoördinator. In het beleid staan vaste momenten beschreven dat vrijwilligers contact hebben met hun begeleiders: het kennismakingsgesprek en na een maand de evaluatie. Hierna is er contact naar de behoefte van de vrijwilliger.

Volgens het vrijwilligers informatiepunt is het belangrijk dat er wordt geluisterd naar ideeën van jongeren. Dat er met ze in gesprek wordt gegaan en dat er daadwerkelijk iets met de ideeën wordt gedaan. Jongeren moeten dus de gelegenheid krijgen om hun ideeën kwijt te kunnen en in gesprek te gaan bij Vredenburg.

De geestelijk verzorger geeft aan weinig tijd te hebben voor vrijwilligers, omdat zij 9 uur te besteden heeft aan Vredenburg. Zij lost dit op deels op door veel contact via email te hebben

met de vrijwilligers. De activiteitenbegeleider ziet de begeleiding van de jongeren als onderdeel van haar werk. Ze is momenteel 2 uur per week kwijt aan de begeleiding van de vrijwilligers. Wij denken dat in de jongere vrijwilligers iets meer tijd gestoken moet worden dan in oudere vrijwilligers, omdat jongeren de neiging hebben altijd op zoek te zijn naar een nieuwe uitdaging en eerder geneigd zijn over te stappen naar iets anders. Als dit het geval is, is het belangrijk om dit tijdig te signaleren en hierover in gesprek te gaan. Onze conclusie is dat regelmatig contact met de jongere vrijwilliger om meerdere redenen heel belangrijk is en de huidige begeleiders missen de tijd om dit te bieden.

Waardering

Vredenburg heeft veel aandacht voor vrijwilligers; het is ons opgevallen hoe belangrijk de vrijwilligers voor Vredenburg zijn en hoe graag ze dit aan de vrijwilligers willen laten zien. Een eigen vrijwilligersbeleid en een keurmerk in het vrijwilligerswerk zegt hier veel over. Ook de begeleiders van de huidige vrijwilligers vertellen dat ze het belangrijk vinden dat de vrijwilligers aandacht en waardering krijgen. Jongeren hebben, net als oudere vrijwilligers, een zeer regelmatig schouderklopje nodig en die worden regelmatig gegeven.

Florence, locatie Vredenburg, organiseert 1x per jaar een vrijwilligersdag.

Johanniter Hulpverlening, die zelf 65 jongeren in die leeftijdscategorie hebben, vertelde dat hun vrijwilligersdagen onvoldoende aansluit op hun jongeren. Op dit moment komen de jongeren bij Johanniter Hulpverlening niet naar de vrijwilligersdagen en uitjes. De jongeren missen hierdoor een stuk waardering die voor hen ook belangrijk is.

Een andere manier waarop Florence locatie Vredenburg haar vrijwilligers waardeert, is door hen recht te geven op een servicepas. Deze servicepas geeft vrijwilligers kortingen op allerlei zaken, te vinden op de website. Kortingen zijn voor jongeren vaak interessant, omdat ze niet over veel geld beschikken. De kortingen die de servicepas biedt die voor jongeren interessant zijn, zijn met name de kortingen op sportscholen en zwembaden.

Daarnaast is er de mogelijkheid tot verkrijgen van de HOF-pas. Dit is een andere pas waarmee korting verkregen kan worden op bijv. attractieparken en bioscoop. De bioscoop is een activiteit wat 75% van de jongeren ondernemen. Om de pas te krijgen moeten vrijwilligers zich apart inschrijven. Alle vrijwilligers ontvangen ook een zakagenda.

Florence locatie Vredenburg laat haar waardering extra blijken door een bloemetje te sturen bij ziekte of bijzondere gebeurtenissen en een kaartje bij een verjaardag. Dit vinden jongeren leuk om te krijgen. Het geeft ze een gevoel dat ze serieus worden genomen.

Alle manieren van waardering staan beschreven in de notitie 'vrijwilligersbeleid' van Florence locatie Vredenburg. Onze conclusie is dat alle waardering gericht is op alle vrijwilligers en dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen verschillende leeftijden. Een aantal van deze manieren van waarderen passen goed bij jongeren en daar hoeft niets aan te veranderen. Een paar manieren kunnen beter, zodat alle kansen in het behouden van jongere vrijwilligers volledig worden benut.

2. Het aanvraagtraject

Het eerste onderdeel wat belangrijk is in het gehele vrijwilligerstraject is het aanvraagtraject. Onder het aanvraagtraject verstaan wij het moment dat de intentie voor een aanvraag voor een vrijwilliger voor een oudere aanwezig is tot het moment dat de aanvraag voor matching in behandeling is genomen. U heeft al gelezen wat ons is opgevallen aan de huidige situatie. In 2.1 beschrijven wij de manier waarop wij denken dat het zou moeten gaan. Hoe dit vervolgens vorm gegeven kan worden leest u in 2.2, wat gesplitst is in 2 delen; wat is er nodig en welke concrete stappen moeten genomen worden.

2.1 Een goedlopend aanvraagtraject

Er zijn meerdere mogelijkheden waar een aanvraag voor een vrijwilliger vandaan kan komen:

- De medewerkers signaleren een behoefte bij een oudere, bespreekt dit met de oudere en doet de aanvraag.
- De oudere geeft aan een vrijwilliger te willen en speelt de vraag door naar de vaste medewerker of naasten.
- De naasten van de oudere heeft het idee voor een vrijwilliger voor een oudere en bespreekt dit met de oudere en daarna met de medewerker.

Meer bekendheid

Om te zorgen dat het vrijwilligerstraject succesvol wordt adviseren wij eerst om het onderwerp vrijwilligers binnen Florence locatie Vredenburg meer bekendheid te geven. Deze bekendheid richt zich met name op de vaste medewerkers en ook onder de ouderen en het netwerk van de ouderen, omdat bij deze groepen het idee voor een aanvraag voor een vrijwilliger kan ontstaan.

De route van aanvragen

Om een goedlopend aanvraagtraject te krijgen is het belangrijk dat binnen de organisatie de taakverdeling en de route voor een aanvraag duidelijk is. Het is daarom belangrijk een handige en concrete route te bedenken voor het aanvraagtraject zodat het voor iedereen eenduidig en duidelijk is.

Wij denken dat deze route er als volgt uit moet zien:

Aanvraag voor een vrijwilliger geschiedt door middel van een standaard aanvraagformulier. In dit formulier worden de wensen en eisen van ouderen meegenomen, zoals soort activiteit en gewenst geslacht. Dit formulier moet door een vaste medewerker worden ingeleverd (het invullen kan indien mogelijk, ook door bijvoorbeeld naasten of de oudere zelf worden gedaan). Het inleveren gebeurt bij de vrijwilligerscoördinator die het formulier en daarmee de aanvraag in behandeling neemt.

Het aanvraagtraject is hiermee afgerond en daarmee kom je bij de volgende stap in het proces; de matching. Dit wordt in hoofdstuk 3 verder besproken.

2.2 Hoe wordt dit bereikt?

Wat is er bij Florence locatie Vredenburg nodig om het aanvraagtraject, zoals wij voor ogen hebben, vorm te geven? In 2.2.1 wordt beschreven wat nodig is. In 2.2.2 staan alle concrete stappen op een rij.

2.2.1 Wat is er nodig?

De vaste medewerkers

Als eerste moeten de vaste medewerkers enthousiast worden gemaakt over vrijwilligers en ze bewust laten worden van de mogelijkheden van de vrijwilligers voor de ouderen. Vervolgens moeten ze worden geïnformeerd over de route die gelopen moet worden om een aanvraag voor een vrijwilliger te doen.

Hoe bereik je een grote groep medewerkers die je enthousiast wil maken over vrijwilligers, zonder dat dit extra tijd gaat kosten, tijd dat in andere werkzaamheden gestoken dient te worden? Een manier is om voor de medewerkers een informatie-(half)uurtje te houden tijdens een teamvergadering. Er wordt uitgelegd wat vrijwilligers kunnen betekenen voor de ouderen en daarbij voor de medewerkers zelf. Zo wordt de vrijwilliger een actueel onderwerp onder de medewerkers. Ook wordt tijdens deze vergadering uitgelegd welke route er bewandeld kan worden en hoe het aanvraagformulier eruit ziet. Het dient een interactief uur te worden, waarin ook naar de meningen van de vaste medewerkers wordt gevraagd, zodat zij worden gestimuleerd om over het onderwerp na te denken. Hierdoor is de kans groter dat de medewerkers zelf enthousiast worden. De mogelijkheid om tijdens zorgactiviteiten aan de ouderen te vragen of deze behoefte heeft aan een vrijwilliger kan voor hen interessant zijn, omdat ze er geen extra tijd voor hoeven uit te trekken. Door de vaste medewerkers bij deze ideeën te betrekken komen ze wellicht zelf met ideeën hoe ze dat handig kunnen invoeren binnen hun team. De informatie die van een oudere wordt ingewonnen moet vervolgens worden omgezet in een aanvraag door het aanvraagformulier in te vullen. Het formulier moet ook uitgelegd worden tijdens de vergadering.

Tot slot is het belangrijk dat de medewerkers enthousiast blijven en dat het onderwerp vrijwilligers actueel blijft, ook als het informatie-(half)uurtje voorbij is. Daarom zou er tijdens elke teamvergadering 5 minuten teruggekomen kunnen worden betreft het onderwerp. Hierbij is de vrijwilligerscoördinator niet meer aanwezig, maar het onderwerp zal wel een terugkerend onderwerp kunnen worden op de agenda. Dit voorstel kan tijdens het informatie-(half)uurtje gedaan worden. De terugkerende hoofdvraag die gesteld wordt tijdens deze teamvergaderingen is: Voor welke ouderen is een aanvraag van een vrijwilliger gewenst, omdat hij/zij: 1. hulp nodig heeft omdat hij/zij het zelf niet meer kan, 2. een leuke dagbesteding kan gebruiken of 3. omdat hij/zij eenzaam is. Na de teamvergadering is het aan de medewerkers om de inventarisatie om te zetten in een actie.

De ouderen

Een informatiemarkt organiseren om aan de ouderen uit te leggen welke mogelijkheden er bestaan in het vrijwilligerswerk is niet haalbaar. De ouderen vergeten deze informatie en dan zou er elke week opnieuw een informatiemarkt plaats moeten vinden, zodat de ouderen weer weten wat de vrijwilligers doen. Door het hele gebouw van Vredenburg hangen veel advertenties en posters voor van alles en nog wat die ouderen, medewerkers en naasten kunnen lezen. Naar ons idee zou deze manier de groepen goed genoeg bereiken. Wij adviseren daarom het aanmaken van een poster. In deze poster staat kort wat de vrijwilliger zou kunnen betekenen voor de ouderen en waar ze vervolgens naartoe kunnen met vragen (de vaste medewerkers). Er kan gebruik gemaakt worden van foto's om de poster te verduidelijken. Deze poster is indirect ook voor familieleden of andere bezoekers van de ouderen bestemd. Daarnaast is het voor de medewerkers van Locatie Vredenburg een informatieve poster, ook om even het

onderwerp vrijwilligers weer aan te tippen, zodat het een actueel onderwerp blijft. De posters komen te hangen in de gangen, zo bereik je een grotere groep mensen.

2.2.2 Concrete stappen

Om het bovenstaande advies kort te verduidelijken staan hier alle stappen beschreven die genomen moeten worden. Eerst staan de stappen beschreven die genomen moeten worden voordat het traject kan gaan lopen. Daarna staan de stappen beschreven die gelden gedurende het traject.

De stappen vooraf:

- Kostenplaatje maken voor het maken van de posters.
- Poster maken.
 - Foto's maken van activiteiten die een vrijwilliger doet met een oudere.
 - Contactpersonen (de vaste medewerkers) beschrijven, met een foto zodat ze weten wie ze kunnen aanspreken.
 - Grote letters om het lezen te gemakkelijker.
- Aanmeldingsformulier maken.
 - Om wie gaat het; geslacht, leeftijd, kamernummer.
 - Concrete lijst met activiteiten, waarop aangekruist kan worden welke activiteiten de oudere zou willen doen.
 - Reden van aanvraag van een vrijwilliger.
- Contact opnemen met de afdelingen voor afspraken maken om tijdens teamvergaderingen langs te komen.

Concrete stappen tijdens stadium:

- Tijdens een teamvergadering wordt een uur of half uur uitgetrokken om informatie uit te delen over vrijwilligers, maar ook om het onderwerp een actueel onderwerp te maken. De vrijwilligerscoördinator verschaft informatie over;
 - Op welke taken en activiteiten kan een vrijwilliger worden ingezet?
 - Bij wie kunnen de medewerkers terecht om een vrijwilliger aan te vragen voor een bewoner?
 - Welke informatie hebben de medewerkers van de ouderen nodig voor een aanvraag?
 - Hoe ziet het aanvraagformulier eruit waarmee de vrijwilliger aangevraagd kan worden.
- Om het informatie-uurtje interactief te houden kunnen de volgende vragen aan de medewerkers worden gesteld;
- Hoe belangrijk vind jij vrijwilligers?
 - Wat zou een vrijwilliger voor jou als medewerker kunnen betekenen?
 - Tijdens welke momenten zou je aan de bewoner kunnen vragen of deze behoefte heeft aan een vrijwilliger, zonder dat dit extra tijd gaat kosten?
 - In hoeverre zou de afdeling behoefte hebben aan vrijwilligers?
 - Welke bewoner(s) zou volgens jou behoefte hebben aan een vrijwilliger?

3. Het wervingstraject

Als de basis voor het aanvraagtraject is gelegd, komt de werving van vrijwilligers aan de orde. Onder werving verstaan wij jongeren van 16 tot en met 20 jaar enthousiast maken voor het doen van vrijwilligerswerk bij Florence locatie Vredenburg. In 3.1 beschrijven wij de manier waarop wij denken dat de werving het beste aangepakt kan worden. Hoe dit vervolgens vorm gegeven kan worden leest u in 3.2. Wij eindigen deze paragraaf met een lijst met concrete stappen.

3.1 Jongeren werven voor Vredenburg

In deze paragraaf wordt beschreven waarop wij denken dat de werving het beste kan worden aangepakt.

Jongeren uitnodigen

Wij denken dat het haalbaar is om jongeren over de eerste drempel heen te helpen door ze persoonlijk te gaan uitnodigen. Door met jongeren in gesprek te gaan worden ze tot denken aangezet, enthousiast gemaakt en tegelijkertijd krijgen zij de mogelijkheid om informatie te ontvangen over vrijwilligerswerk op Vredenburg. Uit navraag, bij onder andere vaste medewerkers van Florence locatie Vredenburg, blijkt dat jongeren eerder openstaan voor iemand die qua gedachtegang dicht bij de jongere zit, dynamisch, vriendelijk en bereikbaar is.

Samenwerken met externen

Om de jongeren persoonlijk te kunnen bereiken bestaan een aantal mogelijkheden. Eén hiervan is door samen te werken met externen, wat momenteel al gebeurt bij Florence locatie Vredenburg. Plaatsen waar jongeren te vinden zijn, zijn scholen, buurthuizen en (sport)verenigingen. Binnen een straal van 29 minuten vanaf Florence locatie Vredenburg zijn een aantal scholen, buurthuizen en verenigingen te vinden waar contact mee kan worden gemaakt.

Mond-tot-mondreclame

Een aanvullende vorm van werving, welke in een later stadium een grotere rol zal spelen zodra er meer jongeren als vrijwilliger eenmaal aan de slag zijn gegaan, is mond-tot-mondreclame. Als jongeren onder elkaar enthousiast vertellen over hun vrijwilligerswerk is de kans groot dat deze jongeren ook nieuwsgierig worden.

3.2 Hoe wordt dit bereikt?

Wat is er bij Florence locatie Vredenburg nodig om het wervingstraject, zoals wij voor ogen hebben, vorm te geven? In 3.2.1 wordt beschreven wat nodig is. In 3.2.2 staan alle concrete stappen op een rij.

3.2.1 Wat is er nodig?

De gesprekken met jongeren

Het uitvoeren van gesprekken op locatie met jongeren kan veel tijd in beslag nemen. Om het financieel uitvoerbaar te maken adviseren wij, ter ondersteuning van de vrijwilligerscoördinator, om twee vrijwilligers aan te trekken die deze taak op zich gaan nemen.

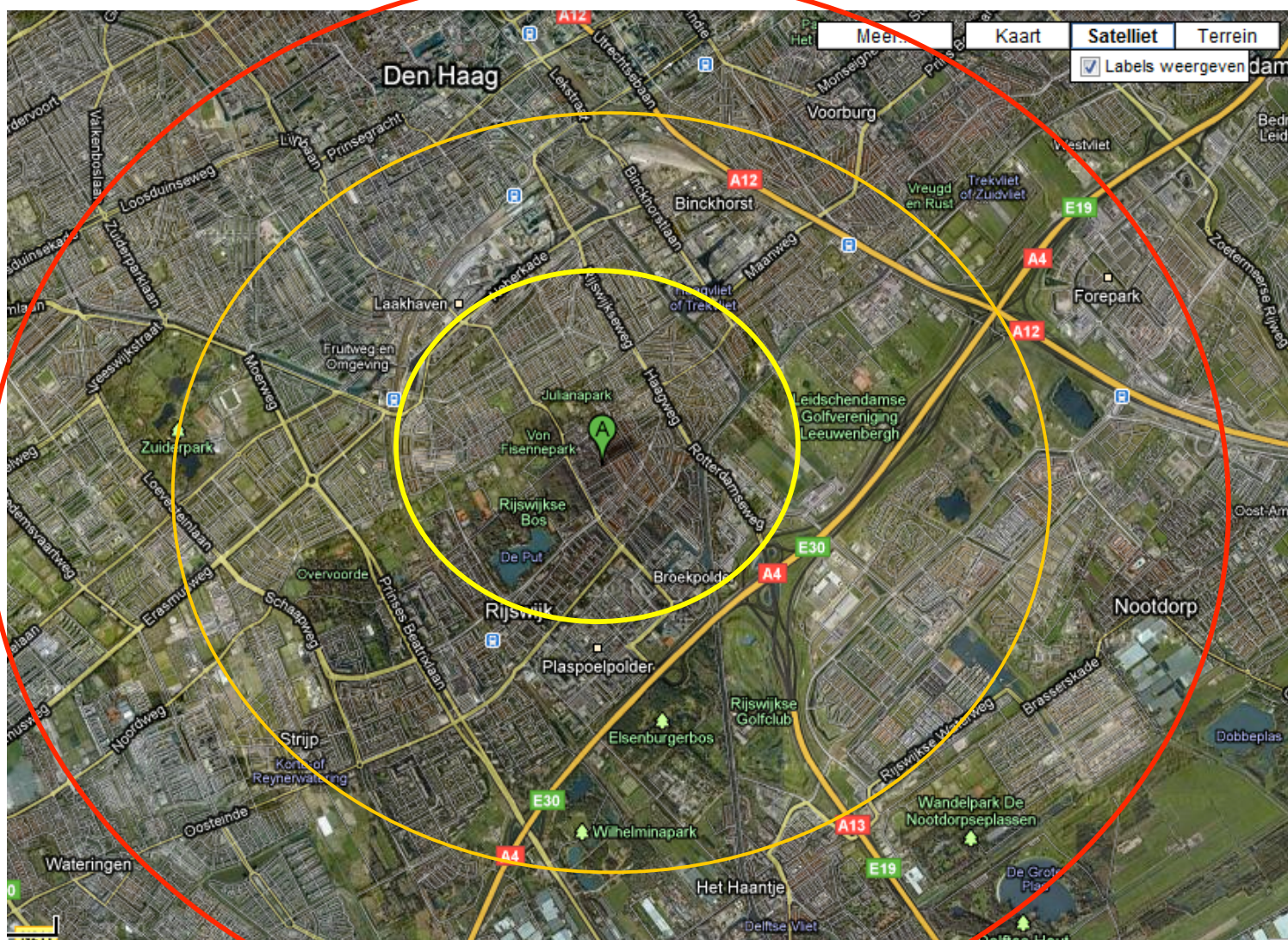
Wij denken dat 2 mensen hiervoor nodig zijn om elkaar op te kunnen vangen in geval van ziekte en afwezigheid. We kiezen voor vrijwilligers, ten eerste omdat dit kosten scheelt. Ten tweede hebben vrijwilligers zelf ervaringen hebben opgedaan in het vrijwilligerswerk en kunnen de jongeren daarom uitgebreid uitleggen hoe het is om vrijwilliger te zijn.

Het eerste gesprek met de jongeren kan er verschillend uitzien. Het hangt van de situatie af; is het in een klas of op een buurthuis, hoeveel jongeren zijn er aanwezig, praat je er met 2 tegelijk of met 20? Wat weten jongeren al van vrijwilligerswerk? De inhoudelijke aspecten van vrijwilligerswerk moet op basis hiervan tijdens het gesprek worden aangepast. Het is in ieder geval belangrijk de jongeren informatie te geven over wat vrijwilligerswerk hen oplevert, hoeveel tijd het kost, wat voor taken ze dan gaan doen en dat ze onderdeel worden van een leuke groep jongeren.

Contact met externen

Voor de vrijwilligerscoördinator kost het contact maken met externe partijen geen extra tijd. Dit wordt reeds gedaan met andere externe partijen en valt onder de functieomschrijving van de locatiecoördinator vrijwilligerswerk. Op de volgende afbeelding staat de straal afgebeeld waarbinnen de werving naar jongeren plaats kan vinden.

Figuur 4: Afstandskaart

De groene 'A' is het middelpunt waar locatie Vredenburg zich bevindt.

De gele lijn is de afstand die de jongeren zouden willen afleggen als ze te voet komen. De oranje cirkel geeft de afstand aan op de fiets. De rode rand staat voor het openbaar vervoer.

Mond-tot-mondreclame

Jongeren kunnen de nieuwsgierigheid van andere jongeren prikkelen om ook vrijwilligerswerk te gaan doen. Om dit extra te stimuleren adviseren wij Vredenburg om de jongere vrijwilligers die de reclame gaan overbrengen hierin te steunen. Dit kan op een aantal manieren:

- Via promotiemateriaal, zoals folders, stickers, pennen en de zakagenda die de huidige vrijwilligers ontvangen. Op elk materiaal staat een link naar een website vermeld, waar jongeren meer kunnen lezen over vrijwilligerswerk.

- Via een website van Florence locatie Vredenburg kunnen jongeren in contact komen met vrijwilligerswerk en andere vrijwilligers. Het internet is voor jongeren een belangrijk medium. Daarom denken we dat het prettig is voor de jongeren om een informatieve site te hebben waarmee je enerzijds de jongeren over de streep kunt trekken en anderzijds het groepsgevoel kunt bevorderen.

- Via aanmeldingen bij sociale netwerksites, zoals Hyves, Facebook en Twitter.

Deze websites zijn gratis en worden beheerd door de leden zelf. Het is een manier om in contact te komen met andere jongere vrijwilligers en er kan over het onderwerp onderling worden gediscussieerd.

Een leuk voorbeeld van een website gericht op jongeren hebben wij gevonden op <http://zonnebloemling.nl/>. 'De zonnebloem' heeft voor hun 'jongere' vrijwilligers een leuke informatieve site. Op de volgende pagina ziet u een schermprint van deze website een schermprint van de gewone website van de Zonnebloem.

Figuur 2: schermprint van www.zonnebloemlinq.nlFiguur 3: schermprint www.zonnebloem.nl

Sponsors

Om alles te kunnen bekostigen, zoals de website en het promotiemateriaal kunnen sponsors gezocht worden. Een sponsor is een persoon of organisatie, meestal een bedrijf, die een activiteit, een individu, een evenement, een vereniging, een groep personen etc. steunt door geld of andere middelen ter beschikking te stellen, in ruil voor publiciteit als tegenprestatie. Deze publiciteit kan bijvoorbeeld geboden worden door de naam en/of advertenties op de website te laten plaatsen. Andere mogelijkheden binnen Florence locatie Vredenburg kunnen bijvoorbeeld gezocht worden in het gebouw of tijdens wijkfeesten. Het hangt af van het soort sponsor en wat zij te bieden heeft.

3.2.2 Concrete stappen

Ook in dit traject zijn een aantal stappen te ondernemen om alles voor elkaar te krijgen. Eerst beschrijven we de stappen die ondernomen moeten worden voor het traject van start kan gaan. Daarna staan de stappen beschreven die tijdens het traject belangrijk zijn.

De stappen vooraf:

- Kostenplaatje maken voor het promotiemateriaal.
- Offerte laten maken voor het bouwen van een website.
- Sponsors zoeken die de website en/of het promotiemateriaal willen bekostigen.
- Aanmelden op Hyves, Facebook en Twitter (gratis).
- Twee vrijwilligers zoeken die het leuk vinden om jongeren te werven, die aansluiten op het niveau van jongeren.
- Contact leggen met externe partijen volgens de kaart.
- Aanmeldingsformulier maken met de volgende informatie:
 - o Persoonlijke gegevens van de aanmelder
 - o Alle dagen van de week verdeeld in blokken in een schema
 - o Lijst met alle activiteiten die jongeren ondernemen
- De website laten bouwen en lanceren.
- Folders en posters maken gericht op jongeren (indien van toepassing in overleg met de sponsor).

Concrete stappen tijdens stadium:

- De vrijwilligerscoördinator legt de twee vrijwilligers uit wat de bedoeling van de persoonlijke gesprekken op locatie is en welke informatie er verschaft wordt.
- Vrijwilligerscoördinator maakt met de externe partijen afspraken wanneer er langsgesproken gaat worden op locatie.
- Indien van toepassing; vrijwilligerscoördinator onderhoudt contacten met de sponsors en overlegt over de vorm van promotie.
- Persoonlijke gesprekken voeren op locatie door de 2 vrijwilligers.

Inhoud van de persoonlijke gesprekken met jongeren:

- o Inventariseren bij de jongeren wat vrijwilligerswerk betekent.
- o inventariseren wie er al vrijwilligerswerk doet.
- o Inventariseren hoe de ervaringen zijn over dit vrijwilligerswerk.
- o Wat is vrijwilligerswerk?
- o Waar vragen de ouders momenteel vooral om?
- o Welke taken komen erbij kijken?
- o Hoeveel tijd kost het de jongeren?

- Welke voordelen levert vrijwilligerswerk op?
- Welke vragen hebben jongeren voor de vrijwilligers?
- Uitleggen en aanbieden van aanmeldformulier.
- Achterlaten van promotiemateriaal en mogelijkheid voor jongeren tot achterlaten van gegevens voor extra informatie per email.

Het is belangrijk tijdens het gesprek de nadruk te leggen op de voordelen voor de jongeren zelf en het feit dat ze onderdeel worden van een leuke groep!

- Regelmatige evaluatie tussen vrijwilligerscoördinator en twee wervingsvrijwilligers.
- Website bijhouden.
- Jongeren die reeds vrijwilligerswerk doen ondersteunen in het enthousiasmeren van andere jongeren door promotiemateriaal aan te reiken.

4 De match

Nu de aanvraag voor een vrijwilliger voor een oudere binnen is gekomen en gelijktijdig jongeren worden geworven om wat leuks met ouderen te komen doen, is het tijd voor de volgende stap; het maken van een match tussen een vrijwilliger en een oudere.

Een goede match is belangrijk voor een aantal redenen. Ten eerste is de oudere met een doel op zoek naar een vrijwilliger. De match moet bijdragen aan dit doel. Als de activiteit of de oudere niet aansluit op de wensen van de jongere, is de kans groot dat de jongere het plezier in het vrijwilligerswerk verliest. Jongeren zijn geneigd snel interesse te verliezen en de kans is dan groot dat de match mislukt en dat de jongere met het vrijwilligerswerk stopt. Alle reden om veel aandacht te besteden om het tot een zo goed mogelijke match te maken!

In paragraaf 4.1. beschrijven we de manier waarop wij denken dat het zou moeten gaan. Hoe dit vervolgens vorm gegeven kan worden leest u in 4.2, waarin wederom de paragraaf geëindigd wordt met een lijst met concrete stappen.

4.1 Het matchproces

Wat wij voor ogen hebben is dat de match tussen een oudere en een jongere vrijwilliger wordt gedaan op basis van de persoonlijke interesses in activiteiten, eventueel aangevuld met wensen op het gebied van persoonlijke voorkeur voor geslacht en karaktereigenschappen.

Doordat tijdens het aanvraagtraject al een aanvraagformulier is ingevuld voor de ouderen en tijdens het wervingstraject een aanmeldformulier is ingevuld door de jongeren, heb je al veel informatie verkregen. Wij denken dat de aanvraag van de oudere hierin leidend moet zijn. Als een oudere vraagt om iemand waarmee hij/zij kan gaan voorlezen, gaan we de informatie van de verschillende jongeren erbij zoeken die voorlezen hebben aangekruisd op het aanmeldformulier van activiteiten die ze nu ondernemen. Daarna wordt gekeken naar de aanvullende specifieke eisen/wensen die ouderen hebben; bijvoorbeeld in geslacht of karakter. Deze wensen worden ook meegenomen en uit de jongeren die voorlezen hebben aangekruisd, wordt de jongere uitgekozen die het beste aansluit bij alle wensen/eisen van de oudere. De activiteit is bepalend! Zowel de oudere als de jongere moet de activiteit als persoonlijke interesse hebben, anders kan de match niet worden gemaakt. Indien aan een aanvullende eis of wens niet volledig voldaan kan worden, kan een alternatief aan de oudere geboden worden (bijvoorbeeld er is wel een man, maar geen vrouw beschikbaar, maar deze had de oudere liever wel gewild). De oudere kan dan altijd nog 'ja' of 'nee' zeggen. Aan de jongere wordt vervolgens een voorstel per email verstuurd waarin de jongere uitgenodigd wordt om met deze oudere die bepaalde activiteit te gaan doen. De jongere krijgt zelf de kans om hierop te reageren. Als er binnen 1 week niet gereageerd is, wordt er achteraan gebeld of de jongere de aanmelding nog ziet zitten. Als de jongere nog steeds geïnteresseerd is, vindt er een eerste gesprek plaats op Vredenburg waarin afspraken worden gemaakt met de jongere en waarin kennis wordt gemaakt met de oudere. Wij denken dat de klik belangrijk is en dat er geluisterd moet worden naar zowel de jongeren als de ouderen. Als beiden akkoord zijn met de match, is de match geslaagd!

4.2 Hoe wordt dit bereikt?

In deze paragraaf wordt ingegaan op de manier waarop het ideale matchingsproces bereikt wordt. Eerst wordt er in 4.2.1 beschreven wat hiervoor nodig is en in 4.2.2 staat de lijst met de concrete te nemen stappen.

4.2.1 Wat is er nodig?

Het voorwerk

Tijdens de werving heeft er al persoonlijk contact plaats gevonden met de twee daarvoor aangestelde vrijwilligers. De aanmeldformulieren zijn binnengekomen en deze moeten in een computersysteem worden verwerkt, zodat deze op basis van de activiteiten makkelijk op te roepen zijn. Dit valt onder het takenpakket van de 2 ondersteunende vrijwilligers die ook de jongeren hebben gesproken.

Als vrijwilligerscoördinator heb je de eerste informatie vanuit de medewerkers ontvangen voor de aanvraag van een vrijwilliger voor een oudere, zoals welke oudere behoefte heeft aan een vrijwilliger en wat voor een soort activiteit. Mocht er vanuit de oudere de vraag nog niet helemaal duidelijk zijn, dan gaat de vrijwilligerscoördinator (of indien zij dit wenst één van de twee vrijwilligers) kort in gesprek met de oudere.

Een geschikte vrijwilliger zoeken

Op basis van de activiteit die de oudere op het aanvraagformulier heeft vermeld, wordt er in het computersysteem gezocht. Bij het intypen van de activiteit komen er 1 of meerdere jongeren in een lijst naar voren waarmee een match gemaakt kan worden. Er wordt handmatig gekeken naar de aanvullende wensen die ouderen hebben. Als de jongere voor een mogelijke match is uitgekozen moet een email opgesteld worden die naar de jongere gestuurd wordt met een voorstel erin. De jongere krijgt een week de tijd om te reageren. Als er niet gereageerd wordt, belt één van de twee vrijwilligers de jongere op om hem/haar alsnog uit te nodigen voor een kennismakingsgesprek. Het telefoonnummer was al bekend via het aanmeldformulier.

De email

We hebben tijdens ons onderzoek 20 van de 32 jongeren die we hebben geënquêteerd na 1,5 maand via email benaderd met de vraag of zij het zien zitten om als vrijwilliger met een oudere een activiteit te gaan ondernemen die ze hadden aangekruist op de enquête, dit heeft een controle groep van 20 jongeren opgeleverd.

We hebben gekeken welke activiteiten de oudere zou willen doen, vervolgens hebben we dit naast de lijst van de jongeren gelegd en gekeken welke activiteiten er op elkaar aansloten. Daarna hebben we een persoonlijk voorstel voor de jongere gemaakt waarin een concreet voorstel staat, hierin stonden de taken beschreven en daarnaast wat de vrijwilligersfunctie hen oplevert. Op de volgende pagina vindt u het voorstel zoals wij deze hebben verstuurd.

Kun jij meneer H. helpen?

Meneer H. is een 73-jarige Surinaamse man. Meneer H. zit in een scootmobiel en is gek op het rijgen van kralen om zo een ketting te maken. Dit kan hij alleen niet meer en dit mist hij heel erg. Nu zoekt hij iemand die af en toe met hem wil gaan rijgen, zodat hij weer van zijn oude hobby kan gaan genieten.

Jij hebt aangegeven dat jij wel eens sieraden maakt. Daarom vragen wij namens meneer H. of jij zin hebt om af en toe met hem sieraden te maken.

Wat ga je dan doen en hoe vaak?

Samen drink je een kopje thee/koffie of een glaasje cola en dan gaan jullie samen aan de slag. Het hoeft niet veel van je tijd te kosten, dat kan allemaal in overleg. Kun je 1x per week een uurtje komen of 1x per maand? Het mag in de avond, maar ook overdag. Jij kiest zelf!

Voordat je echt aan de slag gaat

Om te zorgen dat je geen dingen hoeft te doen die je niet wilt, willen we eerst met jou praten over wat je wel en niet wilt. Dit gesprekje is met iemand van de jongerenafdeling. We snappen het als je het allemaal misschien een beetje eng vindt. Dat hebben de meeste jongeren voordat ze voor het eerst komen. Voordat je begint krijg je een vast contactpersoon die de eerste keer met je meegaat en die je voorstelt aan meneer H. We vinden het belangrijk dat jij je op je gemak voelt. We laten je niet zomaar alleen.

Als het niet is zoals je wilde

Tijdens je hulp bij meneer H. krijg je regelmatig een kort gesprekje met je contactpersoon. 'Hoe het met *jou* gaat' is tijdens dit gesprek belangrijk. Hierin kun je het aangeven als je, bijvoorbeeld, dingen niet leuk vindt of anders wilt.

Wat krijg je ervoor terug?

- je krijgt een goed gevoel over jezelf, omdat je iemand anders helpt
- je doet ervaring op in het contact met mensen (staat heel goed op je CV)
- je leert mensen kennen (je gaat nieuwe vrienden maken)
- je bent onderdeel van een groep jongeren die hetzelfde doen als jij (en je doet soms ook leuke dingen met elkaar als je dit leuk vindt)
- je krijgt een pas waarmee je korting krijgt
- je krijgt je reiskosten vergoed

Lijkt het je wat om iets voor een ander te betekenen? Stuur dan een mailtje naar inezenlinda@hotmail.com.

Zet in deze mail je naam, je telefoonnummer en het volgende nummer: **001**.

Namens meneer H. bedankt voor je reactie!

We hebben binnen 2 weken van 6 jongeren (=30%) antwoord gekregen op onze email en al deze jongeren vonden het een leuk idee om hun persoonlijke activiteit met een oudere te gaan doen! Enkele reacties waren *“Ik zou het leuk vinden om met een ouderen in contact te komen”*, *“Het lijkt me leuk omdat ik het fijn vind om voor deze mensen iets te kunnen betekenen”*, *“Het lijkt me leuk, omdat ik wat van hun kan leren, bv hoe het vroeger was, of wat ze allemaal hebben meegemaakt, wat het verschil tussen vroeger en nu is, is hun kijk op de wereld veranderd vanwege het progressieve technologie”*. Dit waren jongeren waarmee wij van te voren nog helemaal niet in gesprek waren gegaan over vrijwilligerswerk en zij waren geïnteresseerd zonder persoonlijke gesprekken met voorinformatie! De jongeren die nu worden gemaïld gedurende het stadium van ‘de match’ hebben al aangegeven dat ze geïnteresseerd zijn en deze kans van slagen is dus een stuk groter! Wij adviseren om het voorstel aan te passen om compleet aan te sluiten op wat er al eerder met de jongeren is besproken.

Het kennismakingsgesprek

Voordat de match compleet is, komt de jongere op Vredenburg en wordt er tijdens de kennismaking afspraken gemaakt over het vervolgtraject. In het gesprek worden de volgende zaken besproken:

- Wie is de vaste contactpersoon van de jongere
- Hoe vaak, hoelang en wanneer wil de jongere komen voor de oudere
- Wat zijn de taken die de jongere uitvoert en wat mag hij niet
- Contract tekenen en uitleggen
- Data vaststellen voor evaluatiemomenten
- Wat moet de jongere doen als hij iets niet leuk vindt
- De extra's uitleggen, zoals reiskostenvergoeding, vrijwilligerssuitjes en de beloningen

Aan het eind van het gesprek ga je samen met de jongere naar de oudere toe en maken ze kort kennis met elkaar. De eerste drempel is al genomen, want ze hebben de contactpersoon al een keer gezien, ze worden persoonlijk gevraagd en ze gaan samen naar de oudere toe, waardoor ze niet als jongere in het diepe gegooïd worden.

Aan het einde van de kennismaking wordt aan beide partijen gevraagd hoe ze de kennismaking vonden; voelt het goed, zien ze het zitten en hebben we een match? Als ze beiden op deze vragen “ja” kunnen antwoorden, dan hebben we de match compleet! Er wordt nog een keer met de oudere besproken hoe vaak, hoelang en wanneer de jongere komt, zodat dit duidelijk is. Tot slot wordt er een eerste afspraak gemaakt; wanneer de eerste keer samen de activiteit wordt ondernomen.

4.2.2 Concrete stappen

Welke stappen zijn nodig om deze manier van matching te bereiken? Hieronder staan eerst alle stappen beschreven die vooraf genomen moeten worden. Wanneer dit eenmaal staat is het van belang om de stappen te ondernemen die daarna staan beschreven bij ‘de stappen tijdens het stadium’.

De stappen vooraf:

- Een handig systeem voor op de computer ontwikkelen waarin gegevens op basis van activiteit gezocht en opgeroepen kan worden
- Vaste uitnodiging voor email maken die aangepast kan worden naar persoonlijke situatie van de jongeren.

- Vast draaiboek kennismakingsgesprek met jongeren maken met daarin de volgende punten die besproken moeten worden:
 - o Wie is de vaste contactpersoon van de jongere
 - o Hoe vaak, hoelang en wanneer wil de jongere komen voor de oudere
 - o Wat zijn de taken die de jongere uitvoert en wat mag hij niet
 - o Contract tekenen en uitleggen in jongerentaal
 - o Data vaststellen voor evaluatiemomenten
 - o Wat moet de jongere doen als hij iets niet leuk vindt
 - o De extra's uitleggen, zoals reiskostenvergoeding, vrijwilligersuitjes en de beloningen voor jongeren

De stappen tijdens stadium:

- Wanneer nodig, vrijwilligerscoördinator vraag vanuit de oudere helder krijgen.
- Match maken tussen jong en oud op basis van activiteit, aanvullend met andere wensen. Uitgaan van de aanvraag van de oudere.
- Persoonlijk voorstel e-mailen naar de jongere.
- Bij uitblijven reactie; de jongere bellen.
- Kennismakingsgesprek met jongere uitvoeren inclusief afspraken.
- Aan het eind van het kennismakingsgesprek samen met de jongere kennismaken met de oudere en samen afspraken maken indien beide partijen 'ja' zeggen.
- Evalueren naar aanleiding van kennismakingsgesprek oudere en jongere.
- Vervolg afspraak maken voor het doen van vrijwilligerswerk.

5 Behouden van vrijwilligers

Het behouden van vrijwilligers is volgens ons in het gehele traject een belangrijk punt, want jongere zover krijgen om vrijwilligerswerk te gaan doen is één, maar hoe zorg je ervoor dat ze ook vrijwilligerswerk blijven doen? Wat ons tijdens ons onderzoek is opgevallen hebben we reeds beschreven in hoofdstuk 1. In dit hoofdstuk gaan we eerst in op hoe volgens ons de jongere vrijwilligers het beste behouden kunnen worden. In 5.2 beschrijven we hoe dit wordt bereikt; wat is er voor nodig en wat zijn de concrete stappen.

5.1 De jonge vrijwilligers behouden

In deze paragraaf gaan we in op hoe jongere vrijwilligers het beste begeleid en gewaardeerd kunnen worden, met als doel om de jongeren als vrijwilliger zo lang mogelijk te behouden.

Begeleiding

Omdat de jongeren ingezet wordt om 1-op-1 met ouderen een activiteit te gaan ondernemen, zullen zij de begeleiders niet wekelijks te zien krijgen, terwijl deze korte aandacht voor hen juist goed is. Contact via email is een mogelijkheid die nu reeds wordt ingezet. Dit is een goed medium wat aansluit bij de jongere, echter moet dit niet het persoonlijke contact vervangen. Wij denken dat het het beste is om van te voren een paar contactmomenten vast te stellen:

1. *Persoonlijk contact*

Nadat de match is gemaakt gaan de jongere vrijwilliger en de oudere samen een activiteit doen. Voordat de activiteit wordt ondernomen vindt het eerste contactmoment tussen de vrijwilliger en de begeleider plaats. De jongere wordt door de begeleider opgevangen bij aankomst op Vredenburg en naar de oudere gebracht. Doel van dit contact is de jongere aanmoedigen en de mogelijkheid bieden om laatste vragen te stellen.

Na de uitvoering van de activiteit wordt dit kort met de jongere nabesproken.

2. *Telefonisch of email contact*

Na de tweede keer dat er een activiteit is geweest neemt de begeleider contact op met de jongere via telefoon of email. Doel van dit contact is de jongere de mogelijkheid bieden om vragen te stellen of dingen aan te geven. Naar behoefte van de vrijwilliger kan er altijd via email of telefoon contact worden opgenomen.

3. *Eerste evaluatie*

Het volgende persoonlijke gesprek vindt na een maand na de eerste activiteit plaats. Dit gebeurt in het huidige beleid ook na een maand in de vorm van een evaluatie en kan worden voortgezet. Voordat de evaluatie plaats vindt, dient de begeleider eerst contact te maken met de oudere om zijn/haar mening te vragen over het contact met de jonge vrijwilliger.

4. *Tweede evaluatie*

Wij denken dat er na ongeveer 4-6 activiteiten nog een persoonlijk gesprek plaats moet vinden om te zien waar de jongere op dat moment staat. Vindt de jongere het nog leuk? Vindt hij/zij er nog uitdaging in? Zijn er andere taken die de jongere leuk zou vinden of is de jongere tevreden? Zijn er nog dingen die de jongere misschien wil leren voor de toekomst?

5. Persoonlijk contact

Hierna dient er elke 3 maanden een kort persoonlijk gesprek plaats te vinden. Wisseling van oudere of activiteit zou een mogelijkheid kunnen zijn als de jongere dit aangeeft. Wel moet er goed gekeken worden als de jongere aangeeft te willen ruilen, waarom dit is. Vindt de jongere dingen moeilijk met de oudere? Anders kan er wellicht eerst gekeken worden hoe de jongere zelf iets kan leren om dingen te verbeteren.

Waardering

Een waardering naar vrijwilligers toe is onmisbaar. Maar welke waardering is geschikt voor jongeren? Ze staan hieronder beschreven.

Schouderklopje

In eerste instantie blijft het belangrijk om schouderklopjes te blijven uitdelen. Dit wordt al gedaan en de begeleider dient zich hier bewust van te blijven en hier zo vaak mogelijk gebruik van te maken.

Huidige waarderingen

De verjaardagskaart en het bloemetje bij ziekte of andere bijzonderheden wat nu wordt gedaan door Florence locatie Vredenburg kan gehandhaafd blijven. De mogelijkheid voor het verkrijgen van de HOF-pas voorziet voor een groot deel in de behoefte van jongeren met kortingen die aansluiten op hun niveau. Wij raden aan om de jongeren tijdens het kennismakingsgesprek duidelijk te maken waar en hoe de HOF-pas aangevraagd kan worden. Vrijwilligers ontvangen momenteel allemaal een zakagenda. De meeste jongeren beschikken reeds over een schoolagenda. Voor deze jongeren kan een andere mogelijkheid gevonden worden. Een leuke vervanger van de zakagenda is een usb-stick in een leuke vorm met daarop de taakomschrijving van hun vrijwilligersfunctie, de rechten en plichten van het vrijwilligerswerk beschreven in het beleid en de contactgegevens van de begeleider. Nu kan de jongere een keuze maken tussen een zakagenda of een usb-stick.

Uitstapjes

Voor jongeren is een dag of een uitje een goede manier om hen te bedanken en een extra manier om het gevoel van waardering te benadrukken. Een uitje naar de bioscoop is overigens vrijwel altijd succesvol! Immers 75% van de jongeren gaat graag naar de bios. Andere mogelijkheden zijn een avondje gezellig samen zijn, bowlen of uit eten. Als de financiën het toelaten, omdat deze uitjes goedkoper zijn dan de grote vrijwilligersdag, kunnen uitjes vaker georganiseerd worden. Wij adviseren om 4 keer per jaar een leuk uitje te organiseren voor de jongeren.

Meedenken

Jongeren voelen zich het meest gewaardeerd als er naar hen geluisterd wordt. Tijdens de begeleiding wordt hier veel aandacht aan besteed. Andere manieren om jongeren te betrekken bij het beleid en de organisatie zijn:

- Organiseren van een avond waarin er samen gebrainstormd wordt over hoe de jongeren samen andere jongeren bereiken voor werving.
- Er bestaan vrijwilligersvergaderingen die voor jongeren net zo geschikt zijn. Hierin kunnen onderwerpen besproken worden als; wat vind een jongere belangrijk tijdens het vrijwilligerswerk en hoe willen de jongeren begeleid en gewaardeerd worden?

- Welke uitjes vinden jongeren leuk om te gaan doen? Vraag het de jongeren tijdens de begeleiding en neem de ideeën mee. Laat de jongeren meehelpen om de uitjes te organiseren.

5.2. Hoe wordt dit bereikt?

Wat is er bij Florence locatie Vredenburg nodig om het beleid omtrent behouden van vrijwilligers te bereiken? In 5.2.1 wordt beschreven wat nodig is. In 5.2.2 staan alle concrete stappen op een rij.

5.2.1 Wat is er nodig?

Begeleiding

De geestelijk verzorger heeft geen tijd om extra jongeren te begeleiden naast de huidige vrijwilligers. De twee activiteitenbegeleiders begeleiden momenteel veel vrijwilligers en hebben daarnaast hun taken als activiteitenbegeleider.

Begeleider vs. coach

Wanneer het vrijwilligerstraject succesvol blijkt, is de kans aanwezig dat er veel jongeren aan de slag zullen gaan als vrijwilliger bij Florence. In dit geval hebben de huidige begeleiders te weinig tijd om aan alle contactmomenten te kunnen voldoen. Het aandachtstekort wat ontstaat kan, als aanvulling op de begeleiding, worden opgevangen door de jongere vrijwilligers te laten coachen door andere vrijwilligers reeds werkzaam bij Florence locatie Vredenburg. Wij adviseren een aanspreekpunt op locatie voor elke jongere in de vorm van een coach.

Bij Johanniter Hulpverlening worden alle vrijwilligers begeleid door andere vrijwilligers en dit is bij hen een zeer succesvolle constructie.

Taakverdeling

Het is belangrijk een goede takenverdeling te maken. Het opvangen voor de eerste activiteit en het gesprekje achteraf kunnen door de vrijwilligerscoach worden gedaan. Ook het contact na de tweede activiteit kan door de coach worden gedaan. Voor vragen tussendoor op locatie kan de jongere altijd naar de aangewezen vrijwilliger toegaan.

De activiteitenbegeleiders of de vrijwilligerscoördinator blijft de officiële begeleiding doen, de vaste evaluatiegesprekken voeren en de contacten onderhouden met de ouderen, maar op de locatie zelf worden de jongeren gecoacht door andere vrijwilligers.

De vrijwilligerscoach

Het is belangrijk om eisen te stellen aan de vrijwilligerscoach. De coach is een vrijwilliger die al wat langer ervaring heeft bij Vredenburg. Het moet iemand zijn die gesprekken kan voeren met jongeren en die voor de mening van jongeren openstaat. Assertiviteit en openheid zijn kernwoorden. Wij adviseren deze functie te combineren met de wervingsvrijwilligersfunctie beschreven in hoofdstuk 3.

De jongeren zijn al bekend met deze vrijwilligers. Voor jongeren daarom een ideaal aanspreekpunt. En als de werving (tijdelijk) vervalt hebben deze twee vrijwilligers nog steeds taken uit te voeren.

Het coachen

Enkele vragen die gesteld kunnen worden aan de jongeren tijdens het coachen:

- Welke vragen heeft de jongere?
- Wat heeft de jongere nodig hebben om het nog beter/leuker te maken?
- Welke punten loopt de jongere tegenaan?
- Wat kan de jongere zelf doen om het leuker/beter te maken?

Om goed te kunnen coachen zijn er mogelijkheden om cursussen te volgen.

Waardering

Het geven van complimentjes is geheel gratis en dit wordt reeds gedaan. De huidige manieren van waarderen kunnen gehandhaafd blijven. De aanvullingen specifiek gericht op jongeren zijn de usb-stick, het organiseren van meerdere uitjes en het laten meedenken van de jongeren.

Financiering

Indien er gebruik gemaakt gaat worden van een sponsor voor het bekostigen van de website, kan de usb-stick direct worden meegenomen. Op de stick kan, in ruil voor de financiering, informatie komen te staan over de sponsor.

Een extra mogelijkheid hierin is het verkrijgen van waardebonnen voor de jongeren van de sponsor. De jongere doet vrijwilligerswerk en na een bepaalde tijd krijgen ze voor hun inzet een waardebon van een bedrijf die sponsor is.

Organiseren van uitjes

Het budget voor de huidige vrijwilligersdag kan aangewend worden om, voor datzelfde geldt wat per persoon te besteden is, te verdelen over meerdere korte avonden/middagen. Een avond naar de bioscoop, wat drinken met elkaar in een café of uit eten gaan zijn relatief goedkope manieren om een leuke avond te hebben. Het organiseren van uitjes wordt momenteel gedaan door de vrijwilligerscoördinator. Zij kan ondersteuning krijgen van de coaches en eventueel de jongere vrijwilligers zelf die het leuk vinden om uitjes te organiseren.

Meedenken van de jongeren

Via de websites en email kunnen de uitnodigingen verstuurd worden naar de jongere vrijwilligers voor brainstormavonden en vergaderingen.

Daarnaast kunnen de coaches en de begeleiders de jongeren nog extra informeren, ze vragen om deel te nemen aan deze activiteiten of ze vragen om input te leveren voor een activiteit.

Beleid

Alle aanpassingen gericht op jongeren dient opgenomen in het vrijwilligersbeleid, zodat de jongeren dit altijd terug kunnen vinden. Dit kan in een apart hoofdstuk geschreven voor jongeren.

5.2.2 Concrete stappen

Om de jongeren te behouden als vrijwilligers kan er veel georganiseerd worden. Voordat het gehele traject in werking gaat, moeten eerst de stappen vooraf gezet worden. Deze staan eerst beschreven. Wederom zijn de stappen gesplitst per gebied; begeleiding of waardering. Als deze basis is gelegd en traject is in werking, zijn er een aantal stappen belangrijk om te zetten gedurende het stadium. Deze staan beschreven in 'de stappen tijdens het stadium'.

De stappen vooraf:*Begeleiding*

- Vrijwilligerscoördinator bepaalt wie de coachingsfuncties op zich gaan nemen.
- Duidelijke en concrete afspraken op papier zetten met de taakverdelingen van de begeleiders en de coaches:
 - o De coach:
 - Het opvangen voor de eerste activiteit.
 - Het gesprekje achteraf eerste activiteit.
 - Contact na de tweede activiteit via email of telefoon.
 - Voor vragen tussendoor op locatie.
 - Aanwezig tijdens vaste evaluatiegesprekken.
 - o De begeleider:
 - Vaste evaluatiegesprekken.
 - Contacten onderhouden met de ouders.
 - Na elke 3 maanden persoonlijk gesprek.
- Indien gewenst mogelijkheid uitzoeken voor een cursus coaching voor de vrijwilligers.
- Vrijwilligersbeleid gericht op jongeren aanpassen met alle specifieke afspraken en vaste evaluatiemomenten.

Waardering

- Sponsoren zoeken.
 - o Voor het bekostigen van bijvoorbeeld de website, de usb-stick en als extra optie de waardebonnen.
 - o Om naamsbekendheid te creëren voor de sponsors op posters, folders en website.
- Op zoek naar vrijwilligers, die willen meedenken en meedoen aan het organiseren van uitjes, brainstormavonden en vrijwilligersvergaderingen.
- Aanvullen van het vrijwilligersbeleid specifiek gericht op jongeren.

De stappen tijdens stadium:*Begeleiding*

- Vrijwilligerscoördinator; de vrijwilligers die de coaching op zich gaan nemen inpraten op alle afspraken.
- Eerste opvang van de jonge vrijwilliger op locatie door de vrijwilligerscoach.
- Na de eerste keer uitvoeren van de activiteit volgt een gesprek tussen coach en jongere.
- Na tweede activiteit wederom kort contact tussen coach en jongere (via email of telefonisch)
- Na een maand officiële evaluatie met begeleider, jongere en coach waarin bevindingen van oudere worden meegenomen.
- Na 4 – 6 keer activiteit te hebben uitgevoerd wederom een persoonlijk contactmoment tussen coach en jongere.
- Elke 3 maanden een korte officiële evaluatie met begeleider en jongere.
- Tussendoor kan jongere altijd naar de coach en wordt van de coach andersom ook verwacht dat hij/zij regelmatig aan de jongere vraagt hoe het gaat.

Waardering

- Bij kennismakingsgesprek aan de jongere uitleg geven over de kortingspas en andere waarderingen (bijvoorbeeld waardebonnen) aan de hand van het beleid.
- Bij kennismakingsgesprek de zakagenda of USB-stick uitreiken (keuze jongere).
- In samenwerking met jonge vrijwilligers uitjes, brainstormavonden en vrijwilligersvergaderingen organiseren.
- Bloemetje sturen bij ziekte of andere bijzondere gebeurtenis.
- Verjaardagskaart sturen bij verjaardag.
- Voor eerste evaluatie contact zoeken met de oudere en vragen wat hij/zij prettig vindt aan het contact met de jongere en dit tijdens de evaluatie uitgebreid benoemen.
- Regelmatig schouderklopjes uitdelen aan de jongeren!

Nawoord

U heeft kunnen lezen dat een vrijwilligerstraject uit meerdere stadions bestaat. Aan elk stadium moet op een andere manier aandacht worden besteed. Om dit traject tot een succes te maken moeten er veel mensen bij betrokken worden. De ouderen, de vaste medewerkers, het netwerk van de ouderen, de huidige vrijwilligersbegeleiders, de huidige vrijwilligers, de vrijwilligerscoördinator en wellicht nieuwe vrijwilligers die andere taken gaan doen. Niet te vergeten de jongeren en de externen waarmee samenwerkingen ontstaan. Ook worden er wellicht sponsors aangetrokken om alles te kunnen financieren. Kortom, om het vrijwilligerstraject volledig vorm te kunnen geven, zal er door meerdere mensen werk verricht gaan worden!

We hopen dat Florence locatie Vredenburg veel baat heeft bij dit adviesrapport, dat het vrijwilligerstraject zijn vruchten zal afwerpen en we hopen dat er over een poosje veel jonge vrijwilligers op deze locatie rondlopen.

Literatuur

Functieomschrijving Locatiecoördinator vrijwilligers. Vastgesteld op 1 januari 2007

Penninx, Kees en Josefine Zandbergen (1996). *Voor alle leeftijden*. Utrecht: NIZW.

Rijksoverheid *Vrijwilligers* <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vrijwilligers>
Publicatiedatum: onbekend. Geraadpleegd 24 april 2010.

Thesaurus zorg en welzijn. *Zingeving* <http://www.thesauruszorgenwelzijn.nl/zingeving.htm>
Publicatiedatum onbekend. Geraadpleegd 28 april 2010.

Trouw. (29 april 2009) *Steek kloof tussen generaties over*. Publicatie 29 april 2009
Pieter van Dijk, voorzitter Stichting Rijp en Groen. Geraadpleegd 16 november 2009.
[http://www.trouw.nl/opinie/podium/article2744350.ece/Steek kloof tussen generaties over .html](http://www.trouw.nl/opinie/podium/article2744350.ece/Steek+kloof+tussen+generaties+over+.html)

Matching van jong met oud in het vrijwilligerswerk

Bachelorproef 2009-2010
Bijlagen

In dit document bevinden zich de bijlagen die van toepassing zijn op het onderzoeksverslag en adviesrapport beschreven voor de Bachelorproef van Linda van Leeuwen en Inez Weseman. Beide studentes aan van de Haagse Hogeschool opleiding Sociaal Pedagogische Hulpverlening.

Inhoudsopgave

Bijlage 1: Interviewvragen ouderen locatie Vredenburg	2
Bijlage 2: Enquête jongeren	3
Bijlage 3: Vragen aan de activiteitenbegeleiders en geestelijk verzorger	7
Bijlage 4: Vragen aan de vrijwilligerscoördinator	8
Bijlage 5: Vragen aan de vaste medewerkers	9
Bijlage 6: Vragen aan Johanniter Hulpverlening	10
Bijlage 7: Vragenlijst via de mail voor externe instanties en organisaties	11

Bijlage 1: Interviewvragen ouderen locatie Vredenburg

Naam

Leeftijd

Woonvoorziening

1. Met hoeveel vrijwilligers heeft u contact? *(indien 0, ga verder met vraag 5)*
2. Wat voor contact heeft u met deze vrijwilligers?
Persoon 1
Soort contact/vrijwilliger:
Frequentie:
Persoon 2
Soort contact/vrijwilliger:
Frequentie:
Persoon 3
Soort contact/vrijwilliger:
Frequentie:
3. Waarom heeft u contact met deze vrijwilliger(s)?
4. Wat vindt u leuk aan het contact met deze vrijwilliger(s)?
5. *Bij wel contact met vw's:* Waarom is het voor u het belangrijk dat er vrijwilligers zijn?
Bij geen contact met vw's: Wanneer zou een vrijwilliger voor u van belang kunnen zijn?
6. Wat vindt u dat een persoon goed moet kunnen om uw vrijwilliger te zijn?
7. Wat vindt u dat een persoon moet weten om uw vrijwilliger te zijn?
8. Wat vindt u verder belangrijk dat uw vrijwilliger moet hebben (bijv. in het karakter of qua leeftijd of man/vrouw)
9. Heeft u nog meer wensen of eisen in een vrijwilliger?
10. Welke activiteiten die u zonder hulp of steun niet meer kan doen, zou u wellicht (nog eens) willen ondernemen ?
11. Stel dat er een vrijwilliger tussen de 16 en 20 jaar met u activiteiten wil ondernemen, heeft u hier bezwaar tegen?
Zo ja, wat is uw reden?
Zo nee, zou u met deze jongere de activiteit (genoemd bij 10) ondernemen?

Bijlage 2: Enquête jongeren

Man/vrouw* Leeftijd:.....

*Doorhalen wat niet van toepassing is.

1. Om een duidelijk beeld te krijgen van je dagindeling willen wij je vragen om op deze pagina jouw dagindeling in te vullen. Maak blokken van activiteiten die je per dag doet en hoeveel tijd je eraan besteedt. Het gaat om een standaard week, dus hoe je weekindeling er ongeveer uitziet. De indeling is per half uur en begint uiteraard met opstaan. Als je niets te doen hebt, vul je 'vrij' in.

Voorbeeld:

Tijd	Maandag	Dinsdag
15.30	Uit school	School
16.00	vissen	Uit school
16.30		Op visite
17.00		Bij vriendin
17.30	Naar huis	Naar huis
18.00	eten	eten
18.30		
19.00	Voetbal	dansen
19.30		

Vul hieronder jouw weekschema in

Tijd	Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Zaterdag	Zondag
07.00							
07.30							
08.00							
08.30							
09.00							
09.30							
10.00							
10.30							
11.00							
11.30							
12.00							
12.30							
13.00							
13.30							
14.00							
14.30							
15.00							
15.30							
16.00							
16.30							
17.00							
17.30							
18.00							
18.30							
19.00							
19.30							
20.00							
20.30							
21.00							
21.30							
22.00							

2. Welke activiteiten onderneem je of zou je (ooit eens) willen ondernemen ?*Rondje inkleuren voor de activiteit die je al doet.**Kruisje door het rondje van de activiteit die je zou willen doen, maar dus nog niet doet.*

☐ Bakken van taarten, cake e.d.	☐ Opmaken
☐ Beatboxen	☐ Oppassen
☐ Bioscoop	☐ Organiseren van activiteiten, nl:.....
☐ Boek schrijven	☐ Paintballen
☐ Bowlen	☐ Parachutespringen
☐ Bungeejumpen	☐ Pretpark bezoeken
☐ Buurthuis bezoeken	☐ Rappen
☐ Cabaret	☐ Sauna bezoeken
☐ Chatten	☐ Schaatsen
☐ Cultuur snuiven, nl:.....	☐ Schilderen
☐ Dansen, nl:.....	☐ Schoonheidsspecialiste
☐ Dansles geven	☐ Scouting
☐ Darten	☐ Scrapbook maken
☐ Dieren verzorgen	☐ Sieraden maken
☐ Emailen	☐ Skaten
☐ Fietsen	☐ Spelletjes doen, nl:.....
☐ Films kijken	☐ Sporten, nl:.....
☐ Films maken	☐ Sporten, nl:.....
☐ Fotograferen	☐ Spotten van vervoersmiddelen.
☐ Gamen	☐ Strand
☐ Gedichten maken	☐ Stylisten
☐ Handenarbeid, nl:.....	☐ Survivalen
☐ Huishoudelijk werk	☐ Teken
☐ Illegale dingen doen, nl:.....	☐ Telefoneren
☐ Internetten	☐ Televisie kijken
☐ Karten	☐ Theater bezoeken
☐ Kermis bezoeken	☐ Toeschouwer bij sport zijn
☐ Kletsen	☐ Toneel bekijken
☐ Knutselen	☐ Toneel spelen
☐ Koken	☐ Uit eten gaan
☐ Lasergamen	☐ Uitgaan
☐ (Leg)puzzels maken	☐ Uitjes organiseren
☐ Lezen	☐ Varen
☐ Met techniek bezig zijn	☐ Verzamelen, nl:.....
☐ Museum bezoeken	☐ Vissen
☐ Muziek luisteren	☐ Voorlezen
☐ Muziek maken, nl:.....	☐ Wandelen
☐ Ontwerpen, nl:.....	☐ Winkelen
☐ Op visite gaan	☐ Zingen
	☐ Zwemmen

Anders namelijk:.....
.....
.....
.....

3. Op welke school zit je?.....

4. Welke opleiding doe je?..... Klas:.....

5. Welke praktijkervaring heb je al opgedaan voor je opleiding (wat voor soort ervaring en waar?)

.....
.....
.....

6. Wat voor bijbaan heb je?.....uur per week

7. Hoelang ben je onderweg naar: - School:.....minuten
soort vervoer:.....

-Bijbaan:.....minuten
Soort vervoer:.....

-Vaste sport:.....minuten
Soort vervoer:.....

-Vaste hobby:.....minuten
Soort vervoer:.....

8. Schrijf alle woorden op waaraan jij denkt bij
vrijwilligerswerk:.....

.....

9. Noem enkele voorbeelden van
vrijwilligerswerk:.....

.....

Als we contact met je mogen opnemen:

Naam:.....

Email:.....

Einde enquête

BEDANKT VOOR JE MEDEWERKING

Bijlage 3: Vragen aan de activiteitenbegeleiders en geestelijk verzorger

1. Wanneer een vrijwilliger nieuw binnenkomt, wat zijn de eerste stappen die u als begeleider van vrijwilligers onderneemt (graag concrete stappen beschrijven)
2. Hoe vaak is er contact met de vrijwilliger? (gemiddeld aantal keer per maand)
Wat voor soorten contact bestaan er?
3. Hoe waarborg je als begeleider dat een vrijwilliger die 1-op-1 activiteiten met ouderen onderneemt zich aan de afspraken houdt? (je bent er niet altijd bij)
4. Hoeveel tijd per week besteedt u aan het begeleiden (incl. korte contactmomenten) van de vrijwilligers? En hoeveel tijd heeft u officieel voor het begeleiden van vrijwilligers?
5. Hoe vaak geeft u de vrijwilliger gemiddeld een schouderklopje?
6. Welke verschillen ziet u in (op bovenstaande punten) de begeleiding aan jongere vrijwilligers (tussen 16 en 20 jaar) en de wat oudere vrijwilligers (25+)?
7. In hoeverre heeft u als begeleider ook contact met de betreffende ouderen over het vrijwilligerscontact?
8. Wat merkt u bij de ouderen van het feit dat bij hen het beeld bestaat dat vrijwilligers alleen worden ingezet wanneer ze iets zelf niet meer kunnen ?
9. welke eisen stellen ouderen aan een vrijwilliger denkt u?
10. Wat zou u ervan vinden als er matches tussen jongere vrijwilligers en ouderen worden gemaakt op basis van interesses van activiteiten?

Bijlage 4: Vragen aan de vrijwilligerscoördinator

1. In het beleid van Florence Vredenburg staat dat bij de werving van vrijwilligers gebruik wordt gemaakt van samenwerking met externen. Welke externen zijn dit en hoe spelen zij een rol bij de werving van vrijwilligers?
2. Van wie kwam het initiatief om deze samenwerking aan te gaan?
3. Via welke interne route wordt er een besluit genomen over een mogelijke samenwerking met een externe?
4. Er wordt ook in het beleid geschreven dat er bij werving gebruik wordt gemaakt van mond-tot-mond reclame. Kan je hier een voorbeeld van geven?
5. Hoe vaak heb jij contact met de begeleiders van de vrijwilligers?
6. Er komt uit het beleid naar voren dat er vooral contact tussen jou en de begeleiders van vrijwilligers plaatsvindt als het gaat over beleid, organisatie, functie van de begeleiders en hun loopbaan/scholing. In hoeverre heb jij zicht op de vrijwilligers zelf en het werk wat zij verrichten? Wanneer heb jij contact met vrijwilligers zelf?
7. Hoe vaak is er volgens jou contact tussen de begeleiders en de vrijwilligers die 1 op 1 met ouderen activiteiten ondernemen gemiddeld genomen per maand?
8. Wie draagt er zorg voor de beloningen van de vrijwilligers? Hoe organiseer jij dit voor 1400 vrijwilligers?
9. Op welke manier en hoe vaak stimuleer jij de begeleiders om de vrijwilligers te complimenteren door een schouderklopje te geven?

Bijlage 5: Vragen aan de vaste medewerkers

1. In hoeverre is het onderwerp vrijwilligers een gespreksonderwerp in uw team (bijv. tijdens de pauzes of in de vergadering, maar ook in contact met de ouderen)?
2. Welke soorten vrijwilligers zijn er volgens u binnen Vredenburg?
3. Weet u van de mogelijkheid van vrijwilligers om ingezet te worden om activiteiten te ondernemen samen met een oudere (dus 1 op 1)?
4. In hoeverre wordt hier gebruik van gemaakt op uw afdeling?
(Weet u waar u moet zijn en hoe dit te regelen valt?)
5. Heeft u een beeld bij de verschillende ouderen op uw afdeling welke activiteiten zij leuk vinden of die ze missen die ze wel graag zouden willen ondernemen?
6. Kunt u benoemen welke voordelen er voor de ouderen uit te halen zijn?
7. Hoe staat u tegenover jongere vrijwilligers onder de 20 jaar?
8. Door wie worden vrijwilligers op de afdeling aangestuurd? Zijn er aanspreekpunten op de afdeling?
9. Wie zou volgens u het beste de jongeren kunnen begeleiden als ze als vrijwilliger op Vredenburg rondlopen?

Bijlage 6: Vragen een Johanniter Hulpverlening

1. Zijn er momenteel vrijwilligers aan het werk in de leeftijd van 16 t/m 20 jaar? Zo ja, hoeveel?
2. Hoe ziet het traject eruit van werving van vrijwilligers?
3. Wat zijn de concrete stappen als een vrijwilliger bij jullie binnen komt?
4. In principe krijgen de vrijwilligers te maken met het beleid van de betreffende instelling waar ze vrijwilligerswerk doen. Welke regels/beleid/rechten/plichten hebben vrijwilligers via jullie instelling?
5. Wat doen jullie aan werving specifiek voor jonge vrijwilligers?
6. Wat doen jullie er specifiek aan, om jonge vrijwilligers te behouden?
7. Wat denkt u dat jongeren specifiek anders willen dan oudere vrijwilligers? En hoe spelen jullie hierop in?
8. Hoe komt het dat jullie succesvol zijn in het behoud van jonge vrijwilligers? Wat zijn de verschillen met andere instellingen?
9. Waar houden jullie rekening mee bij het plaatsen van vrijwilligers in de ouderenzorg?
10. Weten jullie welke verwachtingen ouderen hebben van vrijwilligers? En hoe gaan jullie hiermee om?

Bijlage 7: Vragenlijst via de mail voor externe instanties en organisaties

1. Zijn er bij (*naam invullen instelling of organisatie*) momenteel vrijwilligers aan het werk in de leeftijd van 16 t/m 20 jaar? Zo ja, hoeveel? Bij nee, dan was dit de eerste en tevens de laatste vraag.
2. Is er bij (*naam invullen instelling of organisatie*) een speciaal beleid voor jonge vrijwilligers? Zo ja, is het mogelijk dat ik die bij de antwoorden bijgeleverd krijg?
3. Wat doen ze (*naam invullen instelling of organisatie*) aan werving specifiek voor jonge vrijwilligers?
4. Wat doen ze bij (*naam invullen instelling of organisatie*) er specifiek aan, om jonge vrijwilligers te behouden?
5. Hoe komt het dat (*naam invullen instelling of organisatie*) succesvol is in het behoud van jonge vrijwilligers?

